

§ 25 tilladelse

LANDANLÆG TIL
HESSELØ
HAVVINDMØLLEPARK

Maj 2025

Indhold

§ 25-tilladelse til landanlæg til Hesselø Havvindmøllepark	4
1. Afgørelse	4
1.1 Baggrund	6
2. Beskrivelse af projektet	7
2.1 Projektets placering	7
2.2 Projektets anlæg	8
2.3 Anlægsarbejdet	10
2.3.1 Kabelanlæg	10
2.3.2 Styret underboring	10
2.3.3 Oplags- og arbejdspladser	11
2.3.4 Bavnebakke- og Hovegård Højspændingsstationer	12
2.3.5 Udførelse af aktiviteter	12
2.3.6 Terrænregulering	12
2.4 Ressourceforbrug	13
3. Offentlig høring	13
3.1 Resume af høringssvar	13
3.2 Høringens indflydelse på afgørelsen	14
4. Vilkår for tilladelsen	14
5. Begrundelse for afgørelsen	20
5.1 Støj	21
5.1.1 Støj fra anlægsaktiviteter ved kabelanlæg og ilandføring	21
5.1.2 Støj fra anlægsaktiviteterne ved højspændingsstationerne	22
5.1.3 Støj i driftsfasen	25
5.2 Trafik	27
5.2.1 Anlægsfasen	27
5.2.2 Driftsfasen	29
5.3 Boremudder	29
5.3.1 Underboring	30
5.3.2 Oplag og bortskaffelse af borebore	30
5.3.3 Blow-out	31
5.3.4 Miljøuheld	31
5.4 Natura 2000-områder og beskyttede arter	32
5.4.1 Potentielle påvirkninger	33
5.4.2 Væsentligheds- samt habitatkonsekvensvurdering	34
5.4.3 Natura 2000-område N195: Gilleleje Flak og Tragten	35
5.4.4 Natura 2000-område N129: Gilbjerg Hoved	35
5.4.5 Natura 2000-område N133: Gribskov	38
5.4.6 Natura 2000-område N134: Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose	41
5.4.7 Natura 2000-område N136: Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov	43
5.4.8 Natura 2000-område N261: Freerslev Hegn	44
5.5 Beskyttet natur	44
5.5.1 Terrestrisk natur	45
5.5.2 Bygge- og beskyttelseslinjer: sø, å og skov	49
5.5.3 Fredskov, levende hegn og beskyttede diger	49
5.5.4 Lavbundsarealer og økologiske forbindelser	50

5.5.5	Beskyttede arter	51
5.6	Overfladevand	61
5.6.1	Krydsning af vandløb	61
5.6.2	Håndtering af vand i anlægsfasen	65
5.6.3	Håndtering af vand i driftsfasen	66
5.6.4	Kystvande	67
5.7	Grundvand	68
5.7.1	Kabelanlæg	68
5.8	Landskab og visuelle påvirkninger	71
5.8.1	Plangrundlag	71
5.8.2	Landskabelig påvirkning	72
5.9	Arkæologi, kulturarv og fredning	76
5.10	Alternativer	80
5.11	Kumulative påvirkninger	81
5.12	Samlet konklusion	82
6.	Overvågning	82
7.	Offentliggørelse	83
8.	Klagevejledning	83

BILAGSOVERSIGT

Bilag 1	Afgrænsningsudtalelse af den 31. maj 2021
Bilag 2	Undtagelse fra miljøvurderingsloven
Bilag 3	Fravigelse fra habitatbekendtgørelsen
Bilag 4	Dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen
Bilag 5	Resume af høringssvar 2. offentlighedsfase (hvidbog)

§ 25-tilladelse til landanlæg til Hesselø Havvindmøllepark

1. Afgørelse

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) meddeler hermed tilladelse efter miljøvurderingslovens¹ § 25 stk. 1 til etablering af landanlæg i forbindelse med Hesselø Havvindmøllepark.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har besluttet, at den fremtidige koncessionsvinder skal anlægge, eje og drive: ilandføringsanlægget, 220 kV kabler herfra via en ny højspændingsstation ved Bavnebakke til nyt stationsområde ny felt ved Hovegård Højspændingsstation.

Energinet skal anlægge, eje og drive de dertil nødvendige udvidelser og ændringer på Hovegård Højspændingsstation (4 felter og ny stationsbygning) til opkoblingen af Hesselø Havvindmøllepark.

Energinet gennemfører desuden en generel udbygning af Hovedgård Højspændingsstation, som omfatter udskiftning af en 132 kV station, samt etablering af en 400 kV-station.

Tilladelsen meddeles til Energinet, der er bygherre for en del af projektet. Når koncessionsvinder er fundet, skal vedkommende bekræfte indtræden i nærværende afgørelse. Tilladelsen meddeles på vilkårene, der fremgår af nærværende afgørelses afsnit 4.

Det er en forudsætning for tilladelsen, at Energinet samt koncessionsvinder etablerer og driver projektet inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, der fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Herunder skal de projektindbyggede afværgeforanstaltninger, der er anført i rapporten etableres, ligesom vilkårene i nærværende tilladelse skal overholdes.

Tilladelsen meddeles på baggrund af bygherres offentliggjorte miljøkonsekvensrapport og resultater af de høringer, der er foretaget:

- Energinets ansøgning af 8. december 2020.
- Høringssvar modtaget i forbindelse med de offentlige høringer afholdt i perioderne 12. februar-19. marts 2021, 4.-18. november 2021 samt 4. juli-12. september 2024.
- Energinets miljøkonsekvensrapport af 26. april 2024.
- Energinets supplerende oplysninger til høringssvar modtaget i 2. offentlighedsfase.

Endvidere meddeles tilladelsen på baggrund af nedenstående forhold:

Undtagelse fra miljøvurderingsloven

SGAV er miljøvurderingsmyndighed i for det ansøgte projekt på land, da Energinet er bygherre for en del af projektet, jf. § 3 stk. 1. punkt 2 i miljøvurderingsbekendtgørelsen².

¹ LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (Miljøvurderingsloven).

² BEK nr. 1608 af 09/12/2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (Miljøvurderingsbekendtgørelsen).

Energistyrelsen er myndighed for miljøvurderingen af de dele af projektet (havvindmøllepark og søkabler), der etableres på havet jf. § 17, stk. 4 pkt. 2 i miljøvurderingsloven.

§ 25 tilladelsen meddeles endvidere på baggrund af SGAV's afgørelse efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, om at undtage det samlede projekt Hesselø Havvindmøllepark fra kravet i miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, om at det samlede projekt skal have en miljøvurderingstilladelse, før projektet kan påbegyndes. Undtagelse fremgår af bilag 2.

Med den meddelte undtagelse gives mulighed for, at Energinet kan påbegynde etableringen af landanlægget til Hesselø Havvindmøllepark, når SGAV har meddelt nærværende miljøvurderingstilladelse, uanset at Energistyrelsens miljøvurderingstilladelse til projektets havanlæg (havvindmøller og søkabler) først meddeles på et senere tidspunkt.

Den kumulative påvirkning mellem landanlægget og havanlægget indgår i miljøvurderingen for havanlægget i overensstemmelse med reglerne i miljøvurderingsloven.

Fravigelse fra habitatbekendtgørelsen

Som del af realiseringen af projektet fordres det, at der hhv. nedrives bygninger, og at eksisterende træer fældes, hvilke potentielt kan udgøre levesteder for flagermus.

SGAV har dermed truffet afgørelse om fravigelse efter Habitatbekendtgørelsens § 11 for Landanlæg til Hesselø Havvindmøllepark på særlige vilkår fsa. kompenserende foranstaltninger for indvirkninger på yngle- og rasteområder for flagermus. Det er således en forudsætning for nærværende § 25 tilladelse, at vilkårene i nævnte afgørelse overholdes. Fravigelsen fra habitatbekendtgørelsen fremgår af bilag 3.

Dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen

I forbindelse med etableringen af projektet er der behov for dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen³ §§ 10, 11 og 14, jf. §§ 12 og 19 til flytning af individer af arten stor vandsalamander (*Triturus cristatus*), spidssnudet frø (*Rana arvalis*) og løgfrø (*Pelobates fuscus*) samt nationalt fredede arter; grøn frø (*Pelophylax esculentus*). Dispensationen fremgår af bilag 4.

Plangrundlag

Etableringen af Bavnebakke Højspændingsstation i Gribskov Kommune og ændring og udbygning af Hovegård Højspændingsstation i Egedal Kommune kræver tilvejebringelse af nyt plangrundlag, før projektet kan realiseres. Plan- og Landdistriktsstyrelsen har sideløbende med nærværende miljøvurdering af landanlægget udarbejdet et landsplandirektiv med tilhørende miljørapport. Landsplandirektivet har retsvirkning som kommuneplan, hvorefter kommunalbestyrelsen har pligt til at virke for landsplandirektivets gennemførelse. Med udstedelse af landsplandirektivet forventes det, at kommunerne ved førstkomende revision bringer kommuneplanen i overensstemmelse med landsplandirektivet, bl.a. ved tilpasning af afgrænsning af eksisterende kommuneplanrammer.

Med landsplandirektivet bekendtgøres at bygge- og anlægsarbejdet kan iværksættes uden lokalplan og uden tilladelse efter planlovens⁴ § 35, stk. 1.

Kabelanlægget kræver ikke landzonetilladelse, idet etableringen er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i § 36, stk. 1, nr. 9 i planloven.

Espoo

³ BEK nr. 521 af 25/3 2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt (artsfredningsbekendtgørelsen).

⁴ LBK nr. 572 af 29/05 2024 om planlægning (Planloven).

SGAV har vurderet, at anlæg og drift af de ansøgte aktiviteter på land ikke kan have en grænseoverskridende påvirkning. Der er derfor ikke gennemført en Espoo-proces for landanlægget til Hesselø Havvindmøllepark.

Samordningsreglerne

Der skal foretages en miljøvurdering af projektet Landanlæg til Hesselø Havvindmøllepark efter miljøvurderingsloven, en vurdering efter habitatdirektivet (habitatbekendtgørelsen §§ 6 og 10 samt artsfredningsbekendtgørelsens §§ 10, 11 og 14) samt en vurdering efter lov om vandplanlægning (indsatsbekendtgørelsens §8). SGAV har for landanlægget til Hesselø Havvindmøllepark anvendt en fælles procedure efter miljøvurderingsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, hvilket betyder, at der gennemføres en koordineret miljøvurderingsproces for projektet efter reglerne i miljøvurderingsloven, habitatbekendtgørelsen og lov om vandplanlægning (indsatsbekendtgørelsens § 8). Når der skal meddeles tilladelse til projektet efter anden lovgivning, skal nærværende miljøvurdering af projektet anvendes som grundlag for afgørelsen.

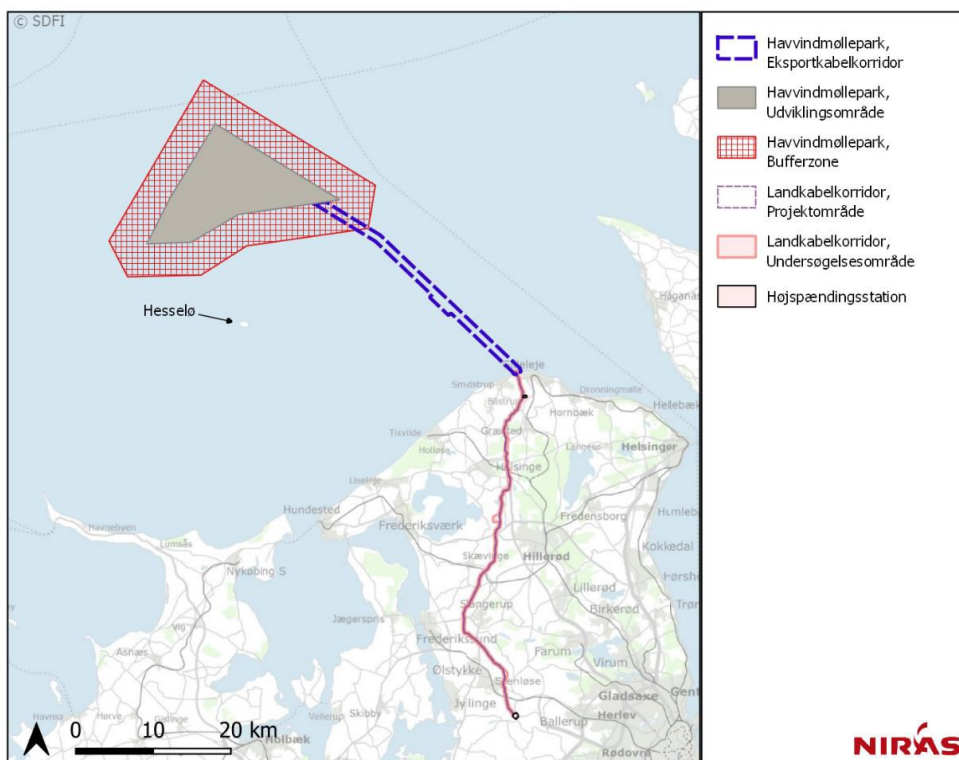
1.1 Baggrund

Med Energifafore 2018 (Regeringen 2018) besluttede samtlige af Folketingets partier at opføre tre nye havvindmølleparker frem mod 2030 som led i den grønne omstilling af Danmark. Hesselø Havvindmøllepark placeres nord for Hesselø og forbindes til det overordnede el-transmissionsnet ved Hovegård Højspændingsstation, jf. Figur 1.

Hesselø Havvindmøllepark skal være idriftsat inden udgangen af 2029 for at sikre forsyningssikkerheden samt bidrage til opnåelse af Danmarks klimamål frem mod 2030. For at være klar til at modtage havmøllestrøm, når de første møller i det offshore anlæg er opført, skal etablering af landanlægget igangsættes i 2027. Derfor kan miljøvurdering af landanlægget ikke afvente en miljøvurderingsproces for offshore anlægget.

SGAV har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, om at undtage det samlede projekt Hesselø Havvindmøllepark fra kravet i miljøvurderingslovens § 15, stk. 1. Med den meddelte undtagelse gives mulighed for, at Energinet kan påbegynde etableringen af landanlægget til Hesselø Havvindmøllepark, når SGAV har meddelt nærværende miljøvurderingstilladelse, uanset at Energistyrelsens miljøvurderingstilladelse til projektets havanlæg (havvindmøller og søkabler) først meddeles på et senere tidspunkt.

Denne afgørelse om undtagelse indgår således som grundlag for den gennemførte miljøvurdering af landanlægget. På den baggrund vurderer SGAV at den indsendte miljøkonsekvensrapport for landanlægget opfylder de betingelser, der er angivet i miljøvurderingslovens § 20 stk. 1-6 uanset, at havanlægget først behandles senere.

Figur 1. Skitse over det samlede projekt bestående af Hesselø Havvindmøllepark, søkabler, kabelanlæg på land samt placering af hhv. Bavnebakke- og Hovegård Højspændingsstation.

2. Beskrivelse af projektet

Hesselø Havvindmøllepark består af et anlæg på havet og et anlæg på land. Anlægget på havet (selve havvindmøllerne og søkablerne) indgår ikke i nærværende tilladelse. Skillelinjen mellem havdelen og landdelen går ved kystlinjen afgrænset ved daglige højeste vandstandslinje. Nedenfor fremgår en kort beskrivelse af det ansøgte projekt på land, mens der for detaljerede oplysninger om projektet henvises til bilag 1 til bygherres miljøkonsekvensrapport.

2.1 Projektets placering

Projektområdet består af et i alt ca. 51 km langt kabelanlæg fra ilandføringspunktet ved Gilbjerg Hoved frem til det nye højspændingsstationsområde ved Pårup (13 ha) i Gribskov Kommune og videre til den eksisterende Hovegård Højspændingsstation (39 ha efter udvidelse) i Egedal Kommune. Kabeltraceet krydser Gribskov, Hillerød, Frederiksund, Roskilde og Egedal Kommuner.

Figur 2. Projektområdets afgrænsning for landanlægget angivet med kabeltraceet samt placering af højspændingsstationer.

2.2 Projektets anlæg

For detaljeret projektbeskrivelse henvises til miljøkonsekvensrapporten herunder særligt til dennes bilag 1. Nedenfor er projektet overordnet beskrevet. Det består primært af tre delelementer, som beskrevet nedenfor:

Kabeltrace

Hesselø Havvindmøllepark vil blive ilandført med 2 eller 3 søkabler ved Gilbjerg Hoved vest for Gilleleje. Ilandføringen sker ved en ca. 800 m lang underboring af kystklinten. Underboringen startes på land og ender i havet. Havanlægget og landanlægget samles ved, at kablet trækkes igennem borerøret og herved passerer under klinten, uden at denne påvirkes. Nærværende projekt går til kystlinjen. Nedlægning af landkabler påbegyndes ca. 650 m inde i landet umiddelbart syd for Tinkerup Strandvej.

Projektområdet for kabeltraceet er 50 meter bredt, og der etableres midlertidige oplags- og arbejdspladser (50x50 m) ca. hver 3-5 km langs kabeltracéet. Projektområdet fremgår af Figur 2.

I anlægsfasen vil der være et 35-45 meter bredt arbejdsbælte, inden for hvilket det endelige kabelanlæg etableres. Dette placeres inden for det 50 meter brede projektområde. Det endelige kabelanlæg vil blive omfattet af et op til 22 meter bredt servitutbælte, som pålægges omkring kabelanlægget.

Fra ilandføringspunktet ved Gilbjerg Hoved etableres op til tre parallelle 220 kV-jordkabler frem til en ny kompensationsstation ved Pårup i Gribskov Kommune. Fra den nye station og frem til den eksisterende Hovegård Højspændingsstation etableres ligeledes to eller tre parallelle 220 kV-jordkabler inden for projektområdet. Kabellægning sker ved styret underboringer, hvor kabeltraceet krydser: Alle træer og træbevoksede områder herunder skov og fredskov, almindelig skov, fredet egekrat og

levende hegn uanset alder, områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, beskyttede sten- og jorddiger, beboede områder med haver eller gamle og forfaldne bygninger, vådområder som eksempelvis eng og mosearealer mindre end 2500 m² og vandhuller mindre end 100 m², kulturarvsområder, beskyttede fortidsminder, bevaringsværdige bygninger, fredninger, veje og jernbaner.

I forbindelse med bl.a. forhandlinger med de berørte lodsejere, vil der være mulighed for at justere på kabeltracéet inden for det angivne projektområde.

Bavnebakke Højspændingsstation (Koncessionsvinder)

Koncessionsvinder skal etablere et nyt højspændingsstationsområde, Bavnebakke Højspændingsstation, på ca. 13 ha ved Pårup i Gribskov Kommune, der er placeret ca. 4,5 km fra kysten. Inden for højspændingsstationsområdet etableres et GIS-anlæg med tilhørende funktioner på ca. 3,5 ha. GIS-anlægget er placeret i en lukket bygning med en maksimal højde på 14 m, der indeholder måleudstyr samleskinner m.v. Desuden placeres der 9 felter hhv. nord- og syd for GIS-bygningen, og disse bliver op til 9 m høje, mens lynfangsmaster (5-10 stk.) kan være op til 25 m høje. Omkring anlægget foretages terrænregulering samt spredt beplantning, og projektområdet omkranses af et op til 3 m højt stålhegn og et op til 10 m bredt beplantningsbælte.

Regnvand håndteres ved inddragelse af LAR-løsninger. Regnvand nedsiver passivt på udenomsarealer, tagvand ledes til faskine eller nedsivningsbassin, vand fra interne veje ledes til nedsivningsbassin, mens regnvand omkring kompenseringsspoler og andre olieholdige apparater opsamles og via olieudskiller ledes til nedsivningsbassin. Der sker således ikke udledning til recipient. Sanitært spildevand ledes til septiktank tilmeldt kommunal tømningsordning.

Station ved Hovegård Højspændingsstation (Koncessionsvinder)

Koncessionsvindens nye station etableres vest for den eksisterende Hovegård Højspændingsstation og indhegnes separat. Denne indeholder en GIS-bygning (7 m høj), hvor der opstilles 12 koblingsanlæg, som afskærmes. De øvrige elementer knyttet til den nye station omfatter bl.a. lynfangsmaster (12-18 stk., 25 m høje), samleskinner (ca. 11. m høje), transformere (4 stk., ca. 11 m høje) samt kompenseringsspoler (4 stk., ca. 10 m høje). Koncessionsvindens nye station forbindes til Energinets 400 kV-station på Hovegård Højspændingsstation. Der foretages i den forbindelse en delvis kabellægning af 5 stk. 132 kV-luftledninger på de første hundrede meter omkring Hovegård Højspændingsstation.

Udvidelse af Hovegård Højspændingsstation (Energinet)

Den eksisterende Hovegård Højspændingsstation skal udvides, så det samlede areal udgør ca. 39 ha. I umiddelbart tilknytning til Hovegård Højspændingsstation etableres koncessionsvinder en ny højspændingsstation. Endvidere skal Energinets eksisterende Hovegård Højspændingsstation ændres, udvides og delvis flyttes.

Energinets ændringer af Hovegård Højspændingsstation omfatter udvidelse af den eksisterende 400 KV station med fire felter, hvortil koncessionsvindens station forbindes. Der opføres en ny AC-stationsbygning, lynfangsmaster (12-18 stk., 25 m høje) m.v. i forbindelse hermed.

Dernæst flyttes eksisterende 132 kV station til areal øst for Lundevej, hvor der etableres en lukket GIS-bygning, der maksimalt bliver 24 m høj samt en kompenseringsspole (9 m høj), lynfangsmaster (0-5 stk., 25 m høje) m.v.

Der etableres af nyt 400 kV AIS-anlæg med tilhørende AC-stationsbygning, 16 400 kV-felter, lynfangsmaster (5-10 stk., 25 m høje), samleskinner m.v. på det frigjorte 132 kV AIS-areal, der udvides hen over Lundevej øst for stationen. Ændringerne på stationen medfører, at Lundevej skal forlægges på en stækning på ca. 700 m. Vejen forlægges ca. 200 m mod øst og tilsluttes vejen Nonnemose i den nordlige udkant af

landsbyen Hove. Vejen anlægges med cykelbane, rabatter og grøfter hvorfra afvanding sker ved nedsivning.

I forbindelse med etablering af Energinets ændringer af Hovegård Højspændingsstation forventes et antal ejendomme eksproprieret.

Det samlede stationsområde omkranses af skærmende beplantning, idet den eksisterende beplantning nord for stationen bibeholdes, ligesom der etableres ny beplantning på de andre sider af anlægget, jf. beplantningsplanen i bilag 2 til bygherres miljøkonsekvensrapport.

Afledt af den nye højspændingsstation skal der i tre luftledningstracéer umiddelbart vest for stationen nedlægges én mast i hvert tracé, og indføringen til stationen kabellægges. Der etableres desuden tre endetræksmaster (ca. 25 m høje).

Regnvand håndteres ved inddragelse af LAR-løsninger. Regnvand nedsiver passivt på udenomsarealer, tagvand ledes til faskine eller nedsivningsbassin, vand fra interne veje ledes til nedsivningsbassiner, mens regnvand omkring kompenseringspoler og andre olieholdige apparater opsamles og via olieudskiller ledes til nedsivningsbassiner. Der etableres fire nedsivningsbassiner placeret hhv. i det nordøstlige- og vestlige del af projektområdet. Der sker således ikke udledning til recipient.

Sanitært spildevand ledes til septiktank tilmeldt kommunal tømningsordning.

For yderligere beskrivelse af projektets anlægsdele henvises til bilag 1 til bygherres miljøkonsekvensrapport.

2.3 Anlægsarbejdet

2.3.1 Kabelanlæg

Strømmen fra Hesselø Havvindmøllepark vil blive ilandført med op til tre 220 kV-sø-kabler. Selve ilandføringen af kablet fra Hesselø Havvindmøllepark ved Gilberg Hove sker ved en styret underboring. Denne bores fra landsiden ud i havet, hvorfra kablerne trækkes tilbage gennem borehullet og samles med landkablerne nord for Tinkerup Strandvej. Underboringen er ca. 900 m lang, hvoraf ca. 600 m foregår under land.

Hovedparten af kabelanlæggene forventes etableret ved nedgravning og udlægning med entreprenørmaskiner, mens der for resten vil ske kabellægning via underboring af f.eks. vandløb, beskyttet natur, skov, veje og jernbane mv., jf. afsnit 2.3.2.

Kablerne vil blive placeret i én kabelgrav for hvert kabelanlæg. I anlægsfasen vil der være behov for et arbejdsbælte omkring kabeltracéet med en bredde på ca. 35 meter ved to parallelle kabelsystemer, og ca. 45 meter ved etablering af tre parallelle kabelsystemer. Sidstnævnte kan finde sted på strækningen fra ilandføringen til Bavnebakke Højspændingsstation ved Pårup.

Hver kabelgrav bliver ca. 1,5 meter dyb og ca. 2,1 meter bred øverst, og ca. 1,2 meter i bunden. Den opgravede råjord placeres langs udgravningen ud mod og langs med muldjordsdepotet, så det sikres, at råjord og muldjord ikke blandes sammen.

Ved kabelmuffer installeres linkbokse, der indeholder udstyr til jording af kabelskærmene m.v. Linkboksene placeres i nedgravede brøndringe maksimum 10 m fra kabelmuffen. Linkboksene placeres så tæt på vej eller levende hegn eller skel som muligt. Placeres de i skel, vil de øverste 30 cm af brøndringen samt brønddækslet være synlige.

2.3.2 Styret underboring

Dele af kabeltracéet udføres ved styret underboring. Hvis det inden for projektområdet ikke er muligt at undgå følgende udpegninger fastholdes det ved vilkår 7, at de

bliver krydset ved anvendelse af styret underboring: Enkeltstående træer over 20 år, skovområder herunder fredskov, levende hegn uanset alder, områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 (herunder beskyttede områder, der ikke er vejledende registreret), beskyttede sten- og jorddiger, beboede områder med haver eller gamle og forfaldne bygninger, vådområder som eksempelvis eng og mosearealer mindre end 2500 m² og vandhuller mindre end 100 m², kulturarvsområder, beskyttede fortidsminder, bevaringsværdige bygninger, fredninger, veje og jernbaner.

Underboring under vandløb holdes minimum 1 meter under både den faktiske samt den regulativmæssige fastsatte bundkote for vandløbet. Dette er en forudsætning i projektet og fastholdes ikke ved vilkår.

Bygherre beskriver desuden, at der forud for gennemførelse af opgravningsfri krydsninger udføres geotekniske og geofysiske undersøgelser blandt andet med henblik på at forebygge blow-out.

2.3.2.1 Boremudder

I forbindelse med underboringen anvendes boremudder som smøremiddel. Boremuddet består overvejende af bentonit, men afhængig af de lokale jordbundsforhold kan det være nødvendigt at tilsætte additiver til at styre muddrets viskositet.

Boremudder består overvejende af vand (97%) og bentonit (2,5-3,0 %) men afhængig af de lokale jordbundsforhold kan det være nødvendigt at tilsætte additiver (ca. 0,3% i dette projekt) til boremudderen til at styre dens viskositet.

DHI har i rapport fra 2021⁵ foretaget vurderinger af boremudderprodukter i forhold til risiko for forurening af overfladevand, grundvand og jord samt påvirkning af flora og fauna. Det fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport, at der i nærværende projekt udelukkende vil blive anvendt boremudderprodukter, der er omfattet af DHIs rapport bortset fra følgende produkter:

- EZ-MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, Drill-Terge, CLAY CUTTERTM PRO, Hydraul-EZ, Bentoniet HV, XAN-Bore, TORQUE GUARD og Baro-Gel, da der kan være risiko for effekter på vandlevende organismer ved en eventuel utilsigtet lækage til et vandløb.
- EZ-MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, Cebogel OCMA og CLAY CUTTERTM PRO, da de kan have negative effekter på jord og grundvand.
- Additiver som indeholder biocider.

Brugt boremudder renses og genbruges i projektets øvrige underboringer og bliver slutteligt afsat til godkendt modtageanlæg.

2.3.2.2 Blow-out

I forbindelse med udførelse af styrede underboringer er der en risiko for udslip af boremudder (blow-out), hvor boremudder siver ud på terrænoverfladen gennem sprækker og lagdelinger i jorden. Som udgangspunkt falder risikoen for blow-out med dybden af boringen, og den stiger med længden af underboringen. Risikoen for blow-out er størst nær start- og slutpunktet for underboringen, idet underboringen her er tættest på terrænoverfladen.

2.3.3 Oplags- og arbejdspladser

Ved kabeltracéet etableres der arbejdspladser ved alle underboringer (ca. 1.000-1.500 m²).

Der anlægges midlertidigt 13 oplagspladser (50x50 m), som placeres for hver ca. 3-5 km på kabelstrækningen. Pladserne placeres i tilknytning til projektområdet, og dette

⁵ DHI. (2021). Risikovurdering af boremudderprodukter. *Baltic Pipe Gasprojekt*, DHI A/S. (2021a). *Risikovurdering af boremudderprodukter*, DHI A/S. (2021b). *Sammendrag af risikovurderingen af boremudderprodukter. Supplerende risikovurdering af boremudderprodukter*.

udvides disse steder ud over det 50 meter brede projektområde. Alle oplags- og arbejdspladser etableres langs kabeltraceet på arealer, som ikke er omfattet af naturbeskyttelse eller på anden vis ikke egner sig som oplags- eller arbejdspladser. Placering af oplags- og arbejdsarealer, der ikke er fastlagt endnu vil fortrinsvis blive placeret på arealer udlagt til landbrugsdrift. Det vil blive sikret, at de ikke placeres i eller tæt ved § 3 beskyttet natur, Natura 2000, vandløb, søer og lign.

Hver enkelt plads forventes at være i brug i maksimalt 6 uger. Pladserne etableres ved udlægning af køreplader uden forudgående muldafrømning.

2.3.4 Bavnebakke- og Hovegård Højspændingsstationer

I forbindelse med etablering af stationsanlæggene vil der være behov for afrømning af muld, fældning af træer, terrænregulering samt tilkørsel og oplag af materialer. Desuden skal der for Hovegård Højspændingsstation nedrives bygninger og Lundevej forlægges mod øst. Der vil således være anlægsarbejder med entreprenørmaskiner, bortkørsel af affald mv.

Anlægsarbejderne omfatter blandt andet etablering af stålhegn, beplantning, bygninger og fritstående tekniske anlæg inklusive fundamenter, adgangsveje, køreveje, kabeltracéer mellem bygninger og højspændingsanlæg mv. samt anlæg til håndtering af regnvand.

2.3.5 Udførelse af aktiviteter

2.3.5.1 Arbejdstider på døgnet

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der udelukkende arbejdes på hverdage inden for normal arbejdstid dvs. mandag til fredag kl. 07.00-18.00 samt lørdage kl. 07-14. Vurderingerne i nærværende tilladelse er baseret herpå. Dette forhold gælder både for koncessionsvinder og Energinet.

2.3.5.2 Arbejdets varighed

Etablering af kabelanlægget forventes at tage ca. 1,5 år for hhv. koncessionsvindere og Energinets strækning.

Energinet forventer at kabeltraceets enkelte delstrækninger på ca. 3 km kan etableres i løbet af 3-5 uger, og anlægsarbejdet flytter sig således løbende langs tracéet.

Hver underboring varer erfaringsmæssigt fra nogle få timer til ca. en dag afhængig af boringens længde. Arbejdet med underboringen ved ilandføringen forventes at tage 1-3 måneder.

Etablering af Bavnebakke Højspændingsstationen forventes at tage ca. tre år startende 2025.

Anlægsarbejdet i forbindelse med udvidelse af Hovegård Højspændingsstation herunder flytning af vej, etablering af ny GIS station og AC-bygning, sanering af eksisterende station, udvidelse af 400 kV stationen m.v. forventes at finde sted over en periode på ca. 6½ år startende ultimo 2025. For nærmere angivelse af anlægstiden for de enkelte delelementer henvises til bilag 1 til bygherres miljøkonsekvensrapport.

Energinets del af landanlægget til brug for Hesselø Havvindmøllepark forventes færdiggjort ultimo 2029, hvorefter landanlægget kan tages i brug.

Anlægsarbejdet for koncessionsvindere del af landanlægget forventes tidligst påbegyndt i 2025.

Anlægget på havet forventes at blive etableret i perioden 2028-29. Det forventes, at havvindmølleparken er fuldt etableret og idriftsat senest ved udgangen af 2029.

2.3.6 Terrænregulering

I anlægsfasen skal der ved Hovegård Højspændingsstation udføres terrænregulering af det nordvestlige og sydvestlige hjørne af nuværende stationsareal til kote 9,3 og til-

svarende for arealet mellem ny AC-stationsbygning og eksisterende 400 kV AIS-station. Overskydende jord i sydvestlige hjørne anvendes til opfyldning af nordvestlige hjørne. Endvidere anlægges skråninger mod nordvest og mod syd med et anlæg på 2. Terrænregulering sker inden for det samlede område omfattet af landsplandirektivet for stationen, så der ikke fjernes eller tilføres jord i området.

2.4 Ressourceforbrug

Bygherre har i bilag 1 til miljøkonsekvensrapporten estimeret ressourceforbruget, der henvises hertil for nærmere angivelser.

I anlægsfasen skal der bruges aluminium til kabelanlægget. Der anvendes sand til kabelgrav, bentonit og en begrænset mængde vand til underboringer, brændstof til drift af maskiner samt i mindre mængder råstoffer til fremstilling af diverse andre materialer, som medgår i anlægsfasen.

Til etablering af stationsanlæg vil der være behov for forskellige råstoffer som bl.a. råjord, grus (interne vejanlæg), in-situ beton, armeringsstål, galvaniseret stål til apparatstativer og stationsgalger, samt traditionelle byggematerialer til de lukkede bygninger.

Desuden skal der i byggemodningsfasen håndteres råjord internt på matriklerne, samt muligvis bortkøres afrømet muldjord. Der er ikke i miljøkonsekvensrapporten foretaget estimater af forbrug af vand, men der indgår ikke selvstændig vandforsyningsboringer i projektet. Sanitært spildevand ledes til septiktanke på stationerne, mens overfladevand afledes til nedsivningsbassiner efter tilladelse fra hhv. Gribskov og Egedal kommuner.

Stationsanlæggenes forventede levetid er 40 år. Havvindmølleparken har en forventet levetid på ca. 25 år. Der vil i driftsfasen derfor ikke være behov for at forny stationsanlæggenes, og der vil derfor kun være behov for brug af råstoffer i mindre omfang i forbindelse med reparationer.

Anlæggenes inddrager i driftsfasen i alt ca. 54 ha landbrugsjord, som fremover ikke kan dyrkes og dermed tages produktionen fra disse arealer ud af det samlede fødevareressource grundlag i Danmark.

3. Offentlig høring

3.1 Resume af høringssvar

Høringssvar indkommet i 1. offentlighedsfase (12. februar til 19. marts 2021) fremgår af afgrænsningsudtalelsen af den 31. maj 2021 samt høringsnotatet hertil, som er offentliggjort på SGAV's hjemmeside, jf. bilag 1.

På baggrund af projektændringer blev der i perioden 4. til 18. november 2021 afholdt en supplerende høring til den 1. offentlighedsfase. Høringssvar indkommet i den supplerende høring fremgår i resumé af høringsnotatet til den supplerende høring, som er offentliggjort på SGAV's hjemmeside www.sgavmst.dk. Den supplerende høring medførte ikke ændringer i SGAV's (tidl. Miljøstyrelsen) afgrænsningsudtalelse til projektet af den 31. maj 2021.

SGAV (tidl. Miljøstyrelsen) har i perioden 4. juli til 12. september 2024 haft et udkast til § 25-tilladelse samt bygherres miljøkonsekvensrapport af den 26. april 2024 i myndigheds-, parts- samt offentlig høring.

Høringssvar indkommet i 2. offentlighedsfase (4. juli-12. september 2024) fremgår af vedlagte bilag 5. Herunder fremgår SGAV's og bygherres bemærkninger til indkomne høringssvar.

3.2 Høringens indflydelse på afgørelsen

Høringen afholdt i perioden 4. juli-12. september 2024 har medført ændringer i styrelsens udkast til § 25-tilladelse.

På baggrund af bygherres høringssvar er der foretaget ændringer i udkastet vedr. støj og tørholdelse af kabelgrav. Der er på den baggrund foretaget ændringer mht. vilkår (tidl. vilkår 2) og begrundelsesafsnit 5.1 herfor hvad angår støj. Ændringerne er foretaget på baggrund af bygherres supplerende oplysninger om behov for arbejde uden for de angivne perioder i det tidligere udkast. Desuden har styrelsen på baggrund af en faglig vurderet, at tidligere vilkår 8, 9 og 13 vedr. tørholdelse af kabelgrav og kørsel i § 3 naturområder skal revideres. Begrundelsen for de nye vilkår fremgår af afsnit 5.5.

Med henvisning til den udarbejdede hvidbog (bilag 5) har øvrige høringssvar ikke givet anledning til ændringer i udkast til § 25-tilladelsen. Begrundelsen herfor er anført i hvidbogen.

4. Vilkår for tilladelsen

Det er en forudsætning for tilladelsen, at Energinet og koncessionsvinder gennemfører projektet inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, herunder afværgeforanstaltninger, som fremgår af miljøkonsekvensrapporten.

Herudover skal Energinet og koncessionsvinder gennemføre projektet i overensstemmelse med nedenstående vilkår:

Bygherre

1. Senest 4 uger efter, at koncessionsvinder er offentliggjort, skal Energinet oplyse SGAV herom. Samtidig fremsender Energinet koncessionsvinderens bekræftelse på dennes indtræden i nærværende afgørelse.

Støj

2. Anlægsarbejdet må finde sted på hverdage mandag-fredag i tidsrummet kl. 07-18 samt lørdag i tidsrummet kl. 07-14. Det vil være muligt at anlægsarbejdet kan foregå i få nætter og/eller få søndage over den samlede anlægsperiode i overensstemmelse med de særlige tilfælde oplyst i afsnit 5.1.2.
3. Ejere af ejendomme nær anlægsaktiviteterne inkl. arbejdspladser mv. skal orienteres via brev minimum 14 dage før forventet anlægsarbejde. Orienteringen skal indeholde informationer om den forventede tidsperiode arbejdet foretages i samt oplysninger om, hvilke gener, det vil kunne medføre. Brevet skal indeholde kontaktoplysninger i form af telefonnumre og mailadresser til bygherre.

Boremudder

4. Senest 1 måned før en underboring igangsættes skal bygherre fremsende oplysninger til SGAV om, hvilke produkter/additiver, der anvendes sammen med en redegørelse for, at brugen af stofferne er i overensstemmelse med de forudsætninger, der danner grundlag for vurderingerne i DHI 2021-rapporten.
5. Bygherre skal sikre, at boremudder i anlægsfasen ikke kommer i direkte kontakt med beskyttede naturområder herunder vandløb. Start- og slutgruber for boremudder skal anlægges og sikres, så der ikke sker overløb til omgivelserne, også under regn. Bygherre skal kunne forevise fotodokumentation herfor til SGAV på forlangende. Fotodokumentationen skal være påført koordinater og dato.
6. Boremudder skal bortskaffes til et godkendt modtageanlæg. Dokumentation herfor skal opbevares i minimum 5 år og forevises på SGAV's forlangende.

Styret underboring

7. Når kabeltraceet krydser følgende områder skal dette ske ved styret underboring:

- Enkeltstående træer over 20 år,
- Skovområder herunder fredskov, levende hegn uanset alder,
- Områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 (herunder også beskyttede områder, der ikke er vejledende registret),
- Beskyttede sten-og jorddiger,
- Beboede områder med haver eller gamle og forfaldne bygninger,
- Vådområder, som eksempelvis eng og mosearealer mindre end 2500 m² og vandhuller mindre end 100 m²,
- Kulturarvsområder, beskyttede fortidsminder, bevaringsværdige bygninger og fredninger, veje og jernbaner.

Natur

8. Ved etablering af kabelanlæg med metoden "åben grav" skal der anvendes lerspærre i kabelgraven, når kabelgraven ligger i en afstand af 12 meter eller mindre fra en våd naturtype omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Vilåret gælder også for lokaliteterne H_138, H_139 og H_385.

Hvis der under anlægsarbejdet konstateres større mængder indtrængende vand i kabelgraven, skal der ligeledes anvendes lerspærre i kabelgraven, muffegrave og gravekasse.

9. Tørholdelse af kabelgrav i anlægsfasen må maksimalt have en varighed af 10 dage, når kabelgraven er placeret mere end 15 meter fra et vådt naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Tørholdelse af kabelgrav i anlægsfasen må maksimalt have en varighed af 72 timer, når kabelgraven er placeret 10 meter eller op til 15 meter fra et vådt naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Hvis kabelgraven er placeret mindre end 10 meter fra et vådt naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal kabelarbejdet udføres uden tørholdelse, eksempelvis ved underboring.

10. Oplag af opgravet materiale skal ske uden for § 3-beskyttede naturområder, herunder også lokaliteterne H_138, H_139 og H_385 samt beskyttede områder, der ikke er vejledende registreret, og minimum 10 meter derfra, og uanset om naturområdet er placeret i eller uden for projektområdet.

Hvis terrænet skråner mere end 6 grader, skal der anvendes halmballer eller afskærende jordvold langs ydersiden af jordoplaget mellem jorden og naturen. Bredden af afværgeforanstaltningen med halmballer skal være tilstrækkelig lang og slutte tæt, så vand ikke kan løbe fra oplaget forbi/imellem halmballerne mod naturområdet. Halmballer skal stilles op før jorden oplægges, og de skal fjernes efter jordoplaget er fjernet.

11. Arbejdsplader, depotpladser, muffegrave mv. skal placeres uden for beskyttede naturområder og minimum 2 m herfra.

12. Styret underboring inkl. klargørende aktiviteter skal finde sted i perioden oktober til februar under søer, der er eller kan være ynglested for bilag IV-padder.

13. Anlægsarbejdet skal tilrettelægges således at der ikke efterlades varige kørespor eller trykskader på § 3-områder i forbindelse med kørsel (færdsel med maskiner) inden for de beskyttede naturområder.

14. Bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at deres tilsynsførende samt entreprenører og personale i marken er bekendt med vilkårene i dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen samt fravigelse fra habitatbekendtgørelsen, der meddeles som grundlag for nærværende tilladelse. Proceduren skal fremvises på SGAV's forlangende.
15. Der må ikke foretages anlægsarbejde, herunder forundersøgelser samt klargørende aktiviteter, i en radius af 200 meter fra det kortlagte levested for rørhøg i Alsønderup Enge i perioden 1. april-1. august.

Overfladevand

Følgende vilkår gælder i tilfælde af blow-out som følge af styret underboring i vandløb, hvor boremudderet ikke straks kan inddæmmes og opsamles:

16. Der skal inden underboringen sættes i gang, være foretaget en vurdering af, hvor boremudderet vil kunne forventes at sedimentere, herefter kaldet sedimentationspunkterne, nedstrøms det område, hvor der underbores. Denne vurdering skal tage udgangspunkt i de hydromorfologiske og hydrologiske forhold og skal danne grundlag for, hvor der skal foretages prøveudtagninger (se punkt 4-6) i tilfælde af, at et blow-out forekommer. Sedimentationspunkterne skal fremgå af beredskabsplanen.

I tilfælde af et blow-out skal der foruden sedimentationspunkterne identificeres de faktiske sedimentationslokaliteter, også selvom disse ikke er sammenfaldende.

I de følgende vilkår skelnes ikke mellem sedimentationspunkter og de faktiske sedimentationslokaliteter.

17. Bygherre skal straks iværksættes mulige tiltag til afværge af yderligere forurening og spredning af forurening, herunder standsning af boringen, så snart et blow-out opdages.
18. Bygherre skal snarest underrette SGAV om blow-out. Bygherre skal oplyse:
 - a) hvor (koordinater),
 - b) hvornår, det er indtrådt og opdaget,
 - c) om muligt hvilke mængder af boremudder o.a., der er udledt ved blow-out,
 - d) hvilke afværgetiltag, der er iværksat, og i den sammenhæng om og i så fald hvor meget (et estimat) boremudder, der er opsamlet.

Bygherre skal sende fotografi eller lignende dokumentation (fx dronefotos) fra skadesstedet til SGAV.

19. Efter afværgeforanstaltningerne er foretaget, skal der etableres monitorering af indholdet af miljøfarlige forurenende stoffer i vandløbssedimentet.
 - a. Såfremt Bygherre eller leverandør ikke til SGAV oplyser hvilke stoffer, der er indeholdt i det anvendte boremudder og etablerer overvågning herfor, skal der foretages analyse af samtlige stoffer, som der er fastsat miljøkvalitetskrav for i sediment i den på skadestidspunktet gældende bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (den nugældende bekendtgørelse er nr. 796 af 13. juni 2023).
 - b. Prøverne skal udtages ved sedimentationspunktet, jf. punkt 1, samt umiddelbart opstrøms fra blow-out punktet for at kunne identificere, om blow-outet er årsag til eventuelle overskridelser af miljøkvalitetskrav eller stigninger i koncentrationen af stoffer, for hvilke der i forvejen er overskridelser af miljøkvalitetskravene i det pågældende vandløb.

- c. Prøverne skal indsamles efter de tekniske anvisninger for miljøfremmede stoffer og metaller i vandløb: sediment og biota¹. Der skal indsamles prøver ved det umiddelbart første nedstrøms punkt, identificeret i punkt 1, hvor der kan tages prøver efter de tekniske anvisninger, samt et i punkt yderligere nedstrøms, mindst 100 m længere ned.
 - d. Prøverne skal analyseres efter bestemmelserne i bilag 1, afsnit 1.11 (overvågning af fersk sediment) i den på skadestidspunktet gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger (den nu gældende bekendtgørelse er nr. 529 af 14/05/2023) hurtigst muligt. Såfremt et stof ikke fremgår af bekendtgørelsen, skal analysens detektionsgrænse, hvis muligt, være 10 gange lavere en miljøkvalitetskravet, ellers så lav som det er muligt, med en relativ usikkerhed på 50% og en rimelig absolut usikkerhed. Kan analysen ikke gennemføres som en akkrediteret teknisk prøvning, skal målinger udføres under et kvalitetsstyringssystem i overensstemmelse med standarden EN ISO/IEC 17025 eller andre tilsvarende internationalt accepterede standarder, men ikke nødvendigvis som akkrediteret teknisk prøvning.
 - e. Resultatet af analyserne skal sendes af laboratoriet til SGAV hurtigst muligt og senest to arbejdsdage efter analyseresultaterne forelægger. Analyserne foretaget opstrøms skal desuden indrapporteres til den fællesoffentlige database VanDa.
20. Såfremt ingen af analyserne af prøverne, udtaget nedstrøms, viser overskridelser af miljøkvalitetskrav eller koncentrationsstigninger, kan monitoreringen stoppe her. Såfremt der findes overskridelser af miljøkvalitetskravene eller koncentrationsstigninger som følge af blow-outet, skal følgende ske i de tilfælde, hvor skaderne som følge af deres omfang og karakter ikke skal behandles efter miljøskadereglerne:
- a. Skaden på vandløbet skal afhjælpes ved at fjerne påvirket sediment.
 - b. Det skal identificeres, hvor langt påvirkningen rækker.
 - i. Hvis der findes overskridelser ved det første sedimentationspunkt, jf. punkt 1, men ikke ved et punkt mindst 100 m længere nedstrøms, skal der med 10 m intervaller analyseres, hvor langt påvirkningen rækker.
 - ii. Hvis der findes overskridelser ved 100 m punktet, skal der foretages prøveudtagning og analyser længere nedstrøms i det omfang, det er nødvendigt for at identificere, hvor langt påvirkningen rækker. Dvs. prøveudtagningen skal foretages nedstrøms blow-outet i hele den udstrækning hvortil det ved analyser kan påvises, at koncentrationerne i sedimentet ikke er påvirket af blow-outet, dvs. lig med koncentrationen fundet opstrøms blow-outet.
 - 1. Hvis der findes overskridelser eller yderligere forringelse som følge af blow-outet i et sedimentationspunkt, men ikke i det næstkommende sedimentationspunkt, skal der, ligesom i punkt i, med 10 m intervaller analyseres, hvor langt påvirkningen rækker.
 - iii. Afhjælpning skal foretages på hele den påvirkede strækning.
21. Efter afhjælpning skal afhjælpningens effekt dokumenteres ved analyse af repræsentative prøver af sediment fra og ved kanten af det påvirkede område i vandløbet, som angivet i punkt 4, underpunkterne c.d., samt punkt 1. Hvis der fortsat

findes overskridelser eller yderligere forringelse som følge af blow-out, skal afhjælpning genoptages. Afhjælpning skal fortsætte, indtil det med analyse af repræsentative prøver er dokumenteret, at skaden er afhjulpet.

22. Efter fjernelse af sediment tilføres rent sediment med samme sammensætning af kornstørrelse.

Kystvande

23. Forud for påbegyndelse af underboring ved ilandføringspunktet ved Gilbjerg Hoved skal der opstilles halmballer på stranden til hindring af afstrømning af boremudder fra evt. blow-out på stranden. Halmballevegggen skal være uigennemtrængelig for boremudder. Evt. boremudder skal straks opsamles og må ikke afstrømme- eller ledes til havet.

Beredskabsplan og tilsyn

24. Bygherre skal udarbejde en beredskabsplan, der indeholder beskrivelser og procedurer for tiltag, der skal iværksættes, for at stoppe og begrænse forureningens udbredelse i de forskellige naturtyper, vandområder og jordbundsforhold ved uheld herunder under hensyntagen til årstid og vejrforhold.
Der skal herunder udarbejdes en konkret beredskabsplan for hvert naturområde, der underbores.

Beredskabsplanen skal fremsendes til SGAV minimum 14 dage forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet (herunder samtlige klargørende aktiviteter på lokaliteten).

25. Bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at tilsynsførende, entreprenører og deres medarbejdere, er bekendt med beredskabsplanen for miljøuheld, herunder ved underboringer af naturområder.

Proceduren skal fremsendes til SGAV til orientering forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet.

26. Senest 14 dage før der udføres en styret underboring under naturområder og bilag IV-levesteder skal bygherre underrette SGAV skriftligt herom. Underretningen skal indeholde oplysninger om adresse, koordinater for underboring, matrikel nr. og ejerlav, dato for start af klargørende aktiviteter, dato og klokkeslæt for start af underboring, forventet anlægstid angivet i timer/dage samt navn og kontaktoplysninger på bygherres tilsynsførende. Desuden skal det oplyses, hvilke boremudderprodukter og additiver heri, der anvendes i den konkrete underboring.

27. I forbindelse med udførelse af styret underboring skal der gennemføres visuel overvågning, så evt. udslip af boremudder (blow-out) hurtigt opdages, arbejdet standses straks og tiltag skal iværksættes så forureningen begrænses i henhold til beredskabsplanen.

Bygherre skal ved procedurer sikre sig, at entreprenører er bekendt med de foranstaltninger, der skal foretages ved underboring af naturområder, og såfremt der sker blow-out.

28. Bygherre skal føre fysisk miljøtilsyn med anlægsarbejdet ved alle underboringer. Hvis der registreres trykfald ifm. underbøringsarbejdet, skal boringen straks stoppes.

29. Når underboring foregår i kalk, kridt eller fedt moræneler skal bygherre føre fysisk tilsyn i minimum 1 time efter, at trykket er taget af underboringen og borearbejdet er stoppet.

Ved underboring af vandløb skal tilsynet foretages langs underboringstracéet inden for 200 m fra underboringstedet, både opstrøms og nedstrøms herfor. Ved underboring af tørre naturtyper i nævnte geologiske materialer, skal bygherre føre fysisk tilsyn langs underboringstracéet i minimum en time efter, at underboringen og borearbejdet er stoppet.

30. For hver enkelt underboring under naturområder herunder vandløb, skal bygherre senest 2 dage efter afsluttet underboring indsende bekræftelse til SGAV på, om underboringen er forløbet uden blow-out, eller der er sket et sådant.
31. Ved miljøuheld, der enten direkte eller indirekte kan påvirke beskyttet natur og arter, samt målsatte vandforekomster, skal SGAV straks (samme dag inden for almindelig kontortid eller ved start af næste arbejdsdag) orienteres herom (mail@sgav.dk).

Senest 5 hverdage efter uheldet (med mindre andet aftales), skal bygherre fremsende en redegørelse til SGAV om uheldet. Redegørelsen skal som minimum indeholde følgende oplysninger:

- uheldets art (hvor, hvad (produkt/indhold/omfang/mængde), hvordan og hvorfor er uheldet sket),
- tidlige udstrækning bl.a. for uheldet, afværge og oprensning,
- vurdering af påvirkning på miljøet,
- hvad der er foretaget for at begrænse påvirkningen,
- hvad der er gjort for at bringe det påvirkede område tilbage til det oprindelige,
- hvad der er aftalt med miljøvagten,
- hvilke geotekniske undersøgelsesboringer og geologiske oplysninger, der er lagt til grund for den konkrete underboring,
- hvordan det sikres, at et tilsvarende uheld ikke sker igen,
- hvordan arbejdet kan fortsættes uden yderligere påvirkning af miljøet.

Tørholdelse og grundvand

32. Oppumpet grundvand skal nedsives lokalt og til samme grundvandsforekomst, medmindre der foreligger udledningstilladelse.
33. Grundvand eller tilstrømmende overfladevand, der bortpumpes for at tørholde kabelgraven, må kun nedsives på landbrugsjord på terræn i en lavning, eller hvor terrænet ikke skråner direkte mod vandløb/søer. Nedsivning skal foretages, så der ikke sker overfladisk afstrømning til nærliggende vandområder. Der skal forud herfor indgås aftale med kommunen og pågældende lodsejer.

Er der naturområder inden for 150 m fra stedet, hvor tørholdelse finder sted, da skal vandet nedsive mellem dette punkt og naturområdet. Afstanden til naturtypen og vandløb skal være mindst 50 meter.

Beplantning og farvevalg

34. Der skal etableres skærmende beplantning omkring Bavnebakke Højspændingsstation senest 1 år efter ibrugtagning af stationen. Beplantningen skal etableres med hjemmehørende arter, så der opnås en tæt vækst. Dokumentation for etablering af beplantning fremsendes til SGAV senest 1 år efter ibrugtagning af stationsanlægget.
35. Stationsbygningen på Bavnebakke højspændingsstation skal opføres med en mørk facade inden for jordfarveskalaen.

36. Der skal etableres beplantning omkring Hovegård Højspændingsstation i overensstemmelse med bygherres beplantningsplan i miljøkonsekvensrapportens bilag 2.
37. GIS-bygningerne på Hovegård Højspændingsstation skal opføres i røde teglsten.
38. Der skal foretages besigtigelse af den afskærmende beplantning omkring begge stationsområder. Besigtigelsen skal foretages mindst 1 gang årligt i forår/sommer, og sikre at den afskærmende beplantning opretholder sin bredde og er i god vækst. Hvis enkelte træer, buske eller strækninger af beplantningen er gået ud, skal disse erstattes.

Dokumentation for besigtigelse og pleje af beplantningen skal kunne forevises på SGAV's forlangende.

Projektet skal desuden overholde den til enhver tid gældende øvrige lovgivning.

5. Begrundelse for afgørelsen

SGAV (tidl. Miljøstyrelsen) har afgrænset indholdet i miljøkonsekvensrapporten i en afgrænsningsudtalelse af d. 31. maj 2021, jf. bilag 1. Bygherres miljøkonsekvensrapport er udarbejdet på baggrund heraf, og nærværende tilladelse omfatter vurderinger af projektets væsentlige indvirkninger på miljøet på baggrund af sagens samlede oplysninger.

Bygherre har udarbejdet en miljøkonsekvensrapport, som SGAV (tidl. Miljøstyrelsen) har modtaget i endelig udgave d. 29. april 2024. Rapporten er udarbejdet på vegne af hhv. ukendt koncessionsvinder samt Energinet, der deler bygherrerollen for landanlægget til Hesselø Havvindmøllepark. Tilladelsen meddeles således til Energinet og den fremtidige koncessionsvinder, som først udpeges efter tilladelsens udstedelse. Men henblik på varetagelse af administration og tilsyn i forbindelse med afgørelsen, skal SGAV således orienteres om, hvem der udpeges som koncessionsvinder, samt modtage bekræftelse på dennes indtræden i afgørelsen. Til sikring af dette stiller SGAV vilkår 1.

SGAV har gennemgået bygherres miljøkonsekvensrapport og fundet, at den opfylder kravene i § 20 i miljøkonsekvensloven, herunder at de deri indeholdte oplysninger, som er væsentlige for afgørelsen, er korrekte og tilstrækkelige.

SGAV vurderer, at landanlæggene kan etableres uden uacceptable påvirkninger af mennesker, miljøet, samfundet mv., hvis rammerne for projektet som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, samt vilkårene for nærværende tilladelse, jf. afsnit 4, overholdes. Vurderingen er foretaget på baggrund af miljøkonsekvensrapporten, SGAV's vurderinger, de indbyggede afværgeforanstaltningers samt de stillede vilkår. Desuden indgår som grundlag for ovennævnte vurdering SGAV's afgørelse om undtagelse fra miljøvurderingsloven jf. § 4 stk. 4 (bilag 2), afgørelse om fravigelse fra habitatbekendtgørelsens § 10 stk. 1, nr. 1, jf. § 11, stk. 1 (bilag 3) samt dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsens § 10, 11 og 14, jf. §§ 12 og 19 (bilag 4).

SGAV (tidl. Miljøstyrelsen) har meddelt fravigelse fra habitatbekendtgørelsens § 10 (bilag 3) for så vidt angår nedrivning af bygninger ved Hovegård Højspændingsstation. Det kan ikke udelukkes, at projektet vil medføre en midlertidig forringelse af flagermus' yngle- eller rasteområder, der dog kan afværges i tilstrækkeligt omfang. Der er i fravigelsen fastsat vilkår om kompenserende foranstaltninger.

SGAV vurderer, at det øvrige projekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habi-

tatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier, når afværgeforanstaltninger beskrevet i miljøkonsekvensrapporten og vilkårene i nærværende tilladelse efterkommes. Ligeledes vurderes det på baggrund af miljøkonsekvensrapporten, at projektet ikke vil skade de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for de omkringliggende Natura 2000-områder, jf. habitatbekendtgørelsen⁶.

Neden for fremgår en emnebaseret begrundelse for de stillede vilkår i nærværende tilladelse.

5.1 Støj

5.1.1 Støj fra anlægsaktiviteter ved kabelanlæg og ilandføring

Ved udarbejdelse af afgrænsningsudtalelsen (bilag 1) er det lagt til grund, at anlægsarbejdet udføres mandag-fredag kl. 7-18, at anlægsarbejdet flytter sig kontinuerligt og kun vil påvirke en given naboejendom i op til 5 uger, ligesom omkringboende orienteres forud for arbejdet. På den baggrund blev støj fra anlægsarbejdet i forbindelse med kabellægningen samt underboringer i forbindelse hermed grænset ud som medførende en ikke-væsentlig påvirkning.

Efterfølgende har bygherre i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at anlægsarbejdet også foregår lørdag kl. 7-14.

SGAV kan således konstatere, at arbejdstiden er udvidet i forhold til det tidligere vurderede. Det er dog SGAV's vurdering, at denne ændring i arbejdstid (5 lørdage pr. lokalitet) kun i mindre omfang ændrer på støjpåvirkningen af omkringboende i anlægsfasen, ligesom den angivne arbejdstid samt støjniveau (<70 dB(A)) er i overensstemmelse med de perioder, der normalt vurderes som grundlag for regulering af anlægsstøj i kommunerne. Således vurderer SGAV, at arbejdstiden for anlægsarbejdet samlet ikke medfører væsentlig påvirkning af omkringboende.

Som del af etablering af kabelanlægget skal der jf. miljøkonsekvensrapporten foretages en underboring ved ilandføringen ved Gilbjerg Hoved. Denne underboring tager mellem 1-3 måneder at udføre, arbejdet foregår inden for almindelig arbejdstid (mandag-fredag kl. 7-18 samt lørdag kl. 7-14), og bygherre orienterer berørte parter forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet. Det fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport, at en underboring erfaringsmæssigt kan etableres med et støjbidrag under 70 dB(A). SGAV vurderer, at anlægsarbejdet ved ilandføringen har en sådan karakter, at det falder inden for miljøaktivitetsbekendtgørelsens anvendelsesområde og inden for hvad der normalt accepteres af støj fra midlertidige anlægsarbejder (70 dB) i kommuners regulativer efter bekendtgørelsen. Desuden kan støj fra midlertidige aktiviteter reguleres via påbud i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 42. Sammenholdt med miljøkonsekvensrapportens oplysninger om arbejdstid, varighed af anlægsarbejde, samt det forhold, at støjbidraget fra underboringer er under 70 dB(A) vurderer SGAV samlet, at støj fra ilandføringen ikke medfører væsentlig påvirkning af omkringboende.

Idet anlægsarbejde ifm. kabellægning og underboringer ikke er omfattet af støjgrænser, varigheden er kort, arbejdet foregår inden for almindelig arbejdstid (ikke aften/nat), der ikke foregår ramning eller i øvrigt er oplysninger om vibrationer, støjbidraget er under 70 dB(A) vurderer SGAV, at støj fra anlægsarbejdet ved kabellægning og underboring ikke medfører en væsentlig påvirkning af omkringboende. Det er SGAV's erfaring, at orientering af naboer forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet har stor betydning for, hvordan man opfatter støjpåvirkninger/-gener. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at bygherre orienterer omkringboende. SGAV fastholder dette ved vilkår 3 om orientering af omkringboende minimum 14 dage forud for underboringer og anvendelse af arbejdspladser i forbindelse hermed.

⁶ BEK nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (Habitatbekendtgørelsen).

5.1.2 Støj fra anlægsaktiviteterne ved højspændingsstationerne

Midlertidige støjgener fra bygge- og anlægsarbejder er reguleret af miljøaktivitetsbekendtgørelsen, og skal anmeldes til kommunen min. 14 dag før igangsættelse af arbejderne.

Hverken Gribskov eller Egedal Kommuner har gældende forskrifter for regulering af støj fra anlægsarbejder, men regulerer støj fra anlægsarbejder ved at give påbud i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 42.

Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten taget udgangspunkt i følgende afskæringskriterier for støj fra anlægsaktiviteter ifm. stationsarbejderne:

Mandag-fredag kl 07-18: 70 dB(A)

Lørdag kl. 07-14: 70 dB(A)

Øvrige tidsrum: 40 dB(A)

SGAV har ikke bemærkninger i forhold til de anførte afskæringskriterier, idet der ikke findes vejledende støjgrænser for anlægsarbejder, men kriterierne er de typisk anvendte i kommunerne ved vurdering af støj fra anlægsarbejder.

I bygherres miljøkonsekvensrapport er det oplyst, at anlægsarbejdet udelukkende vil finde sted mandag-fredag (hverdage) i tidsrummet kl. 07-18 samt lørdage kl. 07-14. Idet denne forudsætning er af væsentlig betydning for SGAV's vurderinger af påvirkning af omkringboende i anlægsfasen, fastholdes dette forhold ved vilkår 2.

De eksisterende støjforhold er kortlagt i bygherres miljøkonsekvensrapport. De beregnede støjbidrag har jf. miljøkonsekvensrapporten en usikkerhed på ca. 3 dB(A).

Bavnebakke Højspændingsstation

På Bavnebakke Højspændingsstation vil den samlede anlægsperiode vare 30-36 måneder, og anlægsarbejdet består af bl.a. planering af området, etablering af adgangsveje og køreveje, etablering af bygning til GIS-anlæg m.v., etablering af fundamenter for bygning og udendørs tekniske installationer.

Støjberegningerne i bygherres miljøkonsekvensrapport viser, at støjbidraget i anlægsfasen ligger mellem 40 og 45 dB(A) plus usikkerheden på 3 dB(A) ved nærmeste bolig. Det er endvidere anført, at evt. vibrationer fra anlægsarbejdet vil kunne registreres i en afstand på op til ca. 25 meter fra anlægsarbejdet, hvorfor der ikke er risiko for væsentlige påvirkninger fra vibrationer hos omkringboende, der er beliggende mere end 400 m fra højspændingsstationen.

Bavnebakke Højspændingsstation er beliggende i det åbne land, og der er i bygherres miljøkonsekvensrapport konstateret, at der ikke er kumulative støjkilder i områder, der heller ikke er belastet med trafikstøj eller tilsvarende.

Den beregnede støjbelastning ved nabobeboelser i worst-case situationen er under 50 dB(A) og dermed langt under det støjniveau, der normalt tillades for midlertidige, støjende anlægsarbejder. SGAV tillægger det betydning, at anlægsarbejdet trods lang varighed udføres inden for de i miljøkonsekvensrapporten anførte tidsrum, der ikke omfatter arbejde i aften-/natperioden.

På den baggrund vurderer SGAV, at anlægsarbejdet ved Bavnebakke Højspændingsstation ikke medfører væsentlig støjpåvirkning af omkringboende. Det er SGAV's erfaring, at orientering af naboer forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet har stor betydning for, hvordan man opfatter støjpåvirkninger/-gener. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at bygherre orienterer omkringboende. SGAV fastholder dette ved vilkår 3 om orientering af omkringboende minimum 14 dage forud for underboringer og anvendelse af arbejdspladser i forbindelse hermed.

SGAV har i lighed med bygherres miljøkonsekvensrapport ikke kendskab til projekter og planer, der kumulativt vil kunne ændre støjpåvirkningen af omkringboende.

Hovegård Højspændingsstation:

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår der støjberegninger for både anlægs- og driftsfasen af Hovegård Højspændingsstation. De beregnede støjbidrag har jf. miljøkonsekvensrapporten en usikkerhed på ca. 3 dB(A).

Anlægsarbejdet består af følgende fire faser, som bygherre i miljøkonsekvensrapporten har foretaget støjberegninger for:

- Fase 1: Etablering af ny højspændingsstation vest for den eksisterende
- Fase 2: Opførelse af 132 kV GIS station på det eksisterende stationsområde
- Fase 3: Forlægning af Lundevej
- Fase 4: Etablering af ny højspændingsstation øst for den eksisterende.

Anlægsarbejdet udføres i tidsrummene mandag-fredag kl. 07-18 samt lørdage kl. 07-14.

På Hovegård Højspændingsstation vil den samlede anlægsperiode vare 6½ år, hvor hovedparten af anlægsarbejderne vil foregå over en periode på fra 30 og op til 42 måneder. Flere anlægsarbejder vil i fase 1-3 vil foregå samtidigt, men der vil ikke være konstant aktivitet i hele området gennem anlægsperiode. Fase fire afvikles, når fase 1-3 er afsluttet.

Der vil skulle foretages pæleramning flere steder, og dette vil forekomme i op til 5 måneder fordelt over hele anlægsperioden (fase 1-4). Pælenedramning vil ske i starten af hver af byggefaserne, og vil således være spredt ud over hele anlægsperioden. Ved støjberegningerne i miljøkonsekvensrapporten er der tillagt et 5 dB genetillæg for indhold af tydeligt hørbare toner og/eller impulser, når der foretages pæleramning

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at der ved samtidig afvikling af fase 1, 2 og 3 vil være et støjbidrag ved nærmeste nabo på ca. 55 dB(A). Der vil ikke ske pæleramning, når disse tre faser forløber samtidig. Fase 1-3 uden pæleramning forventes at kunne vare i op til ½ år. Fase 3 (omlægningen af Lundevej) tager op til 6 måneder, og omfatter jordarbejder, og asfaltering, hvor den mest støjende periode vil være afslutningen af vejforlægningen, hvor der sker asfaltering. Når fase 3 er afsluttet, vil støjbidraget for fase 1 og 2 være på ca. 50 dB(A) ved nærmeste nabo, når der ikke samtidig foretages pæleramning.

I løbet af perioden på 3-4 år, hvor fase 1 og 2 er i gang samtidig, vil der blive foretaget pæleramning samlet op til 5 måneder. I den periode vil støjbidraget ved nærmeste boliger ligge på ca. 65 dB(A). Da der er tale om støj fra pæleramning, vil der skulle gives et genetillæg på 5 dB. Når usikkerheden ved beregninger tages i betragtning, betyder det, at det samlede støjbidrag ved boliger i fase 1+2 med pæleramning vil være mellem 67 og 73 dB(A) i kortere intervaller i løbet af 3-4 år. Man vil således kunne overholde en støjgrænse på 70 dB(A) ved alle boliger, når fase 1 og 2 forløber parallelt, og der samtidig med sker pæleramning.

Fase 4 er ifølge bilag 5 til bygherres miljøkonsekvensrapport ikke sammenfaldende med fase 1-3. I fase 4 vil støjbidraget (uden pæleramning) ligge på 50 dB(A) eller derunder ved de nærmeste boliger. Dette støjbidrag vil kunne optræde i en periode på op til 3 år. Når der samtidig med anlægsarbejder i fase 4 foretages pæleramning, er der beregnet et støjbidrag på 65 dB(A) inkl. genetillæg på 5 dB(A) ved nærmeste nabo. Støjbidraget vil i fase 4 med pæleramning dermed være mellem 62 og 68 dB(A) ved nærmeste nabo i en kortere periode i løbet af de samlede 5 måneder, hvor pæleramning foretages.

På baggrund af bygherres redegørelser konstaterer SGAV, at anlægsarbejdet ved Hovegård Højspændingsstation kan finde sted over en periode på op til 6½ år. I en periode på i alt ca. 5 måneder (fordelt over hele anlægsperioden) vil der ske pæleramning, og der kan her forventes et støjbidrag på op til 73 dB(A) i dagtimerne i en kort periode ved de nærmeste nabobeboelser.

For hovedparten af anlægsperioden (5½-6 år), hvor der ikke forekommer pæleramning, vil støjbidraget typisk ligge på 50-55 dB(A) plus beregningsusikkerhed ved de nærmeste nabobeboelser inden for normal arbejdstid.

SGAV vurderer, at dette støjbidrag på 50-55 dB(A) over en 6-årig periode, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende. SGAV tillægger det afgørende betydning, at anlægsarbejdet udføres i det angivne tidspunkt reguleret ved vilkår 2. Dette medfører, at anlægget ikke har et støjbidrag hos omkringboende om aftenen og natten, hvor man bør tåle mindre støjpåvirkning. Projektet medfører således ikke støjbidrag i de tidsperioder, hvor de oplevede støjgener vil være størst.

Den beregnede støjbelastning ved nabobeboelser i worst-case situationen er op til 73 dB(A) inkl. genetillæg og beregningsusikkerhed. Da denne påvirkning alene foregår i perioder med pæleramning i kombination med andre anlægsarbejder fra fase 1-3 i samlet 5 måneder fordelt over 6½ år vurderer SGAV, at omkringboende vil kunne blive generet af støj fra disse samtidige anlægsarbejder. Støjen kan opleves generende, men SGAV vurderer, at støjpåvirkningen ikke er så væsentlig, at projektet ikke kan tillades, på baggrund af varigheden af den samlede pæleramning, og at pæleramningen ikke foregår kontinuerligt i 5 måneder men foregår i kortere perioder fordelt over hele anlægsperioden. SGAV tillægger det betydning, at anlægsarbejdet trods lang varighed udføres inden for de i miljøkonsekvensrapporten anførte tidsrum, der ikke omfatter arbejde i aften-/natperioden.

For de øvrige anlægsarbejder ligger støjbidraget fra anlægsarbejderne under 70 dB(A), der er et typisk anvendt kriterium i kommunerne ved vurdering af støj fra anlægsarbejder.

På den baggrund vurderer SGAV, at anlægsarbejdet ved Hovegård højspændingsstation ikke medfører væsentlig støjpåvirkning af omkringboende. Det er SGAV's erfaring, at orientering af naboer forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet har stor betydning for, hvordan man opfatter støjpåvirkninger/-gener. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at bygherre orienterer omkringboende. SGAV fastholder dette ved vilkår 3 om orientering af omkringboende minimum 14 dage forud for pæleramning. Med dette tiltag kan ejere/beboere af nærliggende ejendomme bedre indrette sig efter det forestående, støjenden anlægsarbejde.

Bygherre har ved supplerende oplysninger oplyst, at der som udgangspunkt ikke gennemføres anlægsarbejder uden for normale arbejdstidsrum, men der kan opstå situationer eller forsinkelser hvor Energinet vil se ind i mulighed for at søge om dispensation for arbejde uden for tidsrummet. Energinet kan identificere et behov for natarbejde i 4 nætter i en periode over 4 år. Forholdet er skitseret nedenfor:

Der er en lille risiko for at der er behov for forcering af arbejdet i op til 5 søndage i en periode over 4 år. Disse er skitseret nedenfor:

For eksempel kan Energinet oplyse, at der skal leveres to transformere som særtransport med blokvogn. Dette skal af trafikale hensyn foregå om natten over estimeret 2 nætter.

Når ny Lundevej skal tilsluttes Lundevej mod nord og Nonnemosen mod syd er det overvejende sandsynligt, at Energinet af hensyn til trafikafviklingen vil blive bedt om at udføre dette som natarbejde, hvilket er estimeret til at være over 2 nætter.

Hvis der opstår forsinkelse, kan der være en risiko for behov for nedgravning af kabler gennemføres i weekender for at nå tidsplan. Det er ikke sikkert at det bliver aktuelt, men det er estimeret, at det ville kunne være behov for anlægsarbejde med nedgravning af kabler 5 søndage.

Ligeledes kan levering af kabeltromler komme som særtransport, men i det tilfælde vil det kunne vente med at blive læsset af til alm. arbejdstid.

Pilotering og spunsning vil ikke foregå uden for de normale arbejdstider og vil ikke ske på søndage eller som natarbejde.

GIS bygningens fundament udføres sommer/efterår, hvor der ikke er vejrlig ud over sædvanlige vejrligsdage som er indeholdt i tidsplan.

Styrelsen vurderer, at bygherres estimat på natarbejde i 4 nætter i løbet af anlægsperioden samt evt. arbejde på kabeltraceet i op til 5 søndage på baggrund af det af bygherre oplyste om estimeret arbejde om natten kan indeholdes i den øvrige vurdering af projektets støjpåvirkning. Et anlægsprojekt i den ansøgte størrelse vil kunne have behov for særlige dispensationer, der forestås af kommunen. På den baggrund fastholdes arbejdstiden ved vilkår 2, hvor der dog åbnes mulighed for, at kommunen efter en konkret vurdering kan dispensere til det ovenfor nævnte begrænsede omfang af udvidelse af arbejdstid få søndage og få nætter fordelt over hele anlægsperioden. Styrelsen vurderer, at denne evt. dispensationsmulighed ikke medfører væsentlige påvirkning i de miljøemner, der i øvrigt er behandlet i nærværende tilladelse. Styrelsen vurderer, at vilkår 3 om orientering af omkringboende sikrer, at påvirkningen fra de nævnte aktiviteter minimeres mest muligt i forhold til støjpåvirkning af omkringboende.

Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at vibrationer i forbindelse med anlægsarbejdet kan forekomme tæt på de enkelte maskiner f.eks. fra kørsel med pladevibratører og specielt ved nedramning af pæle. Erfaringerne viser dog, at sådanne vibrationer næppe vil kunne registreres i afstande på mere end 20-25 m. Idet der er minimum 200 meter til nærmeste nabo fra nedramningsstederne, vil der ikke være risiko for vibrationsgener ved beboelsesejendomme.

Der er ikke oplysninger i bygherres miljøkonsekvensrapport om andre projekter eller anlægsaktiviteter i nærheden af Hovegård Højspændingsstation, der kan medføre kumulative støjpåvirkninger af omkringboende, imens anlægsfasen forløber. SGAV har i lighed med bygherres miljøkonsekvensrapport ikke kendskab til projekter og planer, der kumulativt vil kunne ændre støjpåvirkningen af omkringboende. Driften af den eksisterende højspændingsstation medfører dog et støjbidrag hos omkringboende samtidig med, at anlægsperioden for ændringen og udvidelse af stationen finder sted. Idet støjbidraget fra anlægsaktiviteterne især i forbindelse med e vil være betydeligt højere end driften af stationen, vurderer SGAV, at fremherskende støjbidrag ved nærmeste omkringboende vil opfattes som hidrørende fra anlægsarbejdet. Den enkelte nabo vil som hovedregel opleve den nærmeste støjkilde som den primære, mens andre støjklender på større afstand vil blive oplevet som mindre generende. SGAV vurderer på den baggrund, at de kumulative påvirkninger af den enkelte nabo ikke er væsentlige.

5.1.3 Støj i driftsfasen

I driftsfasen vil der genereres støj fra de to højspændingsstationer ved Bavnebakke og Hovegård. Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten foretaget beregning af støj som følge af projektet i driftsfasen.

Bavnebakke Højspændingsstation

Af de udførte støjberegninger i miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at de vejledende støjgrænser fastsat i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" er overholdt ved almindelig drift af stationen, der er i drift hele døgnnet.

Det beregnede, højeste støjniveau ved nærmeste nabo er 25 dB(A). I bygherres miljøkonsekvensrapport er det oplyst, at der kan optræde tydeligt hørbare toner eller impulser i støjen, men at disse næppe er hørbare uden for virksomhedens skel, og slet ikke ved nærmeste naboboliger (>400 m), hvor støjbidraget på mindre end 25 dB(A) forventeligt vil ligge under baggrundsstøjen.

SGAV vurderer på baggrund af miljøkonsekvensrapporten og de udførte beregninger, at støjbidraget fra Bavnebakke Højspændingsstation uden for virksomhedens skel kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser på alle tidspunkter af døgnet. SGAV bemærker, at højspændingsstationen ikke er en virksomhedstype, der er omfattet af anvendelsesområdet for vejledningen om ekstern støj fra virksomheder. De vejledende støjgrænser anvendes dog som sammenligningsgrundlag. Driften af stationen vurderes dermed ikke at medføre væsentlige påvirkninger af omgivelserne med støj. Der stilles ikke vilkår til forholdet, idet indretningen af stationen i driftsfasen er forudsat i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Gribskov Kommune har i henhold til § 42 i miljøbeskyttelsesloven mulighed for ved påbud at regulere anlægget i driftsfasen. SGAV vurderer, at påbud efter § 42 i miljøbeskyttelsesloven i den konkrete situation varetager de miljømæssige påvirkninger relateret til drift af kompressorstationen og stiller derfor ikke yderligere vilkår i driftsfasen.

SGAV vurderer, at der ikke er anlæg i nærheden af højspændingsstationen, der vil kunne medføre væsentlige kumulative støjpåvirkning af omgivelserne.

Hovegård Højspændingsstation

Der etableres en lukket GIS-bygning på "Koncessionsvindere station", der som for Bavnebakke forudsættes ikke at give et betydende støjbidrag i forhold til de øvrige støjklender. Desuden etableres en række nye anlæg som giver nye støjklender, og der sker ombygning og flytning af nogle af de eksisterende anlæg hvorved støjbilledet ændrer sig i forhold til den eksisterende drift af stationen.

Bygherre har foretaget beregninger for driftsfasen, hvor støj fra den eksisterende station indgår kumulativt i beregningen. I den fremtidige driftssituation har bygherre oplyst, at støjbidraget fra anlægget ved nabobeboelserne er under Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser for ekstern støj fra virksomheder. SGAV bemærker, at højspændingsstationen ikke er en virksomhedstype, der er omfattet af anvendelsesområdet for vejledningen om ekstern støj fra virksomheder. De vejledende støjgrænser anvendes dog som sammenligningsgrundlag.

Bygherre har i miljøkonsekvensrapport angivet, at såfremt der indføres støjdæmpende tiltag på 8 støjklender med mellem 5 og 10 dB i forhold til de anvendte kildestyrker i beregningerne, da vil projektets støjbidrag ved nærmeste nabobeboelser ligge under de nævnte vejledende støjgrænser. Dette vurderes i rapporten at være praktisk gennemførligt efter nærmere detailprojektering, der foretages senere. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det således, at støjbidraget fra den fremtidige drift af højspændingsstationen er mindre end for nuværende drift.

SGAV vurderer på baggrund af bygherres miljøkonsekvensrapport, at de udførte beregninger for driftsfasen bygger på kontinuerlig drift, iagttager det eksisterende anlæg samt sandsynliggør, at anlægget kan detailprojekteres med støjdæmpende tiltag, så støjbidraget fra anlægget ligger under Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for ekstern virksomhedsstøj. Støjberegningerne er baseret på oplysninger om antal komponenter samt disses kildestyrke inden for stationsarealet for hhv. koncessionsvinder og Energinet. Det er en forudsætning for nærværende tilladelse, at støjdæmpende tiltag iværksættes som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, så Miljøstyrelsens støjgrænseværdier kan overholdes i driftsfasen for alle beboelser uden for stationsområdet.

På baggrund heraf vurderer SGAV, at driften af anlægget ikke medfører væsentlige påvirkninger af omgivelserne hvad angår støj.

Bygherre har ikke kendskab til andre projekter, der kan give anledning til kumulativ støjpåvirkning i driftsfasen ud over den eksisterende højspændingsstation. SGAV har ikke andre oplysninger herom.

Egedal Kommune har i henhold til § 42 i miljøbeskyttelsesloven mulighed for ved påbud at regulere anlægget i driftsfasen. SGAV vurderer, at påbud efter § 42 i miljøbeskyttelsesloven i den konkrete situation varetager de miljømæssige påvirkninger relateret til drift af kompressorstationen og stiller derfor ikke yderligere vilkår i driftsfasen.

SGAV vurderer på baggrund af det oplyste, at støjbidraget fra Hovegård Højspændingsstation i driftsfasen ikke medfører væsentlig påvirkning af omkringboende med støj hverken i sig selv eller i kumulation med andre godkendte projekter. Det konstateres, at støjbidraget fra stationen i driftsfasen reduceres i forhold til eksisterende drift.

5.2 Trafik

Projektet kan i anlægsfasen forventes at medføre påvirkning af trafikafviklingen og trafiksikkerheden i forbindelse med etablering af højspændingsstationerne. Idet Lundevej som led i projektet forlægges ved Hovegård Højspændingsstation, vil der her potentielt kunne ske påvirkning af trafikafviklingen i nærområdet i driftsfasen.

5.2.1 Anlægsfasen

5.2.1.1 Bavnebakke Højspændingsstation

I bygherres miljøkonsekvensrapport er der redegjort for eksisterende forhold i området, hvor Bavnebakke Højspændingsstation etableres. Der er adgang til området fra Pårupvej via en grusvej med meget begrænset trafikbelastning. Grusvejen anvendes i meget begrænset omfang af hhv. Gribskov Spildevand og Gilleleje Jagtforening. I anlægsfasen for højspændingsstationen forventes der at være en lastbiltrafik på ca. 2 lastbiler samt 10 personbiler pr. dag. Transport til lokaliteten vil ske fra Pårupvej uden om byområder og øvrige områder med tæt bebyggelse.

På baggrund af det i rapporten oplyste vurderer SGAV, at den øgede trafikbelastning på Pårupvej og i området omkring den nye station i anlægsfasen ikke vil medføre væsentlig påvirkning hverken af trafikbelastningen eller –sikkerheden, idet antallet af transporter genereret af projektet er meget lavt i forhold til nuværende trafiktal, der er tale om større veje. Endvidere vurderer SGAV, at den begrænsede trafikforøgelse ikke vil medføre væsentlige støjgener for omkringboende.

Da den grusbelagte adgangsvej anvendes i meget begrænset omfang, vurderer SGAV, at de nævnte transporter i anlægsfasen ikke i det væsentlige vil begrænse den nuværende anvendelse af adgangsvejen. Bygherre har endvidere oplyst, at der vil ske koordinering med Gilleleje Jagtforening, hvis der foregår anlægsarbejde i tidrummet 12-14 om lørdagen, hvor jagtforeningen anvender skydebanen. SGAV vurderer at denne koordinering er med til at sikre, at der ikke sker væsentlige påvirkninger af muligheden for områdets brugere fsa. anvendelse af adgangsvejen. Der stilles ikke vilkår til denne projektforudsætning.

Vurdering af kumulative påvirkning på trafik i nærområdet fremgår af afsnit 5.11.

5.2.1.2 Hovegård Højspændingsstation

I bygherres miljøkonsekvensrapport er der redegjort for eksisterende forhold i området, hvor Hovegård Højspændingsstation etableres. Der er vejadgang fra Lundevej, og den eksisterende station grænser mod øst op til denne.

I forbindelse med udvidelse og ændring af Hovegård Højspændingsstation er der behov for at forlægge ca. 700 m af Lundevej øst for eksisterende højspændingsstation. Vejen flyttes ca. 200 m mod øst, og der etableres en ny tilslutning til Nonnemosen mod syd. Den nye Lundevej bliver tosporet, med rabatter og vejgrøfter samt cykelstier.

Endvidere sker der af hensyn til trafiksikkerheden en forlægning af markvej umiddelbart nord for højspændingsstationen, så tilslutningen flyttes mod syd resulterende i bedre oversigtsforhold. Denne forlægning sker inden for fredningen af Værebros Ådal jf. afsnit 5.9.

De første 3-6 måneder af anlægsperioden anvendes eksisterende Lundevej indtil forlægningen er etableret. I den periode kan Lundevej anvendes som hidtil. Når tilkoblingen af den nye vej finder sted, forventer bygherre at der i få uger kan opstå gener for den gennemkørende trafik på Lundevej, bl.a. kan der ske midlertidig ensretning og/eller indsnævring af vejbanerne.

Ved anlægsarbejderne for omlægningen af Lundevej vil der jf. miljøkonsekvensrapporten være en anlægstrafik på ca. 4,5 lastbiler pr. dag.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at anlægsarbejderne ved Hovegård Højspændingsstation vil medføre mellem 0,5 – 24 lastbiler pr. dag. Typisk vil der for hver aktivitet være mest trafik i opstartsperioden af hver anlægsfase. I hele anlægsperioden vil der desuden være mellem 10-30 personbiler pr. dag. Den øgede trafikmængde svarer til en stigning i trafikken på Lundevej på ca. 2,7 %.

Dertil kommer kørsel med op til 11 entreprenørmaskiner for hvert stationsanlæg. Maskinerne forventes at forblive på anlægsområdet i en længere periode, mens anlægsarbejderne pågår, og vil ikke belaste det eksisterende vejnet i væsentligt omfang.

SGAV's vurdering

SGAV vurderer at en forøgelse af trafikmængden i anlægsfasen på trafikvejen Lundevej ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af hverken trafikafviklingen – eller trafiksikkerheden på Lundevej, idet trafikmængden kun forøges med ca. 2,7 %. Stigningen vurderes således ikke at medføre kapacitetsproblemer på Lundevej/Nonnemosen. Endvidere etableres den nye vejstrækning med cykelsti, der vil kunne anvendes så snart dette delprojekt er færdiggjort, dvs. 3-6 måneder efter anlægsfasen påbegyndes. Sikkerheden på 'ny' Lundevej for bløde trafikanter forventes dermed at blive forbedret ved realiseringen af projektet.

Forlægningen af Lundevej medfører ændringer i den lokale trafikafvikling, idet Nonnemosen bliver hovedadgangsvej fra nord med et forløb direkte over i Hove Bygade. Der etableres desuden en ny adgangsvej til Hovegård Højspændingsstation fra nord. SGAV vurderer, at dette kan medføre en mindre samlet trafikmængde i Hove landsby, hvis transporterne fra nord benytter denne indkørsel til stationen.

I anlægsfasen for Hovegård Højspændingsstation vurderer SGAV, at den øgede trafik som følge af transport af maskiner, materialer og råstoffer medfører en mindre påvirkning for trafikafviklingen på det lokale vejnet samt på trafiksikkerheden, herunder bløde trafikanter, naboer og vejadgange i Hove landsby.

Vejene i Hove landsby er smalle og forholdene for bløde trafikanter er dårlige. I den mest belastede periode på 4,5 måned, vil der forekomme ca. 24 lastbiltransporter pr. dag, mens der i den øvrige anlægsperiode vil komme mellem ca. 0 og 6 lastbiltransporter pr. dag. Eksisterende vejbump og hastighedsanbefalinger vil medvirke til, at

påvirkningen reduceres, ligesom den nye nordlige adgang til højspændingsstationen vil kunne mindske belastningen af vejnettet i Hove landsby. Idet den største påvirkning strækker sig over en relativ kort periode (4,5 måned), og trafikmængden i langt størstedelen af anlægsperioden er under 6 lasbiltransporter pr. dag vurderes påvirkningen ikke væsentlig. På den baggrund stiller SGAV ikke vilkår til regulering af emnet.

SGAV gør opmærksom på, at eventuelle særtransporter i forbindelse med anlægsarbejdet, skal tillades særskilt af politiet. I forhold til standen af offentlige veje, er det vejmyndighedens ansvar at holde sine offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver.

Der er i bygherres miljøkonsekvensrapport ikke oplysninger om kendskab til planer eller projekter, der kan medføre en kumulativ påvirkning. SGAV har ikke andre oplysninger herom.

5.2.2 Driftsfasen

Bygherre har oplyst, at hovedparten af trafikken til Hovegård Højspændingsstation i forbindelse med drift og vedligeholdelse vil ske ad den nye adgangsvej på nordsiden af stationen. SGAV vurderer, at den nye indkørsel til højspændingsstationen vil kunne medføre en mindre positiv påvirkning fra en reduceret trafikmængde gennem Hove landsby. Påvirkningen vurderes dog ikke væsentlig, idet transporter til anlægget i driftsfasen forekommer sporadisk.

Bygherre vurderer, at omlægningen af Lundevej vil kunne medføre mindre positive effekter for trafiksikkerheden for cyklister, da den nye strækning anlægges med cykelbaner. SGAV er enig i denne vurdering og stiller på baggrund ikke vilkår til forholdet.

5.3 Boremudder

Etablering af dele af kabeltraceet ved delvis styret underboring sker ved anvendelse af boremudder for at lette borearbejdet. Boremudderet indeholder forskellige typer af additiver. Additiverne kan potentielt medføre forurening af natur, (flora/fauna), jord, grundvand og overfladevand.

Bygherre anvender DHI (2021) som reference og grundlag for vurderinger af projektets potentielle påvirkninger fra boremudder.

DHI (2021) rapporten gennemgår de produkter og additiver, der anvendes ved underboringer og vurderer deres påvirkning på jord, grundvand og overfladevand, flora og fauna under normal anvendelse af boremudder samt ved blow-out (uheld).

I rapporten har DHI taget udgangspunkt mængder, sammensætning, indholdsstoffer mv. i et konkret projekt (Baltic Pipe).

Bygherre vurderer, at vurderinger og konklusioner i DHI (2021) også er retvisende og fyldestgørende i forhold til nærværende projekt. Baggrunden herfor er, at der i forskellige typer af styrede underboringer ikke er nogen grundlæggende metodemæssige forskelle. Hvilke produkter omfattet af DHI (2021), der anvendes, afhænger af den enkelte entreprenørs valg på baggrund af de konkrete geologiske forhold på underbøringslokaliteten.

Det vurderes dermed, at DHI-rapporterne er dækkende for alle typer underboringer, og at risikovurderingerne er helt uafhængige af type, placering, diameter og længde på selve underboringen. Desuden bemærkes at mængden af boremudder i nærværende projekt er mindre, end det i Baltic Pipe-projektet.

SGAV ligger til grund, at underbøringsmetoden er den samme som for Baltic-Pipe-projektet, og at den forventede mængde af boremudder, der skal anvendes i nærværende projekt, er mindre end de mængder, som er anvendt i nævnte projekt. Diametre på underboringerne i nærværende projekt er væsentligt mindre, hvorfor der skal

anvendes mindre boremudder pr. anlagt meter, og derfor efterlades mindre boremudder i borehullet for underboringen. SGAV er derfor enig i, at vurderinger og konklusioner i DHI (2021) er retvisende og fyldestgørende som grundlag for vurderinger i nærværende projekt.

5.3.1 Underboring

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at bygherre vil stille krav om, at det anvendte boremudder i nærværende projekt udelukkende indeholder additiver, som er vurderet i en rapport udarbejdet af DHI (2021).

Bygherre oplyser desuden, at følgende additiver ikke benyttes, idet de kan være problematiske i forhold til miljøet herunder vandlevende organismer, jord og grundvand:

- EZ-MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, Drill-Terge, CLAY CUTTER™ PRO, Hydraul-EZ, Bentoniet HV, XAN-Bore, TORQUE GUARD, Baro-Gel samt Cebogel OCMA.
- Additiver indeholdende biocider.

SGAV ligger det til grund, at det kun er de beskrevne additiver i DHI-rapporten (DHI, 2021) undtagen de ovennævnte stoffer/boremudderprodukter, som anvendes i nærværende projekt. For at sikre, at der ikke anvendes andre produkter, skal bygherre fremsende dokumentation for de anvendte stoffer som nævnt i vilkår 4. Såfremt der ønskes anvendt andre stoffer, betragtes dette som en ændring af projektet, der skal miljøvurderes.

5.3.2 Oplag og bortskaffelse af boremudder

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der ved underboringer udgraves et reservoir for det boremudder, der indpumpes under boringen til stabilisering af borehullet.

Bygherre oplyser, at der vil blive stillet krav om, at boremudderet alene vil anvende de stoffer, som er vurderet i DHI (2021) undtagen de i afsnittet ovenfor anførte stoffer.

Boremudder kommer – ud over selve underboringen – i kontakt med jorden ved reservoirerne ved start- og slutpunkterne.

Bygherre har oplyst, at boremudder ikke siver ud i området omkring reservoiret, men at der vil ske en mætning af jordmatricen i grænsefladen mellem jord og borevæske. Dybden af den påvirkede jord vil afhænge af den konkrete jordsammensætning, men der er generelt tale om få centimeter – boremudders funktion er netop at fylde borehullet ud og ikke at sive ud i den omgivende jordmatrice.

Når underboringen er afsluttet, tømmes hullet for boremudder og hullet fyldes op med den jord, der blev bortgravet ved opstart. Det vil sige hullet efterlades, akkurat tilsvarende det hulrum, som er boret til ledningen. Dermed er DHI's vurdering, at de risikovurderede boremudderprodukter hverken påvirker jord eller grundvand negativt, gældende både for borehul til gasrørledningen og jordhul til opbevaring af boremudder.

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående og DHI (2021), at aktiviteten med de risikovurderede boremudderprodukter hverken påvirker jord eller grundvand negativt, gældende både for borehul til ledningen og reservoirer til opbevaring af boremudder.

SGAV gør opmærksom på, at det er de berørte kommuner som meddeler § 19 tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven til oplag af boremudderet. § 19 omhandler ikke beskyttelse af overfladevand. Bygherre skal derfor sikre, at gruberne anlægges, så der ikke kan ske overløb herunder til overfladevand. Dette kan afhjælpes ved eksempelvis etablering af jordvold, anvendelse af halmballer eller lignende, alt afhængigt af terrænforhold. SGAV stiller vilkår 5 herom, så det sikres, at anvendelse af boremudder ikke påvirker overfladevand ved almindelig anvendelse.

SGAV gør endvidere opmærksom på, at bortskaffelse af anvendt samt overskydende boremudder skal ske til godkendt modtageanlæg. Der er hverken i DHI-rapporterne, bygherres miljøkonsekvensrapport eller nærværende tilladelse foretaget vurderinger der muliggør udbringning af dette affaldsprodukt på landbrugsjord. På den baggrund fastholdes krav til bortskaffelse af overskydende/brugt boremudder til godkendt modtageanlæg ved vilkår 6.

5.3.3 Blow-out

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at udførelsen af styrede underboringer medfører risiko for blow-outs, hvor boremudder afgives til omgivelserne. Et blow-out er en utilsigtet hændelse, som bygherrer søger forhindret og afhjulpet gennem planlægning og overvågning. Ved et blow-out vurderer bygherre, at der kan ske et udslip af boremudder på op til 5 m³.

Bygherre oplyser, at der vil der blive foretaget geotekniske undersøgelser, som har til formål at tilrettelægge og dimensionere underboringen herunder at placere underboringen i bedst egnede jordlag for at eliminere risiko for blow-out. SGAV er enig med bygherre i, at planlægning af underboringen, herunder især de geotekniske undersøgelser, er vigtige elementer for at minimere risikoen for blow-out.

Det fremgår desuden af miljøkonsekvensrapporten, at der er udarbejdet retningslinjer for håndtering af eventuelle blow-out som fremgår af beredskabsplaner, som skal sikre en hurtig ageren herunder stoppe og begrænse forureningens udbredelse ved blow-out. Videre fremgår det, at SGAV vurderer at dette er en vigtig forudsætning for at minimere risikoen for væsentlig påvirkning som følge af et utilsigtet blow-out og stiller vilkår 24-29 om dette.

For en konkret vurdering af boremudders potentielle påvirkning af overfladevand, natur og arter henvises til tilladelsens afsnit 5.5.5, 5.6 og 5.4 herom.

5.3.4 Miljøuheld

Ved uheld skal det sikres, at påvirkningens omfang mindskes mest muligt. Dette sikres dels ved at uheldet stoppes hurtigst muligt, og at der iværksættes tiltag med det samme, som kan begrænse udbredelsen af uheldet. Dette forudsætter, at entreprenørerne er gjort bekendt med hvilke tiltag, de skal iværksætte ved uheld. Der stilles derfor vilkår 24 om, at bygherre skal udarbejde en beredskabsplan, der som minimum skal indeholde beskrivelser og procedurer for håndtering af miljøfremmede stoffer, spild og blow-out, så forurening herfra begrænses. Beredskabsplanen skal herunder anvise metoder til begrænsning af spredning af forureningen i de forskellige naturtyper, vandområder og jordbundsforhold.

For at sikre beredskabsplanens anvendelse, der er helt væsentlig for vurderingerne af projektets miljøpåvirkning, stiller SGAV vilkår 25 om, at bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at alle tilsynsførende, entreprenører og deres medarbejdere, er bekendt med, hvad der skal foretages ved et uheld og hvilke tiltag, der skal sættes i værk.

Proceduren skal bl.a. indeholde oplysninger om kontakt til den kommunale miljøvagt, og at afværgetiltag skal aftales med miljøvagten. Dette skal som minimum også fremgå af de udarbejdede pjecer/gribekort eller lignende.

Endvidere skal der udleveres materiale til personen i marken, f.eks. en kort oversigtlig pjece, gribekort eller lignende, der fortæller, hvad der straks skal foretages ved uheld.

Bygherre skal ligeledes sikre, at alle entreprenører og deres medarbejdere løbende bliver holdt orienteret om proceduren, så korrekt anvendelse sikres.

SGAV stiller endvidere vilkår 27-29 om, at bygherre skal udføre fysisk miljøtilsyn med alle underboringer under naturområder og bilag IV-levesteder, herunder vandløb, så et evt. blow-out kan registreres straks. Bygherre har desuden oplyst, at et evt. blow-out kan registreres ved et trykfald, mens boringen er aktiv. SGAV vurderer på

den baggrund, at det er væsentligt, at der sker en sådan overvågning af trykket i boringen. Bygherre har oplyst, at når underboringer foretages i geologiske materialer som kalk og kridt eller fedt moræner med sprækker vil der være en minimal risiko for at boremudder i det tidsrum, hvor trykket er taget af boringen og inden bentonitten har forseglet hullet via sprækker i kalk og moræner kan sive op til overfladen ganske tæt på underbøringsstedet. For at sikre, at det nødvendige beredskab og håndtere den tidsforskydelse, der kan være mellem trykfald, forsegling af hul samt identificering af boremudder på terræn stiller SGAV vilkår 27-29 om fysisk miljøtilsyn. Ved underboringer af vandløb skal tilsynet føres minimum 200 meter i hver retning langs tracéet for underboringen målt fra underbøringsstedet inden for den 1. time efter stop af underboring. Tilsyn med underboringer under tørre naturtyper skal foretages langs underboringens trace i længderetningen inden for den 1. time efter stop af underboring. SGAV finder vilkårene proportionale i forhold til den skade et evt. blow-out kan forårsage i naturområder, såfremt det ikke opdages rettidigt og beredskabsplanen ibrugtages.

Når hver enkelt underboring under naturområder inkl. vandløb er afsluttet, skal bygherre indsende bekræftelse på, at underboringen er forløbet uden blow-out eller at der er sket et sådant. Der stilles vilkår 30 til forholdet.

Efter et miljøuheld, der potentielt enten indirekte eller direkte kan påvirke beskyttet natur, beskyttede arter eller målsatte vandforekomster, skal SGAV straks (samme dag inden for almindelig kontortid) orienteres herom, jf. vilkår 31. Bygherre skal snarest og senest 5 hverdage (med mindre andet konkret aftales) efter uheldet fremsende en redegørelse til SGAV med oplysninger om:

- Uheldets art (hvad (produkt/indhold/omfang/mængder), hvordan og hvorfor er uheldet sket)
- Tidslige udstrækning
- Vurdering af påvirkning på miljøet
- Hvad der er foretaget for at begrænse påvirkningen
- Hvad der er gjort for at bringe det påvirkede område tilbage til det oprindelige
- Hvad der er aftalt med miljøvagten
- Hvilke geotekniske undersøgelsesboringer og geologiske oplysninger, der er lagt til grund for den konkrete underboring
- Hvordan det sikres, at et tilsvarende uheld ikke sker igen
- Hvordan arbejdet kan fortsættes uden yderligere påvirkning af miljøet.

Uanset at bygherre i forbindelse med uheld vurderer, at der ikke er risiko for potentielle påvirkninger af miljøet jf. ovenstående, skal bygherre dog stadig udarbejde og fremsende en redegørelse indeholdende ovenstående punkter.

5.4 Natura 2000-områder og beskyttede arter

Miljøkonsekvensrapporten indeholder en vurdering af projektet i forhold til beskyttelseshensynene i de Natura 2000-områder, der enten krydses direkte af projektet eller ligger i nærheden af projektet og som potentielt vil kunne påvirkes heraf.

De behandlede Natura 2000-områder er:

- N129: Gilbjerg Hoved, (H113)
- N133: Gribskov, Esrum Sø, Esrum Å og Snævret Skov, (H117, H190 og F108)
- N134: Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose, (H118, F106)
- N261: Freerslev Hegn, (H261)
- N136: Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov, (H120, H199, F105 og F107).
- N195: Gilleleje Flak og Tragten (H171)

SGAV kan tilslutte sig bygherres afgrænsning af de udvalgte Natura 2000-områder, der potentielt kan påvirkes af projektet.

SGAV gør opmærksom på, at vurdering af kumulative påvirkninger af N195 fra nærværende projekt (landanlæg) samt havanlæggene (havvindmøllepark samt søkabler) ikke kan foretages på nuværende tidspunkt, idet SGAV jf. bilag 2 har udarbejdet en undtagelse fra miljøvurderingsreglerne fsa. opdeling af projektet, der omfatter ovenstående forhold.

Den kumulative påvirkning af det marine Natura 2000-område N195 mellem nærværende projekt og det samlede projekts havanlæg vil blive vurderet i forbindelse med den kommende miljøkonsekvensrapport for projektet på havet, som Energistyrelsen er myndighed for. SGAV gør opmærksom på, at denne vurdering skal omfatte såvel landanlæggets anlægsaktiviteter (underboringer, boremudder etc.) samt driftsfasen. Der skal således foretages både en vurdering af landanlæggets påvirkning i kumulation med havanlægget i forhold til påvirkning af udpegningsgrundlaget for marine Natura 2000-områder for både anlægs- og driftsfasen.

Bygherre har ikke gennemført feltundersøgelser af Natura 2000-områderne, idet disse enten underbores eller undgås. Der er dog foretaget en række eftersøgninger af bilag IV-arter og § 3-beskyttede naturområder, jf. afsnit 5.5 herom.

5.4.1 Potentielle påvirkninger

5.4.1.1 Kabeltracé inkl. arbejds- og depotpladser

De potentielle påvirkninger i anlægsfasen er i bygherres miljøkonsekvensrapport for kabeltracéet angivet til at hidrøre fra støj og forstyrrelse, kortvarig (maks. 10 dage) tørholdelse af kabelgraven, samt evt. blow-out i forbindelse med styrede underboringer enten direkte under Natura 2000-områder, i nærhed hertil, eller i vandløb, der har hydraulisk forbindelse til Natura 2000-områder.

Støj og forstyrrelse

Der etableres arbejds-, depot- og tromlepladser langs traceet samt arbejdspladser ved start- og slutpunkter for alle underboringer. Idet alle nævnte pladser jf. miljøkonsekvensrapporten etableres uden for Natura 2000-områder, vil de potentielle påvirkninger fra pladserne kunne hidrøre fra støj- og forstyrrelser. Tilsvarende gør sig gældende for etablering af kabeltracéet ved åben grav/gravekasse.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at der forventes en støjudbredelse fra kabellægning ved åben grav på mindre end 60 dB(A) i en afstand af ca. 100 m jf. tidligere erfaringer. De arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, der potentielt vil kunne blive påvirket af dette støjniveau, omfatter større pattedyr (f.eks. odder) og fugle.

Tørholdelse af kabelgrav

I anlægsfasen kan tørholdelse af kabelgrave, muffegrave etc. potentielt medføre dræning af omkringliggende våde naturområder, såfremt der er en hydraulisk forbindelse hertil. SGAV vurderer dog, at det ved vilkår 8-9 samt 32-33 sikres, at der ikke sker dræning af våde naturområder i nærheden af kabelanlægget, hvorfor tørholdelse af kabelgrav og andre udgravninger kan afvises at medføre påvirkning på våde naturtyper i eller i nærheden af projektområdet.

SGAV vurderer, at de generelle betingelser for udførelse af underboringer og boremudderreservoirer både adresseret i bygherres miljøkonsekvensrapport og som vilkårssat i nærværende tilladelse ved vilkårene 5, 10, 24 om afstrømning og beredskabsplan sikrer, at der ikke sker en påvirkning fra arbejdspladser ved underboringer og reservoirer på omgivelserne herunder f.eks. Natura 2000-områder.

Underboring og blow-out

A bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at direkte påvirkning af Natura-2000 områder undgås, idet kabelanlægget etableres ved styret underboring under Natura 2000-områder, samt en række andre områdetyper som defineret i afsnit 2.3.2. Der anvendes således en standard anlægsmetode til krydsning af veje, natur-områder herunder Natura-2000 områder, fortidsminder mv., hvorfor SGAV vurderer, at anvendelse af styret underboring i nærværende sag ikke udgør en afværgeforanstaltning fsa. habitatreglerne.

Bygherre oplyser, at støjemissionen fra anlægsarbejder ved underboringer ud fra erfaringer vurderes at være 70 dB(A) i en afstand af ca. 25 m, 60 dB(A) i en afstand af ca. 200 meter og ca. 40 dB(A) i en afstand af cirka 300 m fra underboringen.

Ved et evt. blow-out kan habitatnaturtyper og levesteder for arter, der er på udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område potentiel påvirkes. Hvis et blow-out sker i et vandløb, er der potentielt risiko for, at nedstrøms beliggende Natura 2000-områder påvirkes herfra. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at alle nedstrøms beliggende Natura 2000-områder ligger mere end tre km fra underboringsteder og på baggrund af erfaringer fra andre projekter samt mængden af boremuddder kan det udelukkes, at der sker en påvirkning af disse områder. Der er et vandløb inden for Natura 2000-område nr. 133, der krydses af kabeltracéet ved styret underboring, hvor en påvirkning fra blow-out direkte i vandløbet ikke kan udelukkes, hvorfor denne påvirkning vurderes nærmere jf. afsnit 5.4.5. N133).

I konsekvensvurderingen i miljøkonsekvensrapportens afsnit 9.4 fremgår detaljer om underboringen, der ligger til grund i vurderingerne herunder bl.a. om anvendelse af godkendte boremudderprodukter, mængden af boremudder i et blow-out, oplag af boremudder, indretning af arbejdspladser, beredskabsplan mv. jf. afsnit 5.3. Disse ligger ligeledes til grund i SGAV's vurdering af påvirkning af Natura 2000-områderne.

I driftsfasen vil arealerne ved både kabelanlæg og pladser være reetableret, og der vil ikke være påvirkning af de hydrologiske forhold, idet dette undgås ved bl.a. vilkår 8 om lerspærre i udgravninger tæt på beskyttet natur, jf. afsnit 5.5.

SGAV kan tilslutte sig bygherres vurdering af, hvilke potentielle påvirkninger projektet kan medføre samt afgrænsningen af de Natura 2000-områder, der skal vurderes i forhold hertil.

5.4.1.2 Højspændingsstationer

Fra de to højspændingsstationer vil der potentielt kunne være påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områder som følge af støjemission. Dette kan dog jf. miljøkonsekvensrapporten udelukkes på baggrund af den beregnede støjemission i anlægs- og driftsfasen, sammenholdt med den faktiske afstand til Natura 2000-områderne på 1,8 km og derover.

Idet vand fra stationerne i driftsfasen bortledes ved nedsivning, vil der ikke ske udledning til recipient med efterfølgende potentiel påvirkning af overfladevand herunder afledte påvirkninger af Natura 2000-områder.

SGAV kan tilslutte sig bygherres vurdering af, hvilke potentielle påvirkninger projektet kan medføre samt afgrænsningen af de Natura 2000-områder, der skal vurderes i forhold hertil.

5.4.2 Væsentligheds- samt habitatkonsekvensvurdering

I bygherres miljøkonsekvensrapport er der foretaget en væsentlighedsvurdering efter habitatreglerne for de seks Natura 2000-områder N129, N133, N134, N136, N139 og

N195. På baggrund af den gennemførte væsentlighedsvurdering er det i rapporten konkluderet, at der uden anvendelse af afhjælpende foranstaltninger ikke kan udelukkes en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlagene for N129 (surt overdrev, kystklint/klippe, kalkoverdrev og stor vandsalamander), N133 (habitatnaturtyper, stor vandsalamander, grøn buxbaumia, skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl), N134 (rørhøg, havørn, isfugl) samt N195 (sandbanke og rev). På den baggrund er der udarbejdet en habitatkonsekvensvurdering for de fire Natura 2000-områder N129, N133, N134 og N195 i forhold til de relevante udpegningsarter og –naturtyper nævnt ovenfor.

5.4.3 Natura 2000-område N195: Gilleleje Flak og Tragten

Natura 2000 område nr. 195 Gilleleje Flak og Tragten udgøres af habitatområde nr. 171, hvis udpegningsgrundlag er sandbanke, rev og marsvin. Habitatnaturtypen sandbanke (1110) ligger kystnært, idet disse findes på dybder mellem 5 og 16 meter. Der ligger ligeledes et stenrev kystnært. Begge naturtyper kan dermed potentielt påvirkes af et blow-out og er i stærkt ugunstig bevaringsstatus.

Potentielle påvirkninger

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at den eneste potentielle påvirkning fra landanlægget vil være blow-out på stranden over daglig højvandslinje med overfladeafstrømning til havet.

Marsvin vurderes ikke at kunne påvirkes heraf, da de ikke findes helt kystnært, ligesom de kan søge væk, skulle der komme en øget koncentration af suspenderet materiale på baggrund af et blow-out.

SGAV's vurdering

Både udbredelsen, tilstanden, målsætninger samt trusler for de to habitatnaturtyper sandbanke og stenrev er beskrevet i bygherres miljøkonsekvensrapport. SGAV har ikke bemærkninger hertil.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår en konsekvensvurdering for et evt. blow-outs påvirkning af hhv. sandbanke og stenrev på udpegningsgrundlaget for H171. Et blow-out på stranden vil kunne medføre, at boremudder strømmer af til havet og her ligger sig på et mindre areal i de kystnære habitatnaturtyper.

For at undgå påvirkning af habitatnaturtyperne har bygherre i miljøkonsekvensrapporten indarbejdet afværgetiltag til sikring af, at et evt. blow-out på stranden aldrig når havet ved inddæmning med halmballer. Dette i kombination med forundersøgelser og udarbejdelse af en beredskabsplan for underboringen på den konkrete lokalitet medfører, at SGAV kan afvise en påvirkning fra projektet på habitatnaturtyperne sandbanke og stenrev i H171. Der stilles vilkår 23 om opstilling af halmballer på stranden inden udførelse af underboringen, så enhver afstrømning fra et blow-out på land kan sikres ikke at strømme til havet, men kan opsamles fra stranden og bortskaffes til godkendt modtageanlæg.

På den baggrund vurderer SGAV, at projektet ikke vil kunne medføre skadelige påvirkninger af de marine habitatnaturtyper og dermed ikke kunne påvirke målsætningerne for Natura 2000-område nr. 195, hvorved områdets integritet er sikret, da der ikke sker øget tilførsels af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer ved projektets realisering.

5.4.4 Natura 2000-område N129: Gilbjerg Hoved

Natura 2000-område N129 indeholder habitatområde H113. Projektområdet krydser H113 ved styret underboring.

Selve Gilbjerg Hoved er en 30 m høj, stejl, svagt eroderet og delvist træbevokset moræneklint mod kysten. Neden for skrænten findes en smal, delvist stenet strand og mod vest også et mindre areal af grå/grøn klit.

Udpegningsgrundlaget udgøres af syv habitatnaturtyper (kystklint/klippe, grå/grøn klit, søbred med småurter, næringsrig sø, kalkoverdrev, surt overdrev, rigkær) samt stor vandsalamander.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår beskrivelser af både udbredelsen, tilstanden, målsætning samt trusler for udpegningsgrundlaget. SGAV henviser hertil.

Potentielle påvirkninger

Da der hverken er fugle eller andre støjfølsomme arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 129, er der ikke risiko for, at støj og forstyrrelser fra underboringen vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der ikke sker direkte fysisk påvirkning af området, der krydses af kabel-/og ilandføringsanlægget ved styret underboring. Dog er det nævnt, at kørsel i området i forbindelse med prøvetagning m.v. potentielt kan påvirke både habitatnatur og stor vandsalamander.

Den potentielle påvirkning af habitatnaturtyperne hidrører fra påvirkning fra boremudder fra et evt. blow-out i forbindelse med underboringen. Bygherrer vurderer, at det udelukkende er de naturtyper, der ligger inden for projektområdet, der kan blive påvirket af et evt. blow-out bl.a. på baggrund af bygherres beredskabsplan for uheld, der hindrer transport af boremudder på terræn. De potentielt påvirkede naturtyper udgøres således af surt overdrev, kystklint/klippe og kalkoverdrev.

Stor vandsalamander er ikke registreret inden for projektområdet, men det kan ikke udelukkes, at arten har rasteområder her, der potentielt vil kunne blive påvirket af boremudder fra et evt. blow-out.

Bygherres miljøkonsekvensrapport konkluderer på baggrund af de potentielle påvirkninger på udpegningsgrundlaget, at projektet medfører krav om habitatkonsekvensvurdering for hhv. surt overdrev, kystklint/klippe og kalkoverdrev samt stor vandsalamander i H113. SGAV er enig i disse betragtninger.

SGAV's vurdering

Habitatnaturtyper

Både udbredelsen, tilstanden, målsætninger samt trusler for de tre habitatnaturtyper surt overdrev, kystklint/klippe og kalkoverdrev er beskrevet i bygherres miljøkonsekvensrapport. SGAV har ikke bemærkninger hertil.

I bygherres miljøkonsekvensrapport er det beskrevet, at klinten er stærkt påvirket af nye jordskred, som har reduceret en tidligere større grad af tilgroning. Naturtilstanden af kystklint i Natura 2000-området er moderat. Der er både kortlagt kalkoverdrev med god naturtilstand og moderat tilstand i Natura 2000-området. Arealet med moderat tilstand er ikke i drift med en deraf højere græs/urtevegetation. For arealer med god tilstand skyldes dette, at arealerne afgræsses med deraf lav tilgroning og forekomst af invasive arter. Naturtilstand for surt overdrev i dette område vurderes som moderat, idet der blandt andet er forekomst af invasive arter.

Gældende for de tre nævnte habitatnaturtyper er, at det er relativt tørre naturtyper. Boremudder på kalkoverdrev og surt overdrev vurderes at kunne opsamles ved et evt. blow-out, idet der er nem adgang til arealerne. Bygherre vurderer, at det tynde lag boremudder, der evt. ikke kan opsamles, vurderes ikke at ville have betydning for væksten af de planter, der er karakteristiske for de forskellige habitatnaturtyper – heller ikke hvis lækagen skulle ske i planternes vækstsæson. Planternes vækst er betinget af f.eks. jordbundstypen, nedbør, stråling, vind, plejeforhold, jordfugtighed og temperaturen i jorden, og tilførsel af et meget tyndt lag boremudder i en kortvarig periode vurderes ikke at ville medføre betydende påvirkninger på planternes vækstbetingelser. SGAV er enig i bygherres vurderinger og finder at de beskrevne tiltag og

metoder til udførelse af underboring og hurtig opsamling af boremudder er essentielle for vurderingen.

Adgangsforholdene til kystklinten er begrænsede, hvorfor boremudder fra et blow-out vil lægge sig på vegetationen/terræn. Bygherre beskriver, at boremudder fra denne naturtype vil blive skyllet/spulet væk og efterfølgende opsamlet på stranden neden for kystklinten. SGAV vurderer i lighed med bygherre, at denne metode til fjernelse af boremudder er sammenlignelig med de naturlige påvirkninger der er i området.

På den baggrund og sammenholdt med tiltag og metoder til udførelse af underboring og hurtig opsamling af boremudder vurderer SGAV, at projektet ikke vil medføre skadelige påvirkninger af habitatnaturtyperne surt overdrev, kystklint/klippe og kalkoverdrev i det tilfælde, der sker et blow-out ifm. underboringen ved ilandføringen.

Arter på udpegningsgrundlaget

Der er mere end 150 meter mellem projektområdet og det nærmeste yngleområde for stor vandsalamander. SGAV vurderer, at tilsyn med underboring, beredskabsplanen for den konkrete lokalitet sammenholdt med den estimerede mængde boremudder på 5 m³ og afstanden til yngleområdet sikrer, at der ikke sker påvirkning af yngleområder for stor vandsalamander, idet boremudder fra et evt. blow-out straks fjernes, hvis det dækker en del af rasteområdet og/eller habitatnaturtypen.

I tilfælde af blow-out forventes det at eventuelle salamandre vil flytte sig fra området. Bygherre forventer ikke, at stor vandsalamander overvintrer på lokaliteten, da den er knyttet til skov og til menneskeboliger.

Da projektet kun vil kunne medføre en kortvarig, midlertidig og reversibel påvirkning af eventuelle rasteområder for stor vandsalamander, og da der ikke vil ske påvirkninger af ynglesteder for stor vandsalamander, vurderer SGAV, at projektet herunder blow-out ikke vil medføre påvirkning af rasteområder for stor vandsalamander og ikke vil påvirke målsætningerne for Natura 2000-område nr. 129, og dermed heller ikke påvirke områdets økologiske integritet.

Fysisk påvirkning ved forundersøgelser

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at det forud for anlægsfasen kan være nødvendigt, at udføre et antal boreprøver svarende til et areal på under 0,1 m². Kørsel i forbindelse hermed vil ske med skånsomme køretøjer og anvendelse af køreplader efter behov.

Da der inden for projektområdet ikke er fugtige eller våde habitatnaturtyper, og da kørsel kun vil ske i meget begrænset omfang og blive foretaget med køretøjer, der er skånsomme mod terrænet, vurderer bygherre, at hverken kørsel eller udlægning af køreplader i forbindelse med den geotekniske prøvetagning vil medføre skadelige påvirkninger. Der vil blive ansøgt om § 3-dispensation til gennemførelse af de geotekniske borer.

SGAV er enig i bygherres vurderinger og stiller ikke konkrete vilkår til forholdet. Vilkår 13 gælder også for naturområder omfattet af § 3, der indgår i udpegningsgrundlaget for N129. SGAV vurderer, at vilkåret er med til at sikre, at der ikke sker permanente skader på habitatnaturtyperne.

Hvis der skal foretages geotekniske borer i potentielle rasteområder for stor vandsalamander vurderer bygherre, at eventuelle salamanderne vil flytte sig fra området. Det anføres, at stor vandsalamander ikke kan forventes at overvintrere inden for projektområdet, idet arten ofte overvintrer på lokaliteter knyttet til skov og til menneskeboliger. Gennemførelse af geotekniske borer vurderes derfor ikke at påvirke eventuelle rastende eller overvintrende individer.

SGAV er enig i bygherres vurderinger og stiller ikke konkrete vilkår til forholdet.

Bygherre anfører i miljøkonsekvensrapporten, at der ikke er kendskab til andre planer eller projekter, der vil kunne medføre kumulative påvirkninger på Natura 2000-området.

På baggrund af ovenstående vurderer SGAV, at hverken underboring eller gennemførelse af geotekniske borer i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter, vil påvirke målsætningerne for Natura område nr. 129 og dermed heller ikke skade områdets integritet.

5.4.5 Natura 2000-område N133: Gribskov

Natura 2000-område N133 indeholder habitatområderne H117 og H190 samt fuglebeskyttelsesområde F108. Projektområdet krydser den nordligste del af Natura 2000-område nr. 133 (H117) ved styret underboring, og det grænser endvidere på en strækning på cirka to km helt op til den vestligste del af Natura 2000-området (H117).

Udpegningsgrundlaget for H117 udgøres af 20 habitatnaturtyper samt 6 habitatarter og fremgår af bygherrenes miljøkonsekvensrapport.

Udpegningsgrundlaget for F108 udgøres af 10 habitatarter af ynglefugle og fremgår af bygherrenes miljøkonsekvensrapport.

Habitatområde H190 ligger mere end 7 km øst for projektområdet, og bygherre vurderer, at projektet ikke påvirker habitatområdet grundet afstanden samt dets karakteristika uden udledning til recipienter eller øvrig påvirkning af hydrologiske forhold. Tilsvarende vurderes det, at støj og forstyrrelse fra projektområdet ikke vil kunne påvirke ind i H190. SGAV er enig i denne vurdering.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår beskrivelser af både udbredelsen, tilstanden, målsætning samt trusler for udpegningsgrundlaget. SGAV henviser hertil.

Potentielle påvirkninger

Projektet krydser habitatområde H117, idet habitatnaturtyperne bøg på mor samt egeblandskov krydses ved styret underboring. Herved sker der ikke direkte fysisk påvirkning af naturtyperne, men disse kan potentielt påvirkes af boremudder fra et blow-out.

I forbindelse med de geotekniske forundersøgelser kan der endvidere ikke udelukkes en midlertidig påvirkning fra borerne, hvis der skal ske borer inden for habitatnaturtyperne.

Hvis der sker blow-out i underboringen under Øllemose Å, vil dette kunne medføre påvirkning af elle- og askeskov område, der passerer af vandløbet, idet der kan være en hydraulisk forbindelse mellem vandløbet og fugtige/våde skov-habitatnaturtyper.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at kabeltracéet løber langs områder kortlagt med egeblandskov samt bøg på muld.

De nærmeste lysåbne- og sø-habitatnaturtyper ligger mere end 1 km fra projektområdet. Da projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil påvirke de hydrologiske forhold på denne afstand, eller medføre udledninger til recipienter, vurderes disse naturtyper ikke påvirket af projektet.

Den nærmeste kortlagte strækning af habitatnaturtypen vandløb i H117 ligger ca. 2 km øst for projektområdet. Der sker ikke krydsning af vandløb, der nedstrøms udleder til vandløb (3260), hvorfor bygherre vurderer, der ikke sker påvirkning heraf som følge af projektet.

Ingen af udpegningsarterne for H117 er støjfølsomme, og projektet genererer derfor ikke støj og forstyrrelser, der kan påvirke nævnte arter. Bygherre vurderer på bag-

grund af tidligere registreringer af udpegningsarterne grøn buxbaumia, stor kærguldsmed, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, bæklampret og stor vandsalamander, at det ikke er sandsynlig, at arterne findes inden for den del af Natura 2000-områder, der krydses med underboring eller passerer af projektområdet. Da forekomst af arterne ikke kan udelukkes beskrives påvirkninger dog heraf.

Desuden vil blow-out ved underboring af opstrøms beliggende vandløb, kunne påvirke Natura 2000-området. Bygherre vurderer i miljøkonsekvensrapporten, at denne påvirkning på baggrund af afstanden mellem vandløbenes underbøringssteder og Natura 2000-området alene vil kunne forekomme ved uheld ved Øllemose Å. SGAV er enig i denne vurdering.

Størstedelen af fuglebeskyttelsesområde nr. 108 ligger minimum 500 meter fra projektområdet, men der i området ved Solbjerg Enge er ca. 300 meter til projektområdet. På den baggrund vurderer bygherre, at den eneste påvirkning af F108 kan hidrøre fra projektets påvirkning med støj og forstyrrelser i anlægsfasen.

Samlet vurderes det, at potentielle påvirkning af habitatnaturtyper og arter vil kunne ske, hvis der ved underboringen sker et blow-out. Ligeledes kan habitatnaturtyper og arter påvirkes af de geotekniske borer, der skal gennemføres som en del af planlægningen af underboringen. I forhold til fuglene på udpegningsgrundlaget, så vil støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet potentielt kunne påvirke ynglefuglene rørhøg og rød glente.

SGAV er enig i bygherres beskrivelser af potentielle påvirkninger.

SGAV's vurdering

Habitatnaturtyper

De habitatnaturtyper, der ligger inden for projektområdet, og som derfor potentielt kan påvirkes af blow-out med boremudder, omfatter bøg på mor og egeblandskov. Bøg på mor og egeblandskov findes som udgangspunkt ikke på våd eller meget fugtig jordbund (egeblandskov findes ofte på vandlidende jordbund). SGAV vurderer i lighed med bygherre, at et meget tyndt lag boremudder ikke vil have betydning for væksten af de planter, der er karakteristiske for habitatnaturtyperne, da disse er afhængige af jordbundstype, nedbør, plejeforhold, temperatur m.v. SGAV vurderer, at en beredskabsplan og hurtig fjernelse af boremudderet er væsentlig i forhold til denne vurdering og henviser til vilkår 24.

Ved et blow-out i Øllemose Å opstrøms det område, der er kortlagt som habitatnaturtypen elle- og askeskov, så vil inddæmning og oprensningen ske i selve vandløbet. På baggrund af afstanden mellem underbøringsstedet og habitatnaturtyperne, beredskabsplan om opsamling og inddæmning og den begrænsede mængde boremudder, der anvendes, vurderer bygherre, at der ikke kan ske påvirkning af elle- og askeskov ved blow-out i Øllemose Å. SGAV er enig i denne vurdering.

Naturområder, der ligger tæt på kabeltracéet som f.eks. bøg på muld vurderes ikke påvirket af projektet, når tørholdelse og aflledning af vand sker i henhold til vilkår 8-9, der udarbejdes og anvendes en beredskabsplan, og der i øvrigt arbejdes i en afstand på minimum 2 m fra naturhabitattyperne.

Arter på udpegningsgrundlaget

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår en vurdering af, hvorvidt udpegningsarterne for H117 kan findes inden for eller i nærheden af projektområdet.

Grøn buxbaumia er en mosart, der overvejende vokser på sur jordbund, og i Gribskov er arten blandt andet registreret i forbindelse med habitatnaturtypen 'bøg på mor', der også passerer denne naturtype.

Stor kærguldsmed lever i tilknytning til rene, næringsfattige stillestående søer. Der findes et enkelt vandhul i den nordligste del af undersøgelsesområdet, der overlapper med Natura 2000-område nr. 133. Vandhullet er meget tilgroet, og det vurderes derfor, at der ikke er tale om et egnet levested for stor kærguldsmed. SGAV vurderer på den baggrund, at der ikke er potentielle levesteder for arten, der kan påvirkes af projektet.

Den nærmeste kortlagte forekomst af sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl findes cirka 2,5 km øst for projektområdet.

Ved blow-out i et område, der er levested for grøn buxbaumia, sumpvindelsnegl eller skæv vindelsnegl, kan der ske påvirkning af enkelte planter. Da der laves forundersøgelser, boringen stoppes straks der konstateres trykfald, der foreligger en beredskabsplan til hurtig inddæmning og afbødning af uheldet vurderer bygherre, at lækage med boremudder ikke vil have en påvirkning på arternes forekomst i Natura 2000-område nr. 133 eller forhindre, at de opnår en gunstig bevaringsstatus i Natura 2000-området. SGAV er enig i vurderingerne.

Bæklampret lever af fint organisk materiale og alger, og gydningen foregår på vandløbsbunden, hvor der er sand og grus og er registreret i Estrup Å ved Snævret og Følstrup Bæk ved Stenholdsvang. Ingen af disse er hydraulisk forbundne med vandløb, der underbores af projektet, hvorfor projektet vurderes ikke at medføre påvirkning af levestederne for arten.

Den nærmeste kortlagte forekomst af stor vandsalamander, samt levested for arten inden for Natura 2000-område nr. 133, ligger cirka 1 km øst for projektområdet for kabelanlægget. Da arten er udbredt i området kan det dog med anvendelse af forsigtighedsprincippet ikke udelukkes, at stor vandsalamander kan have rasteområder nær kabeltracéet. I tilfælde af et blow-out i potentielle rasteområder vurderer bygherre, at individerne vil flytte sig fra området medmindre de overvintrer her. Da udbredelse af et blow-out på terræn vil være få kvadratmeter, der er foretaget geotekniske boringer, der udarbejdes og anvendes en konkret beredskabsplan vurderer bygherre, at evt. overdækning af få individer ikke vil medføre påvirkning af målsætningerne for Natura 2000-område nr. 133. Dermed vil der ikke ske indvirkning på områdets integritet, da der ikke sker påvirkninger af ynglesteder for stor vandsalamander.

Ynglefugle

Ynglefugle på udpegningsgrundlaget for F108 kan særligt i fuglenes yngleperiode påvirkes af støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet resulterende i, at arterne forlader deres rede.

Arterne rød glente og rørhøg, der er på udpegningsgrundlaget for F108, er konstateret ynglende i nærheden af den del af projektområdet, der passerer eller ligger i nærheden af Natura 2000-område nr. 133. Rørhøg yngler ved Solbjerg Engsø, hvor selve søen og de nærliggende sø- og engområder giver gode rede- og fourageringsmuligheder.

Rød glente er registreret tre steder i nærheden af projektområdet. Den nærmeste registrering er ved Solbjerg Enge og Solbjerg Engsø, hvor et par med mindst to unger blev registreret i 2019 i en afstand af minimum 200 m øst for undersøgelsesområdet. Da ynglefremkomsten for begge arter er beliggende mindst 200 meter fra projektområdet, og da det støjen både fra nedgravning og underboring af kabler vil være under 60 dB(A) i en afstand af 200 meter, vurderer bygherre, at støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet ikke vil påvirke rørhøg og rød glente på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 133. SGAV er enig i disse vurderinger og vurderer, at projektet ikke medfører påvirkning af opnåelse af målsætningerne for Natura 2000-område nr. 133, og dermed ikke vil have indvirkning på områdets integritet, fsa. ynglefugle.

Fysisk påvirkning ved forundersøgelser

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at det forud for anlægsfasen kan være nødvendigt, at udføre et antal boreprøver svarende til et areal på under 0,1 m².

Kørsel i forbindelse hermed vil ske med skånsomme køretøjer og anvendelse af køreplader efter behov.

Bygherre oplyser, at det er muligt at køre inden for Natura 2000-område nr. 133 uden at køre i de fugtige og våde habitatnaturtyper inden for projektområdet. Kørsel uden for disse områder vil ske i begrænset omfang, med skånsomme køretøjer og evt. udlægning af køreplader, kan en påvirkning fra kørsels afvises.

SGAV er enig i bygherres vurderinger og stiller ikke konkrete vilkår til forholdet. Vilkår 13 gælder også for naturområder omfattet af § 3, der indgår i udpegningsgrundlaget for N133. SGAV vurderer, at vilkåret er med til at sikre, at der ikke sker permanente skader på habitatnaturtyperne.

Arterne grøn buxbaumia, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl og stor vandsalamander, vurderes ikke at blive påvirket af de geotekniske borer, idet den fysiske påvirkning ved en boring er på cirka 150 mm. Det vurderes derfor, at gennemførelse af geotekniske borer ikke vil påvirke arterne grøn buxbaumia, sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl eller have indvirkning på områdets økologiske integritet.

Hvis der skal foretages geotekniske borer i potentielle rasteområder for stor vandsalamander vurderer bygherre, at eventuelle salamanderne vil flytte sig fra området. Det anføres, at stor vandsalamander ikke kan forventes at overvinde inden for projektområdet, idet arten ofte overvintrer på lokaliteter knyttet til skov og til menneskeboliger. Gennemførelse af geotekniske borer vurderes derfor ikke at påvirke eventuelle rastende eller overvintrende individer.

SGAV er enig i bygherres vurderinger og stiller ikke konkrete vilkår til forholdet.

Bygherre har ikke oplysninger om andre planer eller projekter, der kan medføre kumulative påvirkninger på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N133. SGAV har ikke yderligere oplysninger og vurderer samlet, at projektet ikke vil påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for N133, og dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for arterne og naturtyperne hvorved målsætningerne for området og dets integritet ikke påvirkes.

5.4.6 Natura 2000-område N134: Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose

Natura 2000-område N134 indeholder habitatområde H118 og fuglebeskyttelsesområde F106. Området har et samlet areal på 5.029 ha, hvor Arresø udgør ca. 4.000 ha. Projektområdet forløber lige vest for og minimum 20 meter fra den østlige del af Natura 2000-området.

Udpegningsgrundlaget for H118 udgøres af 16 habitatnaturtyper, der fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport samt habitatarterne stor kærguldsmed, sumpvindelsnegl, skæv vindelsnegl og stor vandsalamander.

Udpegningsgrundlaget for F106 udgøres af ynglefuglene rørdrum, rørhøg, isfugl og havørn samt trækfuglene stor skallesluger, havørn og fiskeørn.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår beskrivelser af både udbredelsen, tilstanden, målsætning samt trusler for udpegningsgrundlaget. SGAV henviser hertil.

Potentielle påvirkninger

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at der ikke sker fysisk arbejde i Natura 2000-området, hvorfor eneste potentielle påvirkning fra projektet hidrører fra støj og forstyrrelse i forbindelse med kabellægningen samt brugen af midlertidige oplags- og arbejdspladser tæt på området.

Støj fra oplags- og arbejdspladser vil have et niveau på ca. 60 dB(A) i 100 meters afstand og vil potentielt kunne forstyrre større pattedyr og fugle.

Tørholdelse af kabelgrave mv. tæt på Natura 2000 området vurderes ikke at påvirke våde naturtyper, når gravearbejdet foregår minimum 20 m fra naturområderne, tørholdelse er kortvarig og vand nedsives til samme grundvandsmagasin. Desuden vurderer SGAV, at bygherres oplysninger om etablering af lerspærre i kabelgrav, gravekasse, muffegrave mv. sikrer, at der ikke sker hydrologisk påvirkning af våde naturtyper som følge af kabelanlægget.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten at opstrøms beliggende vandløb, hvor der sker et blow-out, ikke vil kunne medføre påvirkning i Natura 2000-område N134 baseret på afstanden. SGAV er enig i denne vurdering.

SGAV's vurdering

Arter på udpegningsgrundlaget

Ingen af arterne på udpegningsgrundlaget for H118 er registreret i den del af habitatområdet, der ligger tæt på projektområdet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at Alsønderup Engsø er næringsrig og på den baggrund ikke vurderes som egnet levested for stor kærguldsmed. Engarealerne rundt om Alsønderup Engsø kan være potentielt levested for sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl. Da projektområdet ikke overlapper med levestederne vurderes det, at der ikke vil ske påvirkning af potentielle levesteder for disse arter. Alsønderup Engsø vurderes ikke at være et potentielt levested for stor vandsalamander på grund af forekomsten af fisk, men det kan ikke udelukkes, at arten kan have levested i andre nærliggende vandhuller og søer. Arealerne omkring søen kan anvendes som rastelokalitet, men idet projektet etableres på marker i omdrift, vurderes egnede rasteområder for stor vandsalamander ikke at blive påvirket af projektet.

SGAV er enig i bygherres vurderinger, og en påvirkning af potentielle levesteder for arterne på udpegningsgrundlaget for N134 fsa. H118 kan dermed udelukkes. De generelle vilkår for hhv. tørholdelse, nedsivning af vand, placering af arbejdspladser, sikring mod afstrømning fra pladser til naturområder m.v. understøtter denne vurdering og sikrer, at naturområder herunder levesteder for udpegningsarter på H188 ikke påvirkes af kabelanlægget.

Bygherre vurderer, at trækfuglene på udpegningsgrundlaget for F106 primært vil anvende Natura 200-område nr. 134 som fourageringslokaliteter i de store vandområder. I anlægsfasen vil omfanget af støj og forstyrrelser være så begrænset, at der alene vil være risiko for påvirkninger af en meget lille del af Alsønderup Engsø. Det er angivet, at støjniveauet vil være ca. 70 dB(A) i 25 meters afstand og 40 dB(A) i 300 meters afstand fra underboringer. Det vurderes, at arterne kan finde andre egnede fourageringslokaliteter, hvis støjpåvirkninger fra anlægsarbejdet i en kort periode overstiger 40 dB(A).

SGAV er enig i disse betragtninger og vurderer, at støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af trækfugle på udpegningsgrundlaget for F106.

Ynglefugle på udpegningsgrundlaget for F106 kan særligt i fuglenes yngleperiode påvirkes af støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet resulterende i, at arterne forlader deres rede. Derfor indgår der i miljøkonsekvensrapporten en konsekvensvurdering af rørdrum, rørhøg, isfugl og havørn.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at kendte redelokaliteter for havørn er beliggende mindst 650 meter vest for projektområdet i Nejede Vesterskov. Yngleparret raster og fouragerer i engsøerne samt områderne omkring Nejede og Nejede Vesterskov. Da afstanden mellem projektområdet og havørns rede overstiger 500 meter, vurderer bygherre, at støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet ikke vil påvirke ynglende havørn. SGAV er enig i denne vurdering og stiller dermed ikke afværgevilkår i forhold hertil.

Rørhøg er registreret ca. 160 meter fra projektområdet i Alsønderup Enge og i Natura 2000-området i øvrigt i mindre, sammenhænge rørskovsarealer omkring Arresø. Der kan potentielt være ynglende rørhøg tættere på projektområdet., der dermed vil kunne blive påvirket af støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet.

For at undgå påvirkning af ynglende rørhøg på udpegningsgrundlaget, der potentielt kan forekomme i området nær kabeltracéet forbi Natura 2000-område N134 har bygherre anvendt et afværgetiltag. Der må ikke foretages anlægsarbejde, herunder forundersøgelser samt klagende aktiviteter, i en radius af 200 meter fra det kortlagt levested for rørhøg i perioden 1. april-1. august. SGAV vurderer, at det afværgetiltag er tilstrækkelig til at kunne udelukke en påvirkning af arten. Da forholdet er væsentligt for vurderingen stiller SGAV vilkår 15 hertil.

Isfugl kan potentielt forekomme i uforstyrrede områder omkring Arresø, hvor der kan være flere egnede ynglelokaliteter. SGAV vurderer, at man ved at færdes minimum 200 meter fra reden i perioden april-medio juli kan tage nødvendige hensyn til arten. Da afstanden mellem projektområdet og kendte ynglelokaliteter vest for Alsønderup enge er 800 meter, vurderes projektet ikke at medføre støj eller forstyrrelser, der kan påvirke ynglende isfugl. Der stilles ikke vilkår til forholdet.

Bygherre har ikke oplysninger om andre planer eller projekter, der kan medføre kumulative påvirkninger på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N132. SGAV har ikke yderligere oplysninger og vurderer samlet, at projektet ikke vil påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for N132, og dermed ikke hindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for arterne og naturtyperne hvorved målsætningerne for området og dets integritet ikke påvirkes.

5.4.7 Natura 2000-område N136: Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov

Natura 2000-område N136 indeholder habitatområderne H120 og H199 samt fuglebeskyttelsesområderne F105 og F107.

Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for udpegningsgrundlagene herfor.

Habitatområde H199 ligger vest for Roskilde Fjord mere end 14 km fra projektområdet, har kun terrestriske habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget, hvorfor bygherre vurderer, at anlæg og drift af projektet ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget for dette habitatområde.

Fuglebeskyttelsesområde F107 ligger 9 km fra projektområdet, hvorfor det i miljøkonsekvensrapporten vurderes, at støj og forstyrrelser fra projektet kan udelukkes at påvirkning udpegningsgrundlaget.

Den eneste potentielle påvirkning fra projektet er fra et evt. blow-out i forbindelse med opstrøms beliggende vandløb, der underbores i projektet. Da der imidlertid er mere end 5 km fra nærmeste underborede vandløb (Græse Å) beliggende opstrøms til Natura 2000-område nr. 136, vurderer SGAV, at et blow-out i projektet ikke kan påvirke de marine habitatnaturtyper i H199, hvorfor fugle og andre arter i Roskilde Fjord, herunder udpegningsgrundlaget for F105, ikke påvirkes af projektet.

H120 omfatter Roskilde Fjord og kystnære arealer, og har mange arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Vandløb inden for projektområdets sydlige del udleder til Værebros Å, og derfra videre til Roskilde Fjord. Der sker ikke afledning til Gundsømagle Sø, der ligger 1,8 km vest for projektområdet. En påvirkning af habitatnaturtyper samt udpegningsarter i H120 fra blow-out i opstrøms beliggende vandløb kan afvises på grund af afstanden. Potentielt vil udpegningsarten havlampret kunne påvir-

kes af projektet, hvis den bevæger sig op i de vandløb, der passerer af projektet. Havlampret er kun registreret i enkelte jyske vandløb, samt få strejfende individer i det østlige Danmark. Arten kræver særlige fysiske forhold med groft substrat og stærk strøm til gydeområder, der ikke findes i vandløbene omkring projektområdet. Derfor vurderer bygherre, at det er helt usandsynligt, at de vandløb, der passerer af projektområdet, og som udleder til Roskilde Fjord, er egnede som ynglelokalitet for havlampret.

SGAV er enig i bygherres vurderinger og kan dermed udelukke en væsentlig påvirkning af denne udpegningsart.

Samlet vurderes det, at projektet ikke vil medføre påvirkning af naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget for *N136, hvormed projektet ikke hindrer opfyldelse af målsætningerne og ikke skader områdets integritet.

5.4.8 Natura 2000-område N261: Freerslev Hegn

Natura 2000-område N261 består udelukkende af habitatområde H262. Området ligger ca. 500 meter øst for projektområdet, der har et areal på 274 ha og er udpeget for at beskytte både tørre og våde skovnaturtyper med bøg på muld og bøg på mor.

Udpegningsgrundlaget udgøres af 9 habitatnaturtyper, der er redegjort for i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Da der ikke er hydraulisk kontakt mellem underborede vandløb og habitatnaturtyperne, vurderer SGAV, at disse ikke kan påvirkes af et evt. blow-out fra underboringer.

Projektet vil ikke medføre påvirkning fra støj og forstyrrelser på udpegningsgrundlaget for N261, idet dette ikke omfatter arter. På baggrund af afstanden mellem habitatnaturtyperne og projektområdet på ca. 500 meter og derover vurderer bygherre, at der ikke vil være potentielle fysiske påvirkninger fra projektet på habitatnaturtyperne. SGAV er enig i disse vurderinger. Desuden vurderes det, at kabelanlægget i driftsfasen ikke vil medføre påvirkninger af de hydrologiske forhold, når projektet gennemføres som beskrevet i forhold til nedsivning af vand fra tørholdelse af udgravninger, til samme grundvandsforekomst.

SGAV vurderer på den baggrund, at projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for N261, hvorfor det ikke vil hindre målopfyldelse eller påvirke områdets integritet.

5.5 Beskyttet natur

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for potentielle påvirkninger af naturområder på land.

Potentielle påvirkninger af naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter i anlægsfasen påvirkning fra direkte gennemgravning, kørsel med maskiner, overfladeafstrømning, påvirkning af hydrologi ved lænsning af kabelgrav, materiale tilførsel ved oplag af jord, blow-out af boremudder ved underboring og afledte konsekvenser i nærtliggende naturområder som følge af bortledning af terrænnært grundvand ved mufte-grave og underboringerne start- og sluthuller.

Ved Hovegård Højspændingsstation berøres tre § 3 områder af projektområdet, dog ikke af selve stationen.

I driftsfasen kan der potentielt ske påvirkning af naturområder som følge af vandstrømning i det sandfyldte lag omkring kabelanlægget. Ligeledes vil potentiel påvirkning være knyttet til restriktioner mod etablering af beplantning hen over kabeltracéet. Der forventes ikke udledning fra højspændingsstationerne af kvælstof- og svovl, hvorfor der ikke sker merdeposition heraf i naturområder som følge af projektet.

5.5.1 Terrestrisk natur

Bygherre har i forbindelse med udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten foretaget feltbesigtigelser i 2021/2023 et 300 m bredt bælte, der er udvidet ved det kommende stationsområde ved Bavnebakke, omkring Tulstrup, hvor der er kendt forekomst af løgfrø, samt ved Hovegård Højspændingsstation. Besigtigelserne har både omfattet områder, der er vejledende § 3 registreret samt 38 andre områder. Endvidere er der i miljøkonsekvensrapporten anvendt eksisterende data og oplysninger som baggrund for vurderingerne.

Bygherre har udvalgt 15 fokusområder, hvor koncentrationen af beskyttet natur er højest, hvor der er i miljøkonsekvensrapporten er redegjort for naturtyper, tilstand, frede og beskyttede arter m.v. Øvrige spredte naturområder er tilsvarende behandlet i rapporten.

Inden for projektområdet findes der naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der findes bl.a. beskyttede overdrev, moser, skovmoser, enge, vandløb og søer samt en række mindre vandhuller. Ud fra feltbesigtigelserne har bygherre desuden vurderet at enkelte vejledende registrerede naturområder ikke er omfattet af § 3 beskyttelsen, at nogle naturområder, der ikke er vejledende registreret er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, mens andre ikke er det.

Bavnebakke Højspændingsstation placeres på dyrket landbrugsjord, og der er ingen § 3-beskyttede naturtyper eller andre beskyttede områder inden for projektområdet.

Inden for projektområdet til højspændingsstationen ved Hovegård findes tre moser (H_378, H_381 og H_384), hvoraf de to førstnævnte indgår som en del af fredningen af Værebros Ådal. Der er ikke § 3-beskyttede naturtyper inden for selve stationsområdet til Hovegård Højspændingsstation, hverken på det nuværende stationsområde eller det areal, hvor højspændingsstationen planlægges udvidet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at partiel kabellægning af nuværende 132 kV-luftledninger, delvis vil berøre to § 3-beskyttede mosearealer (H_378 og H_381). Kabellægningen lige nord for højspændingsstationen inden for de § 3-beskyttede moser er kun mulig at gennemføre ved nedgravning, og det er derfor den eneste undtagelse i projektet fra den generelle forudsætning, at al § 3 beskyttet natur ikke berøres eller underbores. Bygherre vurderer, at der vil derfor ske en midlertidig påvirkning af kanten af de to moseområder. Det oplyses, at der lægges køreplader for at undgå trykskader, opgravet materiale opbevares uden for § 3-arealer og retableres med top laget øverst. Da påvirkning af de to moser vil ske i den yderste kant af moserne, berøre et begrænset areal, der retableres, samt være af kort, midlertidig varighed, vurderes påvirkningen af moserne at være mindre.

Gravearbejde tæt på mose (H_384) ved omlægning af Lundevej foretages uden for mose, midlertidige arbejdsarealer placeres uden for denne, overfladevand afledes ikke til mosen og dræn langs vejen sikres ikke at afvande mosen. Tilsvarende gælder ved etablering af interne køreveje i forhold til omkringliggende moser (H_384, H_378 og H_381).

SGAV's vurdering

Underboring og ikke fysisk påvirkning

Anlægsbæltet er ca. 45 m, hvilket betyder, at der er en 5 m margin til at placere projektet inden for projektområdet. Bygherre oplyser i miljøkonsekvensrapporten, at naturområder forsøges undgået, og hvor dette ikke er muligt på baggrund af den beskudne buffer vil kabelanlæggets krydsning af naturområder ske ved styret underboring.

Underboringer sker flere meter under de beskyttede naturtyper, herunder minimum 1 meter under den faktiske og/eller regulativmæssige bund af vandløb, hvorved SGAV vurderer, at det normale anlægsarbejde ikke vil medføre direkte fysisk påvirkning af naturområder. Da denne forudsætning er udslagsgivende for vurderingerne,

fastholdes forholdet ved vilkår 7. Vilkåret vedrører områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 (herunder også beskyttede områder, der ikke er vejledende registret).

Der vil endvidere ikke blive etableret arbejdspladser, oplagspladser eller lignende inden for beskyttede naturområder, ligesom færdsel i naturområder med maskiner ikke finder sted, medmindre der er tale om oprensning i forbindelse med en uheldssituation i form af et blow-out. For at undgå tilstandsændringer ved langvarig brug af arbejds- oplagspladser, muldafrømning eller lignende stiller SGAV vilkår 11 om placering af pladser uden for naturområder og minimum 2 meter herfra. Dette forhold vurderes særligt vigtigt at sikre især for fokusområdet ved Værebros Ådal, hvor underboringen under området opdeles i to med en arbejdsplads ved Holmevej.

I uheldssituationer (blow-out) i forbindelse med krydsning af beskyttede naturtyper ved styret underboring, kan projektet potentielt være forbundet med risiko for påvirkning af naturområderne. SGAV vurderer dog, at denne påvirkning er ikke-væsentlig, når der udarbejdes en konkret beredskabsplan for hver enkelt underboring under naturområder indeholdende fyldestgørende tiltag (jf. afsnit 5.3.4) både for forebyggelse af miljøuheld og efterfølgende aktiviteter for at begrænse skaden herunder ved inddæmning og opsamling. SGAV stiller på den baggrund vilkår 24. Af vilkåret fremgår ligeledes, at der skal udarbejdes en beredskabsplan for hvert enkelt § 3 naturområde, hvilket SGAV vurderer er med til at sikre mulige adgangsforhold, bedste oprensningsmetoder m.v. for hver lokalitet. SGAV vurderer, at dette tiltag sikrer den bedst mulige proces for opsamling af boremudder, herunder i de sammenhængende naturområder ved Værebros Å, hvor adgangsforhold og oprensning kan være vanskelige uden forudgående granskning af forholdene. Det tillægges endvidere betydning, at bygherre i miljøkonsekvensrapporten har oplyst, at blow-out i forbindelse med lange og dybe underboringer oftest finder sted ved start- og slutstedet for underboringen. Bygherre skal således have særligt fokus på beredskab i disse områder i underboringerne og herunder sikre, at der ikke sker overflade afstrømning af boremudder til naturområder.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at evt. blow-out i søer og vandløb, vil medføre en lokal, kortvarig og reversibel påvirkning, idet boremudderet sedimenterer og efterfølgende kan samles op og fjernes. SGAV er enig i disse betragtninger og vurderer, at blow-out i beskyttede søer og vandløb uden målsætning ikke vil medføre en væsentlig påvirkning herunder en tilstandsændring i vandområderne.

Herudover er en væsentlig forudsætning, at der i projektet udelukkende anvendes additiver i boremudder, som ifølge DHI's rapporter (DHI, aug. 2021 og DHI okt. 2021) er vurderet uskadelige for jord og grundvand, overfladevand, jordlevende organismer, planter, fugle, pattedyr og padder. Bygherre har oplyst at dette er tilfældet, ligesom de har forudsat i nærværende projekt, at visse produkter/additiver ikke anvendes, jf. afsnit 2.3.2. For at sikre, at der ikke anvendes andre produkter, skal bygherre forud for etableringen af hver enkelt styret underboring fremsende dokumentation over de stoffer der forventes anvendt, hvilket SGAV fastholder ved vilkår 4.

Det kan blive nødvendigt, at køre i beskyttede naturområder, hvis der i forbindelse med styret underboring sker blow-out, der forudsætter opsamling og minimering af det påvirkede område. På den baggrund stiller SGAV vilkår 13 om, at der ikke må efterlades varige kørespor eller trykskader på § 3 naturområder upåagtet nødvendig anlægsaktivitet herunder fra arbejde i forbindelse med fjernelse af evt. blow-out.

Søer, der fungerer som ynglested for bilag IV-padder er forudsat underboret i perioden oktober til februar, så det undgås, at boremudder medfører direkte fysisk påvirkning af æg, larver og haletudser. SGAV vurderer, at dette forhold er udslagsgivende for at kunne afvise en skade på ynglesteder for bilag IV-padder og stiller vilkår 12 om arbejdsperioder.

Hvad angår de berørte § 3 moser ved Hovegård Højspændingsstation vurderer SGAV, at bygherre har godtgjort, at der ikke er muligt at udføre kabellægningen ved styret underboring. SGAV vurderer, at anlægsarbejdet inden for § 3 naturområderne vil medføre en midlertidig tilstandsændring, hvorfor dispensation fra naturbeskyttelsesloven skal ansøges af bygherre. SGAV vurderer, at projektet ikke medfører en væsentlig påvirkning af moserne, når projektet realiseres som anført, da påvirkningen er kortvarig (5 uger), reversibel, sker i kanten af moserne, og et begrænset areal berøres. Omlægningen af Lundevej samt etablering af interne køreveje på stationsområdet medfører efter SGAV's vurdering ingen væsentlige påvirkning af moseområderne, idet disses hydrologiske forhold sikres ved omkobling af dræn, etablering af grøfter, vejvand ledes til nyetablerede bassiner uden afløb og Lundevej placeres højere end nærliggende mose.

Tørholdelse

Bygherre oplyser, at der kan være behov for tørholdelse af kabelgraven, mens der arbejdes med at anlægge kabler. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at tørholdelsen maksimalt vil have en dybde på 2 m under terræn og maksimalt foregå i en periode på 10 dage, da kabellægningen kontinuert flytter sig langs tracéet. Ved hydraulisk kontakt mellem sandlag i kabelgraven og naturområder anvendes der lerspærre, så påvirkning af beskyttet natur langs kabelanlægget undgås.

Idet der i bygherres miljøkonsekvensrapport ikke er nærmere redegjort for, hvilke naturområder, der kan have hydraulisk forbindelse til kabelgraven, vurderer SGAV ud fra et forsigtighedsprincip, at tidsrummet for tørholdelse af kabelgraven kan være af betydning for den påvirkning, der vil være på det enkelte naturområde.

SGAV vurderer, at selv meget lokale samt tidsmæssigt begrænsede påvirkninger i et naturområdes hydrologi, vil kunne medføre påvirkninger, der på det foreliggende grundlag ikke kan afvises af være væsentlige for de konkrete naturområder og disses tilstand.

Reglerne om miljøvurdering tjener bl.a. til at afklare, om projektet kan indebære en tilstandsændring af et område omfattet af § 3-beskyttelse. Det har ikke i miljøkonsekvensrapporten været muligt at læse en samlet redegørelse for, at den tørholdelse, der udføres, ikke kan medføre en tilstandsændring af beskyttede våde naturtyper. Styrelsen stiller på den baggrund vilkår 9, der er ændret siden det første udkast til § 25-tilladelse, der var i høring i 2024. Det reviderede vilkår medfører, at tørholdelse af kabelgrav i anlægsfasen maksimalt må have en varighed af 10 dage, når kabelgraven er placeret mere end 15 meter fra et vådt naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Tørholdelse af kabelgrav i anlægsfasen må maksimalt have en varighed af 72 timer, når kabelgraven er placeret 10 meter eller op til 15 meter fra et vådt naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Hvis kabelgraven er placeret mindre end 10 meter fra et vådt naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal kabelarbejdet udføres uden tørholdelse, eksempelvis ved underboring.

Vilkåret tager udgangspunkt i et forsigtighedsprincip, da det ikke fremgår af rapporten hvor der konkret vil være behov for tørholdelse, og hvilke § 3-områder, der vil være sårbare over for en eventuel afvanding, samt i hvilken grad det vil kunne medføre en tilstandsændring. For at vurdere, hvor langt fra beskyttet våd natur en tørholdelse kan foretages, uden at det risikerer at påvirke naturområdet, er der i forbindelse med fastsættelsen af vilkåret foretaget en konservativ beregning af den radius inden for hvilken, der vil være en påvirkning af grundvandstrykket, som følge af en grundvandssænkning. Dette er gjort ud fra den empirisk opstillede formel fra Bear 1979. I nærværende situation er beregningerne forbundet med visse usikkerheder, herunder bl.a. det manglende kendskab til geologien, sedimentets ledningsevne og terrænets hældning. Da beregningen er baseret på en række (konservative) antagelser og derfor usikker, afrundes resultatet til 12 m, således at betragtningen kan anses for at være robust og konservativ. SGAV vurderer derfor, at vilkåret er tilstrækkeligt til at sikre, at der ikke sker tilstandsændringer af våde § 3-områder som følge af tørholdelsen.

I forbindelse med etablering af hhv. muffegrave samt start- og sluthuller for underboringer i anlægsfasen, vil der kunne forekomme bortlænsning af vand, hvilket erfaringsmæssigt varer mellem 2 dage og 2 uger. Det oppumpede grundvand afledes efter aftale med lodsejer og kommune til passiv nedsivning på landbrugsjord på lokaliteter, hvorfra det ikke kan løbe overfladisk af til vandområder.

SGAV vurderer, at grundvandssænkningen i anlægsfasen ikke medfører væsentlig påvirkning af våde naturtyper. Da der er tale om små vandmængder ved hvert pumpested, der nedsives lokalt til samme terrænnære magasin hvorved påvirkning af grundvandsforekomsten vurderes uvæsentlig. Af samme årsag vurderes en eventuel påvirkning af nærliggende våde naturområder at kunne udelukkes, idet en eventuel sænkningstragt er lille og helt lokal og derfor ikke kan påvirke nærliggende våde naturområder. SGAV vurderer videre, at der ikke vil ske påvirkning af tørre naturtyper ved nedsivning af vand i anlægsfasen, idet det forudsættes at vand ikke afstrømmer til naturområder på terræn, men nedsiver til samme grundvandsforekomst. Desuden fremgår det af miljøkonsekvensrapporten, at såfremt der er mindre end 150 m mellem naturområdet og den tørholdte udgravning, da bliver vandet nedsivet mellem disse to punkter dog minimum 50 m fra naturområdet. SGAV stiller vilkår 32-33 herom.

Der sker ikke udledning af grundvand, overfladevand, tagvand spildevand mv. til recipient fra projektet. SGAV vurderer derfor, at beskyttede naturområder, der ligger både inden- og uden for projektområdet forbliver upåvirket af projektet for så vidt angår afledning af vand i anlægs- og driftsfasen. Forholdet er gældende for både kabelanlæg og højspændingsstationer.

For yderligere begrundelser for, at projektet ikke vurderes at medføre en påvirkning af vandløb henvises til afgørelsens afsnit 5.6 om overfladevand.

I driftsfasen kan kabelanlægget potentielt medføre en drænende effekt på våde naturtyper. Der er i bygherres miljøkonsekvensrapport ikke vurderinger af, hvilke konkrete naturområder, der kan forventes at blive eksponeret for en potentiel påvirkning fra dræneffekter. For at undgå væsentlig påvirkning af naturområdernes hydrologi ved drænende effekt af den sand-/grusfyldte kabelgrav i driftsfasen, stiller SGAV vilkår 8 om, at der skal anvendes lerspærre i kabelgraven, når denne ligger i en afstand af 12 m eller mindre fra en våd naturtype omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Afstanden skal ses i forhold til naturområdet, også i længderetningen af kabeltracéet. Vilkåret gælder både for naturområder inden for- såvel som uden for selve projektområdet.

Afstrømning på terræn

Projektet fordrer jordhåndtering, bl.a. ved afgrøning af muld fra kabeltracé, arbejds- og oplagspladser mv. Desuden vil der skulle håndteres råjord, der langs kabeltracéet placeres i depot langs udgravningen.

Opgravet jord vil potentielt kunne påvirke naturområder i umiddelbar nærhed af projektet, hvis jorden kan afstømme på terræn til naturområdet, idet plantesamfund og planternes vækstbetingelser kan forstyrres både reversibelt og irreversibelt, såfremt jorden bliver liggende på levestederne. Placering af opgravet jord skal derfor ske på en sådan måde, at det ikke kan påvirke naturområder ved f.eks. afstrømning hertil på terræn. SGAV vurderer, at oplag af opgravet jord (og andet materiale som grus, sten mv.) ikke må finde sted i naturområder eller inden for 10 m herfra. Dette gælder uafhængig både områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt beskyttede områder, der ikke er vejledende registreret og uanset om naturområdet er placeret i eller uden for projektområdet. Hvis terrænet skråner mere end 6 grader, skal der anvendes halmballer langs ydersiden af jordoplaget mellem jordoplaget og naturområdet. Afværgeforanstaltningen med halmballer skal have en længdeudstrækning, der svarer til længden af jordoplaget og slutte tæt, så vand ikke kan løbe fra oplaget

forbi/imellem halmballerne mod naturområdet. Halmballerne skal stilles op før jorden oplægges, ligesom de skal fjernes senest 7 dage efter jordoplaget er fjernet. Der stilles vilkår 10 til dette forhold.

5.5.2 Bygge- og beskyttelseslinjer: sø, å og skov

Projektets kabelanlæg berører og krydser flere steder bygge- og beskyttelseslinjer omkring søer, åer og skove.

Inden for sø- og åbeskyttelseslinjerne må der ikke foretages tilplantninger eller ændringer i terrænet. SGAV vurderer, at nedgravning af kabler, midlertidige lokale terræ ændringer, samt efterfølgende reetablering af til det oprindelige udseende straks efter endt kabellægning ikke kræver dispensation fra sø- og åbeskyttelseslinjerne. Det er dog kommunen, der er myndighed på dette område, og kan meddele dispensation til naturbeskyttelseslovens § 16 efter behov.

SGAV vurderer, at kabelanlægget ikke kan betragtes som bygninger eller lignende jf. § 17 stk. 1, hvormed der ikke vurderes at være krav om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 vedr. skovbyggelinje.

På baggrund af projektets karakter, med nedgravning af kabler, midlertidige terrænreguleringer i forbindelse hermed samt reetablering af terrænet straks efter endt anlægsarbejde vurderer SGAV, at denne del af projektet ikke vil hindre formålet eller være i modstrid med de forbud, der gælder inden for nævnte bygge- og beskyttelseslinjerne. På den baggrund vurderes kabelanlægget ikke at medføre væsentlig påvirkning af de omhandlede forhold.

Der er tale om midlertidige arbejder i terræn, som retableres til oprindeligt udseende efter endt kabellægning.

Ved Bavnebakke Højspændingsstation berøres der ikke bygge- og beskyttelseslinjer, hvorfor SGAV vurderer, at projektet ikke medfører væsentlig påvirkning i den henseende.

Ved Hovegård Højspændingsstation er dele af projektområdet omfattet af skovbyggelinjen, der afkastes af skoven ved Vejlebro/Endelgave.

SGAV vurderer, at den udvidede højspændingsstation ikke påvirker skovbrynene som værdifuldt levested for plante- og dyreliv. Skoven og skovbyggelinjen berøres ikke direkte af projektet ved etablering af anlæg. Hvis trådhegn placeres inden for skovbyggelinjen, vurderer SGAV, at dette ikke kan betragtes som bygninger eller lignende jf. § 17 stk. 1, hvormed der ikke vurderes at være krav om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 hertil. Kommunerne er myndighed for eventuelle dispensationer fra naturbeskyttelseslovens § 17.

SGAV vurderer der med, at højspændingsstationen ikke vil medføre væsentlig påvirkning af forholdet og stiller ikke vilkår hertil.

5.5.3 Fredskov, levende hegn og beskyttede diger

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at kabelanlægget krydser flere fredskove hhv. ved Gilbjerg Hoved, Aggebo Hegn, Kildegårdsskoven, Fredskov øst for Hørup, Sperrestrup Skov, hvoraf de fleste afkaster skovbyggelinje.

Idet alle fredskovarealer underbores, vurderer SGAV, at der ikke vil ske en direkte fysisk påvirkning heraf. Der gøres opmærksom på, at underboring af fredskov kræver tilladelse efter skovloven.

Projektområdet indeholder flere levende hegn, og disse forekommer både i og uden for økologiske forbindelser, der er udpeget i de respektive kommuneplaner. De levende hegn kan fungere som levesteder og spredningskorridorer for dyrelivet. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at de levende hegn ældre end 10 år vil alene blive krydset af kabelanlægget ved styret underboring. Idet der i bygherres Miljøkonsekvensrapport ikke er nærmere redegjort for, hvilke levende hegn, der kan fungere

som rasteområde for bilag IV-padderter, er det SGAV's vurdering, at gennemgravning af levende hegn kan medføre påvirkninger, der på det foreliggende grundlag ikke kan afvises at være væsentlige for rasteområder for bilag IV-arter. Af hensyn til yngle- og rasteområder for bilag IV arter skal følgende områder undgås eller underbores:

- Alle træer og træbevoksede områder, herunder fredskov, almindelig skov, fredet egekrat og levende hegn.
- Områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Beboede områder med haver eller gamle og forfaldne bygninger
- Vådområder, som eksempelvis eng og mosearealer mindre end 2500 m² og vandhuller mindre end 100 m².

På den baggrund vurderer SGAV, at hegnene og den tilknyttede flora/fauna ikke vil blive påvirket af projektet. Det er af afgørende betydning for vurderingen, at der ikke sker direkte fysisk påvirkning af hegnene, hvorfor der stilles vilkår 7 til forholdet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at alle beskyttede diger samt bevaringsværdige bygninger enten undgås eller krydses ved styrede underboringer. På den baggrund vurderer SGAV, at disse forhold ikke påvirkes direkte eller indirekte af projektet. Der stilles vilkår 7 i forhold til fastholdelse af projektet, så direkte påvirkning undgås.

Kommunerne er myndighed for dispensation til digekrydsninger i henhold til museumsloven.

5.5.4 Lavbundsarealer og økologiske forbindelser

Af bygherres rapport fremgår det, at undersøgelseskorridoren passerer flere lavbundsområder, hvortil det er oplyst, at lavbundsarealer i undersøgelsesområdet er sammenfaldende med § 3-beskyttet natur, bortset fra arealer i Værebros Ådal. Da kablet vil være etableret i en dybde på ca. 1,5 m under terræn, vurderer bygherre at projektet ikke vil forhindre gennemførelse af eventuelle senere vådområdeprojekter. I miljøkonsekvensrapporten er det forudsat at lavbundsarealer, herunder Værebros Ådal, krydses ved underboring 1,5 m under terræn. SGAV vurderer på den baggrund, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på lavbundsarealer. Der stilles ikke vilkår til forholdet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at stationsområdet for Bavnebakke Højspændingsstation er omfattet af udpegning af lavbundsareal omkring en beskyttet eng. Det vurderes, at højspændingsstationen kan etableres uden at berøre lavbundsarealet, der udgør en meget lille og lavtliggende del af projekt-/stationsområdet for Bavnebakke Højspændingsstation. SGAV vurderer på den baggrund, at etableringen af Bavnebakke Højspændingsstation ikke medfører væsentlig påvirkning af lavbundsarealer.

Kabelanlægget krydser endvidere flere udpegninger af økologiske forbindelser i de respektive kommuners kommuneplaner, ligesom det krydser Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Denne består af en usammenhængende mosaik af arealer i Nordsjælland bestående af de store statsskove Gribskov, Tisvilde Hegn m.m. samt arealer herimellem. Nationalparken er i sig selv ikke omfattet af naturbeskyttelse som fremgår af naturbeskyttelsesloven, men indeholder jf. miljøkonsekvensrapporten flere § 3 beskyttede naturområder.

Det er en forudsætning i projektet, at § 3 områder samt yngle-/rasteområder for bilag IV-arter underbores. Områder med sammenfald mellem disse udpegninger og økologiske forbindelser vurderes dermed ikke at blive væsentlig påvirket af projektet, da der ikke sker direkte fysisk påvirkning over terræn.

Miljøstyrelse vurderer, at øvrige krydsninger af økologiske forbindelser ved åben grav/gravekasse, ikke påvirkes væsentligt af kabeltracéet, idet anlægsperioden er kort og arealerne reetableres straks kabellægningen er gennemført.

Kabelanlægget krydser endvidere dyrkede marker, der ligger inden for Naturpark Mølleåen. Denne dækker et større sammenhængende område omkring Mølleådalen fra Buresø til Farum Sø, hvoraf en lille del ligger inden for undersøgelsesområdet ved Ny Sperrestrup i Egedal Kommune (øst for Sperrestrupvej og nord for Ny Sperrestrupvej).

SGAV vurderer, at tilladelsens vilkår til underboring af naturområder samt afværgetiltag for fredede- og beskyttede arter sikrer, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af det større sammenhængende område omkring Mølleådalen.

5.5.5 Beskyttede arter

5.5.5.1 Bilag IV-arter

Det fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport, at der ud fra eksisterende viden er gennemført en gennemgang af hvilke arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, der vil kunne forekomme i det område, hvor projektet realiseres.

SGAV er enig i gennemgangen og kan på den baggrund konstatere, at følgende bilag IV-arter kan være forekommende i området på land:

- Vandflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, sydflagermus, brunflagermus, skimmelflagermus, langøret flagermus, pipistrelflagermus,
- bæver,
- odder,
- markfirben,
- stor vandsalamander,
- løgfrø,
- spidssnudet frø,
- springfrø,
- grøn mosaikguldsmed,
- stor kærguldsmed.

På havet kan der ved Gilbjerg Hoved forekomme følgende bilag IV-arter:

- Marsvin.

Bygherre har endvidere i forbindelse med feltundersøgelser udført i henhold til de tekniske anvisninger fundet flere af ovennævnte arter inden for projektområdet og det omgivende undersøgelsesområde.

I det følgende gennemgås projektets påvirkninger på arternes yngle- og rasteområder, samt risikoen for forsætligt drab ved realisering af projektet.

Padder

Projektet kan potentielt påvirke padder i anlægsfasen, hvor padder blandt andet kan blive kørt over, blive fanget i kabelgraven eller på anden måde skades af gravearbejde mv., når de vandrer. Herudover kan yngle- og rasteområder fra anlægsarbejdet potentielt blive ødelagt ved direkte fysisk forstyrrelse.

I driftsfasen vil der ikke være nogen påvirkning hverken fra kablet eller stationsanlæg.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der ifølge tilgængelige data potentielt findes følgende bilag IV-padderarter inden for projektområdet: Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og springfrø.

Stor vandsalamander

Uden for yngletiden kan de voksne vandsalamandre opholde sig både på land (langt overvejende bevoksede arealer såsom skov, krat og haver) og i vandhuller (både ynglesteder samt i vandhuller, hvor arten ikke yngler). Arten overvintrer på land på frosthøje steder så som under større mængder dødt ved eller store sten, men også gerne i tilknytning til beboelse f.eks. kældre, brændestabler eller udhuse. Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at stor vandsalamander ved feltundersøgelserne er registreret på seks lokaliteter og især er udbredt omkring Gilleje, nord for Alsønderup, vest for Tulstrup og ved Hagerup nord for Ølstykke Stationsby.

Løgrø

Løgrø yngler i rentvandede, fiskefrie, lysåbne og vegetationsrige vandhuller, søer og moser. Uden for yngletiden opholder arten sig inden for ca. en halv kilometer fra ynglevandhullet på lokaliteter såsom jorddiger, overdrev, brakmarker, skrænter, dyrkede landbrugsarealer og køkkenhaver, hvor der er løs sandet overjord.

Bygherre har oplyst, at løgrø ved feltundersøgelser er registreret på en lokalitet (H_387) vest for Tulstrup. Der er ligeledes tidligere registreringer af arten i området ved Tulstrup og Alsønderup, hvor arten forekommer i flere vandhuller, jf. figur 8.18 i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er en almindelig paddeart i Danmark. Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder. Arten benytter omkringliggende enge og moseområder som rasteområde. Den normale ynglevandringsafstand mellem rasteområde og ynglevandhul er 100-300 meter. Arten fouragerer i vidt omfang i fugtige, lysåbne lavninger. Spidssnudet frø er fredet, er den ligeledes omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Spidssnudet frø er registreret langs størstedelen af tracéet samt omkring stationsområderne, dog særligt i området ved Tulstrup/Alsønderup og ved Stenløse/Veksø.

Springfrø

Springfrø er ikke blevet registreret ved feltundersøgelserne, ligesom der ikke foreligger eksisterende oplysninger om forekomst af arten inden for undersøgelsesområdet. Der er i flere vandhuller inden for en afstand af én km fra undersøgelsesområdet registreret springfrø, hvor nærmeste registrering ligger ca. 600 m øst for projektområdet. Bestanden i dette område stammer fra en udsætning af arten i Strødam-området tilbage i 1969.

Bygherre har gennemført feltundersøgelser både inden for projektområdet og i et tracé på ca. 300 m bredde efter den tekniske anvisning for paddeundersøgelser. Springfrø blev i den forbindelse ikke registreret, ligesom der ikke foreligger eksisterende registreringer af arten inden for undersøgelsesområdet.

SGAV's vurdering

SGAV vurderer, at bygherre har afdækket det nødvendige datagrundlag for forekomst af individer af padder samt yngle- og rasteområder for padder ved anvendelse eksisterende data samt feltundersøgelser.

Yngleområder

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at alle lokaliteter, hvor der er registreret bilag IV-padder samt øvrige levesteder for bilag IV-padder, vurderes at være omfattet af § 3-beskyttelsen. Dette betyder derfor jf. forudsætninger for projektet som fastholdt ved vilkår 7, at levesteder for bilag IV-padder ikke berøres fysisk af projektet, idet områderne krydses ved styret underboring. Fem ynglelokaliteter og sandsynlige ynglelokaliteter for spidssnudet frø ligger inden for eller i kanten af projektområdet. Bygherre har oplyst, at underboringer under naturområder med levesteder eller potentielle levesteder for bilag IV-padder foretages uden for paddernes

ynkletid, da en lækage potentielt kan have omfattende negativ påvirkning på både yngel (alle stadier) samt ynglelokaliteter for bilag IV-padder, hvis det foregår i yngletiden. Dette skyldes, at boremudder vil sedimentere og kunne lægge sig på ynglen. For spidssnudet frø kan underboring af ynglelokaliteter finde sted i perioden 15/7 – 15/3.

For ynglesteder for bilag IV-padder uden for projektområdet, hvor der ikke etableres kabler kan påvirkning afvises.

SGAV er enig i disse betragtninger og vurderer på den baggrund, at potentielle påvirkninger af bilag IV-paddernes yngleområder kan afgrænses til at hidrøre fra evt. blow-out ved underboringer. Når underboringer foretages uden for yngleperioden som beskrevet i bygherres miljøkonsekvensrapport, vurderes en påvirkning af kunne afvises. Der stilles vilkår 15 om, at ynglelokaliteter for spidssnudet frø kun må krydses af kabeltracéet ved styret underboring udført i perioden 15/7 til 15/3.

På den baggrund vurderer SGAV, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngleområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Rasteområder

I bygherres miljøkonsekvensrapport er det vurderet, at de terrestriske levesteder for bilag IV-arter er sikret mod påvirkning er fra projektet, når de indarbejdede forudsætninger om underboringer af § 3-beskyttede arealer, mindre vandhuller under 100 m², vådområder, fredskovsområder, andre skovområder med flagermusegnede træer, beskyttede sten- og jorddiger, levende hegn, veje (inkl. skråninger), jernbaner (inkl. skråninger) og beboede områder med haver overholdes. Foruden rasteområder i ovennævnte områder, er der i forbindelse med projektet identificeret tre levesteder for bilag IV-padder ved Tulstrup og Skævinge. Da arealerne ligger uden for projektet konkluderer bygherre, at rasteområderne ikke påvirkes. Derved afviser rapporten påvirkning af den økologiske funktionalitet for rasteområder for bilag IV-arter som følge af projektet.

SGAV er enig i bygherres vurderinger forudsat, at der sker underboringer af de nævnte områder. Der stilles på den baggrund vilkår 7 om underboringer.

Som det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 8.4.1.1 samt afsnit 5.5.1 i nærværende afgørelse, vurderer SGAV, at evt. blow-out i naturområder ikke vil medføre en væsentlig påvirkning, når projektforsættningerne efterleves. På den baggrund vurderer SGAV, at blow-out i rasteområder ikke påvirker den økologiske funktionalitet for rasteområder for bilag IV-arter.

Vandrende padder

Padder vandrer mellem vandhuller, våde naturtyper og arealer med skov, i perioderne medio marts til oktober. Anlægsarbejdet mellem disse områder kan medføre, at padder fanges i kabelgraven, gravekassen eller køres over, når arbejdsarealet eller arbejdspladser krydses. Der vil dermed potentielt kunne ske drab af individer i vandringsperioden, hvilket kan påvirke artens udbredelse i området, så den økologiske funktionalitet ikke kan opretholdes.

Bygherre har ud fra forsigtighedsprincippet valgt at etablere paddehegn langs kabeltracéet samt omkring arbejdspladser i tilknytning hertil, hvis kabeltracéet ikke er beliggende på mark i omdrift eller hvor der er mindst 50 m mellem projektområdets afgrænsning og nærmeste potentielle yngle-/rasteområde. Ved opsætning af paddehegn kan det undgås, at der sker individdrab som følge af anlægsfasen for kabeltracéet. Der vil ske afsøgning under maskinel og materiel inden dette tages i brug, uanset placering inde eller uden for paddehegnet, samt tidspunkt på dagen. Findes der padder ved disse eftersyn, flyttes padderne til et nærliggende egnede naturområde. Strækninger med paddehegn fremgår af bilag 12 til miljøkonsekvensrapporten. Heri fremgår det, at paddehegnet etableres i paddernes aktive vandringsperiode, der er angivet til: Springfrø 1. februar til 31. oktober, stor vandsalamander 1. februar til 1. maj og 1. juli til 31. oktober, spidssnudet frø og løgfrø 15. marts til 15. oktober.

SGAV vurderer, at projektet behøver dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen til flytning af individer af arterne stor vandsalamander, spidssnudet frø, løgfrø samt den nationalt fredede grøn frø. På den baggrund har SGAV udarbejdet nævnte dispensation (se bilag 4), der foruden bygherres miljøkonsekvensrapport udgør grundlaget for nærværende § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven.

I dispensationen fremgår vilkår vedr. opsætning af paddehegn, tidspunktet på året hvor dette afværgetiltag er nødvendigt samt nærmere detaljer om udformning, kontrol, vedligeholdelse og dokumentation for dette. Tilsvarende gælder for etablering af faldfælder i forbindelse med de opsatte paddehegn samt krav til håndteringen af individerne.

SGAV vurderer, at dispensationen med de stillede vilkår og begrundelserne herfor under hensyntagen til forsigtighedsprincippet sikrer, at vandrende enkeltindivider af padder ikke falder i kabelgraven, gravekassen eller bliver dræbt på arbejdspladser i tilknytning til kabeltracéet. Som yderligere sikring for, at bygherre efterlever vilkårene stillet i dispensationen, stilles der i nærværende afgørelse vilkår 14 om, at bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at deres tilsynsførende samt entreprenører og personale i marken er bekendt med foranstaltningerne vilkårssat i dispensationen fra artsfredningsbekendtgørelsen.

SGAV vurderer, at projektet ikke medfører en irreversibel skade på natur, der fungerer som yngle-/rasteområde for bilag IV-arter, hvorfor bevaringsstatus samlet set opretholdes for de relevante arter behandlet ovenfor.

Markfirben

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at krybdyr, som markfirben, potentielt kan blive påvirket i forbindelse med anlægsarbejder, der berører diger eller andre levesteder for markfirben, eller de kan blive skadet af gravearbejder, kørsel med maskiner og lignende.

Markfirben har ikke som padderne sæsonbestemte vandringer mellem ynglesteder og levesteder på land. Derfor er der ikke væsentlig risiko for, at store dele af en bestand kan fanges i en åbenstående udgravning, medmindre denne passerer gennem et levested for arten. Projektet kan derfor kun medføre en væsentlig påvirkning af markfirben, hvis et levested bliver direkte berørt af anlægsarbejdet.

Der er jf. miljøkonsekvensrapporten ikke kendskab til forekomster af markfirben inden for projektområdet, og arten er ikke registreret ved bygherres feltundersøgelser. Selve kystklimten ved Gilbjerg Hoved er egnet levested for markfirben, dog uden at arten er registreret her ved besigtigelser i forbindelse med projektet.

Der vil ikke forekomme påvirkninger i driftsfasen fra projektet, da alle diger er intakte efter underboring, og da begge stationsanlæg etableres på dyrkede arealer uden påvirkning af markfirbens levesteder.

Da beskyttede naturområder, kystklimten ved Gilbjerg Hoved, diger samt veje og jernbaner med tilhørende skråninger underbores, og områderne hvor højspændingsstationerne placeres ikke er egnede levesteder for markfirben vurderer SGAV, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for markfirben, ligesom risiko for skade eller drab på enkeltindivider ikke kan forudses som en konsekvens af projektets gennemførelse. Der stilles ikke vilkår om afværgeforanstaltninger for så vidt angår beskyttelse af markfirben.

Flagermus

Påvirkningen af flagermus gennemgås og vurderes i afsnit 8.4, i bygherrernes miljøkonsekvensrapport. Flagermus benytter, afhængig af art, bygninger og/eller træer med hulheder, spættehuller, løs bark m.v. som yngle- og rasteområder. Herudover benytter flagermus levende hegn som ledelinjer i forbindelse med fouragering. I miljøkonsekvensrapporten fremgår potentielle yngle-/rasteområder for flagermus, der især er koncentreret i et område vest og nordvest for Tulstrup samt øst og sydøst for

Helsing. Projektet medfører fældning af træer og nedrivning af bygninger ved Hovegård Højspændingsstation, hvor det ud fra et forsigtighedsprincip ligges til grund, at der er forekomst af vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, trolldflagermus og dværgflagermus samt langøret flagermus.

Kabeltracé

Projektet kan således potentielt medføre påvirkninger af flagermus, hvis der fjernes træer og bygninger, der kan fungere som væsentlige yngle- og rasteområder for flagermus. Bygherre har foretaget undersøgelse af forekomst af flagermus og har fundet i alt 43 lokaliteter, der potentielt kan fungere som yngle-/rastesteder for flagermus, jf. figur 8.2 i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Alle § 3 arealer, naturområder, fredskovsområder, levende hegn og diger i projektområdet vil som en projektforsudsætning blive underboret. Beboelser og tilhørende haver vil blive undgået, idet projektområdet er mindst 25 m fra disse. Således vil der ikke være nogen påvirkning af yngle-/rastesteder for flagermus i forbindelse med disse typer af arealer.

Miljøkonsekvensrapporten identificerer 10 lokaliteter med ældre træbevoksninger, der kan kategoriseres som potentielt egnede yngle- og rastesteder for flagermus. Disse bevoksninger underbores ud fra et forsigtighedsprincip, hvorved en påvirkning af bevoksningerne som yngle- og rasteområde for flagermus kan afvises.

SGAV er enig i bygherres gennemgang og vurdering, og stiller vilkår 7 om underboring, idet dette vilkår ligeledes omfatter de 10 nævnte lokaliteter, jf. bygherres miljøkonsekvensrapport tabel 8.18. Når både faktiske og potentielle yngle- og rasteområder for flagermus underbores, og der derved undgås en direkte påvirkning af områderne, vurderer SGAV, at kabelanlægget ikke vil medføre påvirkning af yngle- og rastesteder for flagermus. På den baggrund vurderes det tilsvarende, at projektets kabelanlæg ikke vil medføre påvirkning af

Flagermus benytter ledelinjer i landskabet såsom levende hegn, når de bevæger sig til og fra fourageringsområder. Af bygherres miljøkonsekvensrapport kapitel 8.4.1 indgår det som en forudsætning for vurderingerne, at alle levende hegn og diger krydses ved styret underboring. SGAV vurderer på den baggrund, at funktionen af levende hegn som ledelinjer for flagermus i landskabet dermed ikke vil blive påvirket af projektet.

SGAV stiller vilkår 7 til forholdet, idet det er af afgørende betydning for vurderingen, at der ikke efterlades brede bare områder i levende hegn. Tillige tillægger SGAV det relevans, at bygherre har oplyst, at der holdes en afstand fra anlægsarbejdet til levende hegn på minimum 25 m, ligesom det forhold, at anlægsarbejdet udføres i tidsrummet kl. 7-18 (hverdag) og kl. 7-14 (lørdag) bidrager til, at flagermus ikke forstyrres væsentligt af anlægsarbejdet. Dette forudsættes i nærværende tilladelse og fastholdes ved vilkår 2.

Bavnebakke Højspændingsstation

I forbindelse med etablering af Bavnebakke Højspændingsstation fældes der ikke træer/hegn eller nedrives bygninger, der vil kunne fungere som yngle- og rasteområder for flagermus. Af den grund vurderer SGAV, at denne del af projektet ikke vil medføre påvirkning af flagermus eller deres yngle- og rasteområder.

Hovegård Højspændingsstation og fravigelse fra habitatdirektivets § 11

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at bygninger og større træer ved ejendommene syd for Hovegård Højspændingsstation ikke har været mulige at besigtige, og at de ud fra forsigtighedsprincippet derfor vurderes at kunne fungere som yngle-/rasteområder for trolldflagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, dværgfla-

germus, brunflagermus, vandflagermus og langøret flagermus. Af disse yngler og raster sydflagermus og skimmelflagermus i bygninger, mens brunflagermus og vandflagermus yngler og raster i træer og dværgflagermus, langøret flagermus og troldflagermus benytter både træer og bygninger som levesteder. Arterne er alle almindeligt forekommende i Nordsjælland.

Udvidelsen af Hovegård Højspændingsstation medfører fældning af 11 træer, hvor det ikke har været muligt at afvise forekomst af flagermus, samt nedrivning af en mængde opvarmede og uopvarmede bygninger, som ligeledes potentielt benyttes af flagermus.

Ud fra et forsigtighedsprincip antager SGAV, at nævnte træer og bygninger alle er i brug som yngle- eller rasteområder. SGAV vurderer således, at projektet ikke kan gennemføres uden risiko for ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for flagermus.

På den baggrund har SGAV (tidl. Miljøstyrelsen) udarbejdet en afgørelse om fravigelse fra habitatbekendtgørelsens § 11. Denne afgørelse ligger til grund for nærværende § 25 tilladelse, og der henvises således til detaljerede beskrivelser og vurderinger heri. Nedenfor er hovedtrækkene i afgørelsen gengivet.

SGAV vurderer, at det er nødvendigt at opveje tabet i økologisk funktionalitet, som opstår, når de 3 gamle hestekastanjer på Lundevej 13 fældes. Det vurderes, bl.a. ud fra bygherres miljøkonsekvensrapport, at det er muligt at opretholde den økologisk funktionalitet for flagermus, når træerne forud for fældning undersøges for forekomst af flagermus, der sker udslusning, der veteraniseres 6 træer inden for maksimalt 2 km fra de fældede træer, tre træer af tilsvarende alder og struktur sikres mod fældning ved tinglysning. Tillige er der stillet vilkår om krav til den tidsmæssige udførelse af de kompenserende foranstaltninger for yngle- og rasteområder for flagermus, samt dokumentation for overholdelse af vilkårene.

Desuden er det vurderet, at fældning af de otte yngre træer på Lundevej 8 ikke har en høj kvalitet som yngle- eller rasteområder, og at der i det omkringliggende område samtidig er en rig forekomst af lignende træer. Da der ikke er mangel på lignende træer i området, og da der løbende opstår nye potentielle yngle- og rasteområder af denne type, vurderer SGAV, at områdets økologiske funktionalitet for flagermus ikke påvirkes ved fældningen af disse træer. Der er stillet vilkår om, at træerne forud for fældning skal besigtiges og evt. flagermus udsluses.

Eftersom de kompenserende foranstaltninger kan gennemføres, så de nye levesteder er funktionsdygtige, før de gamle træer fældes, vurderer SGAV, at det er muligt at afværge skaden på området økologiske funktionalitet for flagermus som følge af træfældningen, der medgår af projektet.

SGAV vurderer, at der skal opstilles et flagermushus pr. matrikel for nedrivning af bygninger. Endvidere skal de nye bygninger på højspændingsstationen opføres med særlige hulrum, der kan anvendes af flagermus.

Da sidstnævnte tiltag ikke er praktisk realiserbart, før de eksisterende bygninger er revet ned, vurderer SGAV, at områdets funktionalitet for flagermus påvirkes midlertidigt som følge af projektet. I afgørelsen om fravigelse fra habitatbekendtgørelsens § 11 er der derfor stillet vilkår til bygherres nedrivning af bygninger herunder undersøgelse for forekomst og evt. udslusning af flagermus inden nedrivning, opsætning af flagermushus på de tre berørte matrikler, samt udformning af højspændingsstationens bygninger med adgangshuller og sprækker i tag- og bygningskonstruktionen. Tiltagene skal planlægges med rådgivning fra flagermusspecialist.

Med de beskrevne tiltag vurderes påvirkningen at være fuldt ud reversibel.

Som yderligere sikring for, at bygherre efterlever vilkårene stillet i fravigelsen, stilles der i nærværende afgørelse vilkår 14 om, at bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at deres tilsynsførende samt entreprenører og personale i marken er bekendt med foranstaltningerne vilkårssat i fravigelsesafgørelsen.

Odder

Odderen lever i tilknytning til vådområder, vandløb og vandhuller hvor den har store territorier. Odder lever i og omkring vandløb, men findes også langs fjorde og kyster. Arten er meget mobil og anvender store områder langs vandløb til fouragering og rast. En han kan have et territorie på 10-15 km vandløbsstrækning, mens hunnens territorie typisk er på 1-3 km vandløbsstrækning, hvor den etablerer sin ynglehule. Odderen er især aktiv fra skumring til solopgang.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det at odder potentielt kan blive forstyrret i anlægsfasen og af menneskelig aktivitet de steder, hvor kabelanlægget krydser vandløb ved underboring.

Odder kan potentielt forekomme langs det krydsende vandløb Pøleå. Jf. bygherres miljøkonsekvensrapport er der ikke større uforstyrrede områder med rørskov i eller nær projektområdet, hvilket er en forudsætning for, at arten yngler i området. Området ved Alsønderup Enge vurderes derfor ikke at være egnet som yngleområde for odder, mens der andre steder længere mod vest er store uforstyrrede områder med rørskov.

Ved Alsønderup Enge vil kablet blive nedgravet i dyrkede marker, og bygherre vurderer, at anlægsarbejdet potentielt helt kortvarigt kan forstyrre odder. Afstanden mellem projektområde og naturområdet (smal eng langs søbredden) ved Alsønderup Enge er mindst 15 m.

SGAV ligger til grund, at anlægsarbejde i forbindelse med underboringer typisk varer fra få timer til ca. 1 dag. Anlægsarbejdet gennemføres i dagtimerne, og der vil ikke være menneskelig færdsel, som kan forstyrre odderens fødesøgning om natten. Kildestyrken fra anlægsmaskiner ligger erfaringsmæssigt på mellem 90 dB og 110 dB, som ikke er højt nok til at forårsage langvarig bortskræmning, hvor hunnen forlader ynglehulen i så lang tid, at ungerne dør.

SGAV vurderer, at forstyrrelse som følge af støj og lys fra anlægsarbejdet er begrænset, da odder primært er nataktive og arbejdet udføres i dagtimerne. Vandløb og evt. tilstødende øvrige våde naturområder krydses med styret underboring, hvorved der ikke sker påvirkning af vandløbet eller de vandløbsnære naturområder, som udgør levested for arten. Eventuelle dagaktive oddere i området har mulighed for midlertidigt at søge opstrøms eller nedstrøms under anlægsarbejdet, hvis de forstyrres.

SGAV vurderer, at en påvirkning af odders fødegrundlag(fisk) som følge af blow-out kan udelukkes, ligesom odder ikke vurderes at være sårbar overfor kortvarigt og lokalt forhøjet indhold af fint sediment i vandet. Dermed vurderes det, at områdets økologiske funktionalitet kan opretholdes og at projektet ikke medfører forringelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for odder.

SGAV vurderer på baggrund af oplysningerne i bygherres miljøkonsekvensrapport, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for odder, og områdets økologiske funktionalitet for bestanden af odder vurderes således at være opretholdt. SGAV vurderer videre, at projektet ikke medfører forsætligt drab af individer, og at afstanden til vandløbene ved krydsninger er en væsentlig forudsætning herfor.

SGAV vurderer, at driftsfasen ikke medfører påvirkning på odder, da kabelanlægget er nedgravet og ikke udgør en barriere for odders færdsel i området.

Idet stationsområderne ikke ligger i direkte tilknytning til vandløb eller andre egnede levesteder for odder, vurderer, at denne del af projektet ikke vil medføre påvirkning af yngle- og rasteområder for arten.

Bæver

Bæveren lever i tilknytning til vandløb, søer og moser, hvor den opholder sig i vandkanten det meste af tiden. Bæveren er primært aktiv fra skumring til solopgang, hvor den finder føde.

Forstyrrelse som følge af støj og lys fra anlægsarbejdet vurderes at være begrænset, da bæver primært er nataktive og arbejdet udføres i dagtimerne.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at bæver kun forekommer i Pøle Å, som krydses af projektet vest for Kragerup.

Anlægsarbejdet i forbindelse med underboringen kan potentielt medføre forstyrrelser for bæver, hvis arbejdet udføres tæt op af vandløbet. Arten er knyttet til ferskvand og færdes i og helt tæt på vandløbet.

Bygherre vurderer, at påvirkning af bæver med støj og forstyrrelser fra anlægsarbejdet vil være mindre til ubetydelige ved krydsning af Pøle Å med styret underboring, da åen er omgivet af dyrkede marker og græsarealer. Pøle Å bliver underboret i en afstand på minimum 5 m fra begge sider af vandløbsbredden. Bæver er primært nataktiv, og da anlægsarbejdet vil forgå i dagtimerne. Anlægsarbejdet kan sidestilles med almindelig aktivitet på marker med landbrugsmaskiner, og påvirkningen herfra vurderes til at være helt kortvarig og reversibel, idet bæver som en meget mobil art, der blot flytter sig væk og efterfølgende returnerer til projektområdet efter endt anlægsarbejde.

SGAV er enig i bygherres vurderinger om, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bæver, og områdets økologiske funktionalitet for bestanden af bæver vurderes således at være opretholdt.

Grøn mosaikguldsmed og stor kærguldsmed

Grøn mosaikguldsmed forekommer relativt udbredt, men pletvist, i Nordsjælland. Arten lever i lysåbne og relativt rent-vandede søer og vandhuller med forekomst af vandplanten krebseklo. De voksne guldsmede fouragerer i lysåbne habitater nær vandløb, men kan også ses i lysninger i skoven.

Ved lokalitet H362 i Værebros Ådal er der registreret forekomst af krebseklo og lokaliteten vurderes på den baggrund at være et muligt ynglested for grøn mosaikguldsmed. Lokaliteten ligger ca. 50 m fra projektområdet ved Hovegård Højspændingsstation og påvirkes ikke direkte af projektet.

SGAV vurderer i overensstemmelse med bygherres miljøkonsekvensrapport, at projektet ikke medfører påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for grøn mosaikguldsmed, idet lokaliteten underbores og dermed ikke påvirkes fysisk af projektet.

Stor kærguldsmed er knyttet til solbeskinnede, oligotrofe eller næringsfattige, ofte vegetationsrige søer og moser i skov. Arten er tidligere registreret hhv. ca. 2 og 3 km øst for projektområdet ved Ny Harløse og Mårup. Stor kærguldsmed kan potentielt forekomme i søer i projektområdet, om end bygherre vurderer, at sandsynligheden herfor er lille. Alle søer uanset størrelse undgås eller underbores ved krydsning af kabeltracéet, og den eneste potentielle risiko for påvirkning af arten er i forbindelse med uheld med lækage af boremudder.

SGAV vurderer i lighed med bygherre, at projektet ikke påvirker evt. potentielle yngle- og rasteområder for stor kærguldsmed, idet søer underbores, der udarbejdes beredskabsplaner for underboringer og blow-out i uheldssituationer (jf. vilkår 24 herom), hvilket sikrer, at påvirkningen fra boremudder på yngle- og rasteområder vil være lokal, kortvarig og reversibel.

Samlet vurderer SGAV, at projektet ikke vil medføre en påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for stor kærguldsmed.

Marsvin er den mest almindeligt forekommende hvalart, og dyrene findes året rundt i både Nordsøen, de indre danske farvande og Østersøen. Marsvin er en meget mobil art, der kan flytte sig op mod 40 km i døgnet. Arten er ikke udpræget flokdyr, men kan optræde i mindre grupper på 2-6 individer. Arten findes således i området nord for ilandføringspunktet ved Gilbjerg Hoved.

SGAV er enig i bygherres vurdering af, at den eneste potentielle påvirkning af mar-
 SGAV fra anlægsfasen er blow-out fra underboringen af kystklinten, i det tilfælde, at
 der sker blow-out på stranden med efterfølgende afstrømning på stranden til havet.
 For at begrænse omfanget af et evt. blow-out på stranden ved underboring af kyst-
 klinten udarbejder bygherre inden anlægsarbejdet en beredskabsplan, jf. vilkår 24.
 SGAV vurderer at denne er med til at begrænse påvirkningen fra et evt. uheld ved at
 stoppe boringen, inddæmme og opsamle boremudderet. Desuden tillægges det be-
 tydning, at bygherre har oplyst, at der enten udlægges sandsække på stranden eller
 etableres en flydespærre i vandkanten. I tilfælde af blow-out vil boremudder blive
 fjernet inden det kommer i kontakt med det marine miljø.

Det vurderes, at boringen på land ikke vil medføre undervandsstøj, der vil kunne påvirke marsvin. Det bemærkes dog, at der i miljøvurderingen for havanlægget skal foretages en vurdering af de kumulative påvirkninger på Marsvin fra landanlægget og havanlægget, jf. afsnit 1.

5.5.5.2 Øvrige beskyttede arter

Ynglende fugle

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår en oversigt over arter opført på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, der forventes at yngle inden for eller i nærheden af projektområdet. Det drejer sig om havørn, isfugl, plettet rørvagtel, rød glente, rødrygget tornskade, rødtrum, rørhøg, sangsvane samt trane.

Det er desuden oplyst, at hhv. sangsvane, blisgås og bramgås er registreret med mere end 100 rastende individer langs kabeltracéet.

I miljøkonsekvensrapporten vurderes det, at projektet ikke vil medføre nogen påvirkning på ynglefugle, når projektet gennemføres med underboring af naturområder. Dette vil afvise direkte fysisk påvirkning af lokaliteter, hvor fugle yngler. Endvidere tillægges afstanden mellem projektområdet og de konkrete yngleområder betydning, idet afstanden medfører, at forstyrrelser fra anlægsarbejdet inkl. kørsel kan afvises.

Ved ynglelokaliteten for rørhøg ved Hørup Ruder vest for Slangstrup vil anlægsarbejdet i området foregå i en afstand på mere end 50 m fra sandsynlig redeplacering, hvis arbejdet udføres i perioden 1. april-1. august. Anlægsarbejdet kan ske tidligere end 1. august, hvis det ved overvågning kan konstateres, at der ikke er unger, og at yngleparret har forladt reden.

SGAV vurderer i lighed med bygherres rapport, at projektet ved anvendelse af princippet om at undgå ynglelokaliteter eller underboring af disse, ikke medfører væsentlig påvirkning af ynglelokaliteter for fugle. Med det ekstra tiltag i forhold til den kendte ynglelokalitet for rørhøg ved Slangstrup, vurderer SGAV, at samme konklusion kan drages for så vidt angår den konkrete ynglelokalitet, idet forstyrrelsen fra anlægsarbejdet reduceres markant herved.

Trækfugle

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at sangsvane, blisgås og bramgås raster og fouragerer på landbrugsarealer, og i perioden oktober til april kan forekomme inden for projektområdet eller i nærheden hertil. Desuden er det anført, at arterne benytter overnatningsplads ved Solbjerg Engso.

Bygherre vurderer, at anlægsarbejdet ikke vil medføre væsentlig påvirkning af trækfugle, idet eventuelle forstyrrelser er kortvarige, der findes andre egnede raste- og fourageringsområder uden for projektområdet.

SGAV er enig i bygherres betragtninger og vurderer på den baggrund, at projektet ikke vil påvirke trækfugle, deres overnatningspladser og raste- og fourageringsområder væsentligt.

Fredede og rødlistede arter

Inden for projektområdet er der registreret følgende fredede padde og krybdyrarter: grøn frø, lille vandsalamander, butsnudet frø, skrubtudse, snog og skovfirben.

Ved Fuglebjerggård er der på Lokalitet H_054 er ligeledes domineret af græsland, men med en lavning der vurderes at være § 3-beskyttet eng. I lavningen ligger et vandhul (H_054), hvor der ved feltbesigtigelsen blev observeret grøn frø, der er fredet i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen.

Syd for Hemmingstrup på lokaliteterne H_063, H_064 og H_065 er desuden observeret den fredede grøn frø. Butsnudet frø er registreret på lokalitet H_063 og H_064. I H_064 blev der i 2023 observeret mange ægklumper fra brune frøer i 3 forskellige områder af søen. Det kan ikke afvises, at søen er ynglested for spidssnudet frø. Naturområdet Alsønderup Enge har på nuværende tidspunkt stor naturmæssig værdi for især fugle, og en del af området er i 2018 udpeget som en del af habitatområdet ved Arresø.

Syd for Hørup ligger et engareal på ca. 2 ha (H_283), der er vurderet til at have en dårlig naturtilstand. Området fremgår af Figur 8.13 (Figur 8.13). Bilag IV-arten spidssnudet frø er registreret på lokaliteten. Syd for engarealet, langs Græse Å, ligger mosområdet Hørup Ruder. Moserne inden for projektområdet er besigtiget i juli/august 2021, hvor alle besigtigede lokaliteter er vurderet til at have moderat eller ringe naturtilstand. Der findes en del registreringer af brune frøer i området, herunder bilag IV-arten spidssnudet frø, som blev observeret på lokalitet H_274 ved NIRAS' feltundersøgelse i juni/juli 2021.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at fredede padder er mere almindelige end bilag IV-padderne og findes ofte på de samme lokaliteter. De i projektet indarbejdede forudsætninger om underboringer, de stillede vilkår om padderhegn med tilhørende forhold medfører, at SGAV vurderer, at projektet ikke medfører væsentlig påvirkning af fredede padder, idet vilkårene og hensynene til bilag IV-padderne vurderes at gavne de fredede padderarter. Der stilles således ikke særlige vilkår til forholdet.

Bygherre oplyser, at de rødlistede og fredede plantearter findes primært inden for beskyttede naturområder, som underbores. Bregnen murrude har levested ved Æbelholt Kloster ca. 100 m fra kabeltracéet.

Ved Gilbjerg Hoved findes arealer med overdrev og strandoverdrev (se Figur 8.3/Figur 8.3), hvor den rødlistede sommerfugl daggræsøje er registreret som det eneste sted i Danmark. Desuden vokser orkideen bakke-gøgelilje på et surt overdrev i området. Arten er rødlistet som næsten truet (NT) og karakteristisk.

Nord for Gammel Ølstykke ligger et sammenhængende naturområde i forbindelse med Stenløse Å med registreringer af maj-gøgeurt, vibefedt, loppe-star, sump-hullæbe, leverurt og stivtoppet-rørhvene. Maj-gøgeurt og sump-hullæbe er fredet i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen, og resten af arterne er rødlistede. Ved *Værebros Ådal* er der registreret på lokalitet H_365. På lokaliteterne H_363 og H_367 er der registreret maj-gøgeurt og på lokalitet H_366 er registreret skov-hullæbe. Maj-gøgeurt og skov-hullæbe er begge orkideer, og derfor fredet i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen. På lokalitet H_370 er der fundet almindelig blærerod. Almindelig blærerod er kategoriseret som næsten truet på den danske rødliste.

SGAV vurderer, at projektet ikke medfører påvirkning af rødlistede og fredede plantearter, når de stillede vilkår iagttages f.eks. anvendelse af styrede underboringer under naturområder, jf. vilkår 7.

5.6 Overfladevand

Ved underboring af vandløb/søer kan der som beskrevet i afsnit 5.3.3 ske blow-out, hvorved boremudderprodukter herunder additiver kan ende i vandområderne; både de der direkte underbores samt nedstrøms beliggende vandområder.

Der udarbejdes en beredskabsplan (se afsnit 6.4.4 Miljøuheld), som er målrettet de konkrete lokale forhold på stedet og anviser metoder til at minimere de miljømæssige konsekvenser af blow-out både på land og i vandforekomster, jf. vilkår 24. Dette vil blandt andet bestå i konstant overvågning af eventuelle fald i trykket på anlægget under arbejdets udførelse og visuel inspektion af vandløbet og omgivende terræn. Da udarbejdelse af en beredskabsplan er en væsentlig forudsætning for mindske påvirkningen fra et blow-out i forhold til hvert enkelt overfladevandområde, stiller SGAV vilkår 24 herom.

5.6.1 Krydsning af vandløb

Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for bl.a. målsatte vandløb, der direkte krydses af projektet, herunder vandløbenes typologi, den samlede økologiske tilstand, samt tilstanden for hvert af de økologiske kvalitetselementer iht. vandområdeplanerne 2021-2027.

Den kemiske tilstand i henhold til vandområdeplanerne 2021-2027 samt tilstanden for nationalt specifikke stoffer er ukendt i alle vandløbene, der krydses på nær for Græse Å. Der er redegjort nærmere herfor i miljøkonsekvensrapportens afsnit 10.3.1.1, hvor de planlagte indsatser jf. indsatsbekendtgørelsen⁷ ligeledes er anført.

I lighed med ovenstående er der i miljøkonsekvensrapporten redegjort for vandområder (vandløb, søer og kystvande) beliggende nedstrøms vandløbene, der direkte krydses af projektet, idet potentielle påvirkninger fra projektet kan påvirke nedstrøms disse vandløb. De krydsede vandløb har gennemløb/udløb til de målsatte Alsønderup

⁷ BEK nr. 797 af 13/06/2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

enge og Arresø. Det fremgår endvidere, at alle vandløbene har slutrecipient i kystvandområde 1 Roskilde Fjord, på nær vandløbet Maglemose Å (05998_x), der har kystvandområdet 200 Kattegat, Nordsjælland Ydre som slutrecipient.

Alle vandløb krydses ved styret underboring. Underboring ved vandløb etableres minimum 1 meter under den laveste bundkote; det være sig den faktiske eller regulativmæssige fastsatte bundkote for vandløbet. Derved forventes kablet ikke at have en drænende effekt på vandløbet, og der vil dermed ikke være en direkte påvirkning af de krydsede vandløb. Inden igangsætning af anlægsarbejdet indhentes tilladelse til krydsning af vandløbene i henhold til § 47 i vandløbsloven og § 9, stk. 2 i bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering.

Nedgravning af kabler i tracéet sker jf. projektforsudsætningerne minimum 2 m fra vandløbet, så der ikke sker spild af materiale til vandløbet med deraf nedsat sigtbarhed, tildækning og påvirkning af ilt- og lysforhold.

SGAV vurderer således, at denne del af projektet ikke har direkte konsekvenser for opfyldelsen af miljømålene for målsatte vandområder, der krydses eller ligger nedstrøms krydsningen.

Ved krydsning af vandløb og søer med styret underboring vil der ikke ske fysiske ændringer af vandområderne (vandløb og søer) eller deres opland, som følge af projektet.

Som det fremgår af afsnittene 2.3.2 og 5.3.3 anvendes boremudderprodukter indeholdende additiver ved udførelsen af styrede underboringer. Disse tilrettelægges efter det konkrete underbøringssted, ligesom boremudderprodukterne afhænger af lokaliteten. For beskrivelse og vurdering af boremudderprodukter anvendt i nærværende sag, se afsnit 2.3.2.1 og 5.3. Det forudsættes i rapporten, at der til projektet alene anvendes de additiver i borevæsken, der i DHI 2021 er vurderet til ikke at udgøre en risiko for vandmiljøet, som ikke indeholde biocider og som ikke overskrider jordkvalitetskriterier eller grundvandskriterier.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at den potentielle påvirkning fra en utilsigtet lækage til et vandløb vil bestå i en forøget mængde finkornet materiale (bentonit) i vandløbet og en potentiel kortvarig stigning i koncentrationen af de miljøfarlige forurenende stoffer indeholdt i boremudderet. Påvirkningen fra et blow-out til et vandløb vil være afhængig af vandløbets størrelse og vandføring.

Typologi 1 vandløb

For typologi 1 vandløb omfattende de målsatte vandløb Maglemose Å samt Jørlunde Å vil boremudderet på grund af lav vandføring sedimentere på vandløbets bund og kun 5-10 % vil føres med nedstrøms. SGAV vurderer, at det ved blow-out i et typologi 1 vandløb ved anvendelse af den konkrete beredskabsplan for lokaliteten, er muligt at opsamle med f.eks. slamsuger eller bortgravning. Påvirkningen af disse vandløb vil dermed være lokal (30 m savende til mindre en 1 % af vandløbsstrækningen) og midlertidig, hvorved SGAV vurderer, at de biologiske kvalitetselementer ikke kan falde en tilstandsklasse på hele vandløbsstrækningen.

SGAV vurderer således, at et blow-out i Maglemose Å (05998_x) eller Jørlunde Å (05402_x) ikke vil forringe tilstanden for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer eller den kemiske tilstand, eller forhindre målopfyldelsen for vandområderne.

Da påvirkningen fra et blow-out vil strække sig ca. 30 m fra underbøringspunktet, 90 % af boremudderet kan opsamles, og afstanden til kystvandområde 200 Kattegat, Nordsjælland langt overstiger de 30 m vurderer SGAV, at et blow-out i Maglemose Å (05998_x) ikke vil medføre påvirkning af sediment nedstrøms blow-out med bly, kviksølv eller cadmium i en grad, der kan forringe tilstanden eller

hindre målopfyldelsen. Med tilsvarende begrundelse vurderes projektet ikke at medføre en målbar forøgelse af koncentrationen af kviksølv i fisk, for de vandområder, hvor kviksølv er årsag til ikke god tilstand.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der i Sillebro Å (08556_b) nedstrøms Jørlunde Å (05402_x) er overskridelser af det generelle miljøkvalitetskrav for zink og barium i vand. Da hverken zink eller barium er målt over det generelle miljøkvalitetskrav i eluatet fra nogen af borevæskeprodukterne i DHI's rapport, medfører et blow-out ikke en koncentrationsforøgelse i vandfasen i Sillebro Å, og der vil dermed ikke ske en yderligere forringelse af kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer eller er en hindring af målopfyldelsen.

SGAV er enig i bygherres vurdering og stiller ikke vilkår til forholdet. Samlet vurderer SGAV, at blow-out i typologi 1 vandløb ikke vil forringe den kemiske tilstand eller tilstanden for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer eller forhindre målopfyldelsen i vandløbet herunder nedstrøms beliggende vandløb. Hvis der ikke sker en overskridelse af det generelle miljøkvalitetskrav for vand, vurderes der heller ikke at ske en stigning af koncentrationen i biota.

Af miljøkonsekvensrapporten forudsættes det, at minimum 90 % af boremudderet fjernes fra et typologi 1 vandløb, hvorfor det vurderes, at der ikke vil kunne forekomme en målbar forøgelse af sedimentkoncentrationen af et givent stof, som måtte findes i boremudderet. SGAV er enig heri.

Typologi 2 vandløb

I typologi 2 vandløb er vandføringen så stor, at det ikke er muligt at inddæmme boremudder fra et evt. blow-out. Kabeltracéet krydser følgende typologi 2 vandløb: Tinghuse Å (08636_b) (underbores to gange på samme vandløbsstrækning), Pøle Å (08636_a), Æbelholt Å (08606), Havelse Å (08590_b), Gørløse Å (08590_c), Græse Å (8565_b), og Værebros Å (08529_b).

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at boremudder erfaringsmæssigt vil transporteres med strømmen, til det efter 1-2 timer sedimenter og integreres i bundsubstratet længere nedstrøms.

Bygherre har foretaget beregning af koncentrationsforøgelse af suspenderet stof ved blow-out i de underborede typologi 2 vandløb.

Miljøkonsekvensrapporten forholder sig til de forskellige kvalitetselementer i de mål-satte vandområder.

Det vurderes her, at der ikke vil ske aflejring af boremudder i områder med gydegrus, da disse er beliggende i områder med strømmende vand, hvor lerminerale ikke kan sedimentere. Desuden er fisk, æg og larver tilvænnet naturlig materialetransport i vandløbene.

SGAV er enig i bygherres vurderinger, hvorfor tilstanden for kvalitetselementer fisk ikke forringes, ligesom projektet ikke forhindrer målopfyldelsen for kvalitetselementer. Tilsvarende vurderes for nedstrøms beliggende vandområder.

I miljøkonsekvensrapporten er der en vurdering af påvirkning af bundlevende smådyr, matrofyter og fytobenthos ved et blow-out. Hvor boremudder sedimenterer vil der lokalt kunne ske drab af immobile, bundlevende smådyr. De fleste positive indikatorarter er dog mobile og forventes at søge nedstrøms sedimentfanen. Blow-out vil kunne medføre en lokal, midlertidig forringelse af levevilkårene for bundlevendes smådyr, da de kan genindvandre lokaliteten og i øvrigt ofte er disponeret for materialetransport. Makrofyter, der trækker tilstanden op i vandområderne, påvirkes ikke af et blow-out da de fleste af disse planter findes over vandspejlet og ikke udsættes for nedsat lystilgængelighed eller sedimentation.

For fytobenthos er der kun kendt tilstand i Græse Å og Værebros Å, hvor tilstanden er moderat. Et blow-out vil medføre en kortvarig nedsat lystilgængelighed, der ikke vurderes at medføre ændring i algernes tilstand eller artssammensætning.

For vurdering af de tre kvalitetselementer er SGAV enig i bygherres vurderinger, hvorfor tilstanden for kvalitetselementerne bundlevende smådyr, makrofytter og fyto-benthos ikke forringes, ligesom projektet ikke forhindrer målopfyldelsen for disse. Analoge vurderinger gælder for nedstrøms beliggende vandområder, da påvirkningen udelukkende vurderes lokal.

Blow-out i typologi 2 vandløb medfører lokalt en kortvarig stigning i koncentrationen af miljøfarlige forurenende stoffer fra boremudderet.

Miljøkonsekvensrapporten redegør for kendskabet til miljøfarlige forurenende stoffer i typologi 2 vandløb inden for projektområdet samt nedstrøms herfor. Flere af de identificerede stoffer som f.eks. methylnaphthalener, BDE, nonylphenoler, naftalen eller antracen vurderes ikke at indgå i boremudderprodukter. Da miljøkvalitetskravene for barium og kobber i vand samt bly og kviksølv i biota er overskredet i de underborede vandområder eller nedstrøms herfor behandles disse nedenfor.

Af rapporten fremgår det, at kviksølv kan findes i boremudderprodukterne, men vil være bundet hårdt til lerpartikler og dermed forblive i boremudderet og sedimentere med denne.

Bygherre vurderer, at boremudder indeholder lave koncentrationer, bindes hårdt til sediment og derfor kun er tilgængelig for de sedimentlevende dyr, indtil nyt sediment overlejrer det. Koncentrationen af kviksølv vurderes på den baggrund ikke at medføre målbar forøgelse af kviksølv i fisk.

Jf. DHI2021 er det generelle miljøkvalitetskrav for vand i eluatet fra borevæskeprodukterne overholdt for kobber og barium, og bygherre vurderer, at et blow-out dermed ikke vil medføre koncentrationsstigning i vandfasen. På den baggrund der vil dermed ikke ske en yderligere forringelse af kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer eller en hindring af målopfyldelsen i vandløb, hvor der i forvejen er fundet overskridelser af det generelle miljøkvalitetskrav for kobber eller barium.

SGAV vurderer i lighed med miljøkonsekvensrapporten, at når der anvendes boremudderprodukter med et indhold af miljøfarlige forurenende stoffer, som ligger under det generelle miljøkvalitetskrav eller PNEC for vand, da vil et blow-out ikke medføre en stigning i koncentrationen af stoffet i vandfasen upåagtet at miljøkvalitetskravet heri er overskredet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at sedimenteret boremudder i typologi 2 vandløb, hvor det ikke straks kan fjernes, vil der med lav sandsynlighed kunne ske en målbar forøgelse af sedimentkoncentrationen, hvis koncentrationen af stoffet i det sedimenterede boremudder er højere end stoffets miljøkvalitetskrav for sediment. På den baggrund fastsætter bygherre afværgeforanstaltninger, idet den udarbejdede beredskabsplan fastsætter, at vandløb overvåges efter et eventuelt blow-out. Inden for en uge efter uheldet inspiceres uheldsstedet samt nedstrøms strækninger, og synlige aflejringer af boremudder fjernes i det omfang, det er muligt hvorefter der tages sedimentprøver, indtil der i tidsmæssig udstrækning ikke længere findes overskridelser af miljøkvalitetskravet. På den baggrund konkluderer miljøkonsekvensrapporten, at et blow-out i typologi 2 vandløb ikke forringer den kemiske tilstand eller tilstanden for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer eller forhindrer målopfyldelse i underborede vandløb eller nedstrøms beliggende vandområder.

SGAV vurderer, at bygherres miljøkonsekvensrapport ud fra en worst-case betragtning ikke i tilstrækkelig grad belyser påvirkningen på sediment hvad angår miljøfremmede farlige stoffer, der kan være indeholdt i boremudder, og som kan frigives til vandløbet ved et evt. blow-out. På den baggrund stiller SGAV vilkår 16-17, så uheldets omfang og evt. påvirkning kan minimeres ved hurtig afhjælpende indsats. Underretning om uheldet skal indmeldes til SGAV, jf. vilkår 18.

Da vandløbets beskaffenhed mv. er dynamisk og dermed bedst fastlægges umiddelbart inden underboringen foretages, stiller SGAV vilkår 16, så potentielle sedimentationspunkter nedstrøms underboringen kan fastlægges kort forinden underboringen finder sted. Herved sikres det bedst mulige kendskab til lokaliteten på underborings-tidspunktet, så beredskabsplanen hviler på et aktuelt og opdateret grundlag for den enkelte lokalitet. Dermed kan de relevante adgangsveje, maskinel mv. til et beredskab kvalificeres for den enkelte lokalitet.

Identificering af de formodede sedimentationspunkter kan dog ikke stå alene, idet flere faktorer som nedbør, vandføring, årstid m.v. kan influere på, hvor evt. bore-mudder sedimenterer i vandløbet nedstrøms et blow-out. Derfor skal bygherre ved et evt. blow-out ligeledes identificere de faktiske sedimentationslokaliteter. De afhjælpende foranstaltninger vilkårsat ved vilkår 17-22 gælder således både for sedimentationspunkter og sedimentationslokaliteter.

Ud fra forsigtighedsprincippet skal der efter igangsætning af afværgeforanstaltningerne ske monitorering af indholdet af miljøfarlige forurenende stoffer i vandløbssedimentet nedstrøms et blow-out. Der stilles vilkår 19-20 herom. For så vidt angår vilkårene 19b til 19e skal disse sikre, at data for monitoreringen er af tilstrækkelig kvalitet, så det kan vurderes og afklares, hvorvidt yderligere afhjælpende foranstaltninger er nødvendige, så projektet efterlever indsatsbekendtgørelsens § 8.

I henhold til nævnte regelsæt må projektet ikke føre til forringelse af tilstanden i overfladevandforekomsterne eller medføre hindring af opfyldelse af miljømålene. Såfremt der findes overskridelser af miljøkvalitetskravene eller koncentrationsstigninger som følge af et blow-out, vurderer SGAV, at der skal foretages monitorering og evt. oprensning af boremudderspildet. På den baggrund stilles vilkårene 20-21. Såfremt ingen af analyserne af prøverne, udtaget nedstrøms, viser overskridelser af miljøkvalitetskrav eller koncentrationsstigninger, kan monitoreringen stoppe her og sedimentet kan fjernes. Efterfølgende tilføres nyt, rent sediment af samme kornstørrelse, som det fjernede og efter principperne for vandløbsrestaurering⁸.

Med de stillede vilkår vurderer SGAV, at projektet med den risiko, der foreligger for et blow-out kan gennemføres uden at medføre forringelser i kvalitetselementer sediment ligesom det ikke hindrer opfyldelse af miljømålene for vandforekomster. På baggrund af sedimentation af boremudder gælder analoge vurderinger, for nedstrøms beliggende vandområder.

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at et blow-out med boremudder til et typologi 2 vandløb ikke vil forringe den kemiske tilstand eller tilstanden for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer eller forhindre målopfyldelsen i hverken det direkte påvirkede vandløb, eller nedstrøms beliggende vandområder.

Samlet vurderer SGAV, at projektet ikke er i uoverensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8. Dermed vurderes det ikke at medføre en væsentlig påvirkning af overfladevand forekomster.

5.6.2 Håndtering af vand i anlægsfasen

Af bygherrernes miljøkonsekvensrapport fremgår, at bortpumpet vand fra kabel- og muffegrave ledes til nedsivning på omkringliggende landbrugsarealer, hvor det nedsives til samme grundvandsmagasin, hvorfra det blev oppumpet. Det sikres inden

⁸ https://mst.dk/media/ukghg2lp/virkemidler_til_forbedring_af_de_fysiske_forhold_vers2.pdf
<https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering>,
<https://mst.dk/media/q50o3lhz/saadan-laver-man-en-gydebanke-for-laksefisk.pdf>
<https://mst.dk/media/fjqppmyc/faunapassageloesninger-dtu-aqua.pdf>

bortledning, at vand der udledes til terræn ikke kan løbe overfladisk af til overfladevandområder. Der vil ikke blive udledt vand til beskyttede naturområder eller recipienter.

Det præcise nedsivningspunkt kan ikke afgøres før den enkelte lodsejer har været kontaktet, og de nødvendige aftaler er indgået. Der skal søges om tilladelse til udledning/nedsivning af vand i henhold til miljøbeskyttelsesloven hos den respektive kommune.

SGAV vurderer, at det er en væsentlig forudsætning for at minimere projektets påvirkninger, at afledning af vand på terræn sker, så det sikres, at der ikke sker overfladeafstrømning til recipient eller naturområder. SGAV fastholder forholdet ved vilkår 33. Tillige vurderes det afgørende for hindring af påvirkning af hydrologien i våde naturtyper, at tørholdelse af kabelgrave m.v. inden for 150 m fra våde naturtyper (vandløb, sø, mose, eng) skal ske med nedsivning på arealer beliggende mellem kabelgraven og naturområdet. Dette indgår i vilkår 33 om tørholdelse af kabelgrav mv.

Såfremt der bliver behov for udledning af oppumpet grundvand/overfladevand, er dette en ændring af projektet og er omfattet af Bilag 2, pkt. 13 a i Lov om Miljøvurdering, hvis der er tale om en mulig væsentlig skadelig indvirkning på miljøet.

Boremudder vil i videst muligt omfang blive genanvendt og opbevares i midlertidige udgravede reservoirer i terrænet. Det skal sikres, at boremudder fra disse reservoirer ikke ender utilsigtet i omgivelserne herunder overfladevand, hvorfor SGAV stiller vilkår 6 herom. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at start- og stopreservoirerne ved underboringen etableres, så der ikke kan ske lækage, eller overløb af disse, ligesom arbejdspladser etableres minimum 2 meter fra vandområder. SGAV har stillet vilkår 11 om dette forhold, hvilket ligeledes ligger til grund for vurderingen af påvirkningen af overfladevand fra underboringer og arbejde i forbindelse hermed i forhold til påvirkning af overfaldevand.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at der ikke vil ske påvirkning af overfladevand som følge af etableringen af Bavnebakke Højspændingsstation, da der ikke er vandområder indenfor eller i nærheden af stationsområdet. Tilsvarende er anført for Hovegård Højspændingsstation, hvor afstanden til Værebros Å og Vejle/Hove Å er hhv. ca. 200 og 140 m. SGAV er enig i disse vurderinger.

5.6.3 Håndtering af vand i driftsfasen

Kabeltracéet

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at kabelanlægget i driftsfasen ikke vil medføre påvirkning af overfladevand, idet kablerne enten er nedgravet i afstand til vandløb, eller er ført under vandløbet.

SGAV vurderer, at kabelanlæg tættere end 10 m fra våde naturområder, herunder vandløb, kan have en drænende effekt, hvorfor der er stillet vilkår 8 om lerspærre i kabelgrav, gravekasse eller muffegrave, jf. afsnit 5.5. På den baggrund vurderes kabeltracéet ikke at medføre negative påvirkninger på overfladevand i driftsfasen.

Højspændingsstationerne

Regnvand, der falder på stationsområderne nedsiver passivt på arealer med grus eller andre ikke-tætte belægningsarter. Ved fundamenter, kompenseringsspoler og transformere samt andre olieholdige komponenter etableres tætte opsamlingskar. På Hovegård etableres forsinkelsesbassin med olieudskiller forud for nedsivning.

I driftsfasen vil der ikke forekomme nogen påvirkning af overfladevand ved stationsanlæggene, da der ikke er vandløb inden for projektområderne, og der vil ikke ske udledning til vandløb. Driftsfasen vil dermed ikke medføre, at der kan ske en forringelse af tilstanden for overfladevand-forekomster eller hindre målopfyldelse i disse.

SGAV er enig i bygherres vurderinger om, at driften af stationer ikke vil medføre en forringelse af tilstanden for overfladevandforekomster eller hindre målopfyldelsen i disse, og stiller ikke vilkår til forholdet.

5.6.4 Kystvande

Jf. afsnittene 1 og 5.11, behandler nærværende tilladelse kun vurdering af landanlæggets påvirkning på kystvande, mens påvirkningen fra det samlede projekt (hav- og landanlæg) behandles i miljøvurderingen for havanlægget.

Projektet medfører ilandføring af søkabler ved Gilbjerg Hoved. Her foretages en underboring fra land til havet, hvor kystvandområdet 200 Kattegat, Nordsjælland underbores. Dette område er ligeledes slutrecipient for vandløbet Maglemose Å (05998_x), der underbores, når det krydses af kabeltracéet.

Målsætningen for kystvandområdet er god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Den samlede økologiske tilstand er moderat, da parameteren vandets klarhed ikke understøtter god tilstand. Den kemiske tilstand er ikke-god pga. overskridelse af miljøkvalitetskravet for nonylphenoler i sediment og bly, kviksølv, BDE og cadmium i biota.

SGAV vurderer på baggrund af bygherres miljøkonsekvensrapport, at projektet ikke har konsekvenser for opfyldelsen af miljømålene for vandområderne, der bliver direkte eller indirekte berørt, idet dette ikke vil medføre forringelse af vandløbenes økologiske eller kemiske tilstand eller hindre vandløbenes muligheder for at nå de fastsatte miljømål for de enkelte kvalitetselementer. Idet vandløbene ikke vurderes påvirket, er der heller ikke risiko for, at vandområder og/eller kystvande og havområder, herunder kystvandområdet 200 Kattegat, Nordsjælland, nedstrøms for vandløbene vil blive påvirket som følge af vandløbskrydsningerne. Projektet vil dermed ikke forringe tilstanden eller være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand i kystvandområderne, som de berørte vandløb udleder til.

Underboringen i forbindelse med ilandføringsarbejdet sker mange meter under terræn på stranden. Af den grund vurderes sandsynligheden for blow-out på stranden som værende lille. Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten anført forskellige tiltag til opdæmning, indsamling og øvrige afværgetiltag, til minimering af spredning af boremudder ved et eventuelt blow-out på stranden. SGAV stiller vilkår 23 om afværgeforanstaltningerne på stranden, ligesom udarbejdelse af en beredskabsplan er essentiel for minimering af påvirkning fra anlægsarbejdet.

SGAV vurderer på den baggrund, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af kystvande og havet i øvrigt, idet sandsynligheden for et blow-out på den konkrete lokalitet er meget lille, ligesom mulige afværgeforanstaltninger er anvendt i projektet.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår en vurdering af projektets påvirkning af havområder i forhold til havstrategidirektivets 11 deskriptorer for god miljøtilstand gældende for havområdet Kattegat/Nordlige Øresund. Det fremgår af tabel 10.8 i rapporten, at hvilke deskriptorer der potentielt kan påvirkes, hvis et blow-out på stranden i forbindelse med underboring af kystklinten finder sted, og at boremuddet afstømmes til havet. Projektet vil i dette tilfælde kunne påvirke deskriptor D1, D3, D5 og D8.

SGAV vurderer på baggrund af oplysninger i miljøkonsekvensrapporten, at de nævnte deskriptorer ikke påvirkes væsentlig af projektet. For at undgå påvirkninger på deskriptorer i anlægsfasen ved underboring af kystklinten ligger SGAV vægt på vigtigheden i udarbejdelse af beredskabsplan for den konkrete lokalitet, etablering af

sandsække på stranden eller flydespærre i vandkanten, opsamling af blow-out i opstrøms beliggende vandløb samt det forhold, at evt. boremudder, der ikke kan opsamles i typologi 2 vandløb, vil sedimentere i vandløbsstrækning til efterfølgende opsamling, og dermed ikke føres til havet grundet den store afstand mellem underboringerne på land og havet.

SGAV vurderer således, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af deskriptorerne, der indgår i Danmarks Havstrategi og dermed ikke forsinke eller være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand i havet.

Kumulativ påvirkning af det samlede projekt på havet og land vil indgå i Energistyrelsen miljøvurdering af havanlægget, der udarbejdes, når projektet på havet er konkretiseret. På nuværende tidspunkt har SGAV ikke kendskab til detaljer fra havprojektet, der kan indgå i en vurdering af kumulative påvirkninger.

5.7 Grundvand

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for grundvandsforekomster, som projektområdet berører, samt disses nuværende kemiske- og kvantitative tilstand, målsætning.

Af rapporten fremgår endvidere grund- og drikkevandsinteresser i og omkring projektområdet herunder område med drikkevands- og særlige drikkevandinteresser, indvindingsoplande for almene vandforsyninger, indsatsområde, BNBO samt områdernes geologi. På baggrund af geologien forventer bygherre, at der i områder med fed moræneler og dårlige dræning kan dannes et sekundært terrænnært grundvandspejl fra november til marts.

5.7.1 Kabelanlæg

Spild

I anlægsperioden vil der være øget risiko for spild af olie fra maskiner samt af andre miljøfremmede stoffer. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at entreprenører skal udarbejde en beredskabsplan, hvor der redegøres for håndtering af miljøfremmede stoffer samt eventuelle spild. Tanke skal opbevares på fast belægning eller med spildbakke for at reducere risikoen for spild. Bygherre vurderer på den baggrund, at påvirkningen fra eventuelle spild vil være ubetydelig.

SGAV er enig i denne vurdering, og der er stillet vilkår 24 om udarbejdelse af beredskabsplan, idet en sådan er væsentlig for minimeringen af miljøpåvirkningen ved uheld.

Forurenede jord

Idet anlægsarbejde inden for eller i nærheden af kortlagte jordforureninger potentielt kan medføre mobilisering af forurening, er der i miljøkonsekvensrapporten identificeret 7 forurenede lokaliteter inden for undersøgelsesområdet, ligesom der er foretaget en beskrivelse af to konkrete, kortlagte jordforureninger hhv. lokalitet nr. 233-00017 (V2, Frederikssund Kommune), lokalitet nr. 240-00019 (V1, Hovegård Højspændingsstation, Egedal Kommune).

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at lokalitets nr. 233-00017 – opfyldt grusgrav ved Hagerup, Frederikssund Kommune – passeres ved styret underboring, jf. bilag 12 til bygherres miljøkonsekvensrapport. Bygherre vurderer, at anvendelse af denne metode eliminerer risikoen for at projektet medfører, at der sker en spredning af forureningen fra den opfyldte grusgrav. Evt. bortledning af vand samt flytning af jord skal ske efter aftale med Region Hovedstaden.

SGAV er enig i denne vurdering. Der stilles ikke vilkår til forholdet, idet det fremgår som en forudsætning i bygherre miljøkonsekvensrapport.

Lokalitet nr. 231-00305 er et V2-kortlagt vejareal ved Borup-Gørløse, der krydses ved styret underboring og uden at berøre den kortlagte forurening.

SGAV vurderer på den baggrund, at passage af det kortlagte vejareal ikke medfører spredning eller mobilisering af den kendte forurening. Der stilles ikke vilkår til forholdet, idet det fremgår som en forudsætning i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Underboringer og blow-out

Ved underboringer vil bentonit og additiver komme i kontakt med det terrænnære grundvand. Bygherre stiller krav til entreprenøren om, at de additiver, der benyttes i boremudder ved underboringer, er godkendte eller dokumenteret uskadelige for bl.a. jord, grundvand og overfladevand (se afsnit 5.3.1).

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at boremudderprodukterne E MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, Drill-Terge, CLAY CUTTER™ PRO, Hydraul-EZ, Bentoniet HV, XAN-Bore, TORQUE GUARD, Baro-Gel samt Cebogel OCMA ikke anvendes i projektet. Endvidere er det anført, at der ikke anvendes boremudderprodukter med indhold af biocider.

SGAV vurderer på baggrund af miljøkonsekvensrapportens oplysninger om de berørte grundvandsforekomsters ringe tilstand pga. pesticider og chlorerede opløsningsmidler, oplysninger om at undlade at anvende boremudderprodukter indeholdende biocider, samt kendskab til at boremudderprodukterne ikke indeholder chlorerede opløsningsmidler, at projektet ikke vil forringe tilstanden af de berørte grundvandsforekomster eller hindre målopfyldelsen heraf, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8.

Ved et evt. blow-out vil boremudder kunne samle sig på terræn. Overskydende boremudder opsuges med slamsuger i så stort omfang det er muligt og køres bort. Dette skal fremgå af bygherres beredskabsplan, der udarbejdes forud for anlægsarbejdet. Da opsamling sker umiddelbart efter et uheld, vurderer SGAV, at det ikke medfører risiko for forurening af jorden og dermed grundvandsforekomsterne. SGAV stiller vilkår 24 vedr. beredskabsplan.

Boremudder, der efterlades i jorden i forbindelse med selve underboringen, vil ikke være mobilt og vurderes derfor ikke udgøre en kvalitetsmæssig risiko for grundvandet.

NFI

En del af kabeltracéet er beliggende inden for områder, der er udpeget som nitrattfølsomme indvindingsområder. I disse områder er grundvandet særligt sårbart over for forurening med nitrat. Opgravet jord fra kabellægningen tilbageføres i kabelgraven på samme matrikel, som det opgraves. Der tilføres ikke jord udefra, hvorfor indholdet af kvælstof i jorden ikke ændres som følge af projektet. Bygherre vurderer således, at kabellægningen ikke medfører påvirkning af grundvandsforekomsterne inden for de nitrattfølsomme områder. SGAV er enig i bygherres beskrivelse og vurdering, og stiller ikke vilkår til forholdet.

Tørholdelse

Ved nedgravningen af kablerne vil der blive gravet til ca. 1,5 m under terræn i terrænnært ler og sand. Projektet omfatter tørholdelse af kabelgrav ved indtrængning af vand fra den omgivende jord eller ved længerevarende/kraftig nedbør. Dette sker enten ved plastdræn under kabelrenden (2 m.u.t.) eller ved anvendelse af dykpumpe/sugespidsanlæg. På den enkelte lokalitet arbejdes der i 10 dage, og udgravningerne er maksimalt 2 meter dybe. Plastdrænet afproppes efter anvendelsen og efterlades i kabelgraven.

Bygherre kan ikke nærmere redegøre for eventuelle vandmængder eller for de præcise udledningspunkter i terrænet. Vandmængder vil afhænge af den aktuelle grundvandsstand (vådt år/tørt år og årstid for anlægsarbejdet) og af de konkrete nedbørsforhold på anlægstidspunktet, samt eventuelt af drændybden på den pågældende matrikel. Det anføres, at der er tale om små vandmængder ved hvert pumpested, at vandet med det samme nedsives lokalt til samme terrænnære magasin hvorved påvirkning af grundvandsforekomsten vurderes uvæsentlig. Af samme årsag vurderes en

eventuel påvirkning af nærliggende våde naturområder at kunne udelukkes, idet den samtidige nedsivning betyder, at en eventuel sænkningstragt er lille og helt lokal og derfor ikke kan påvirke nærliggende våde naturområder. Hvis der er vandløb, søer, moser eller eng inden for 150 meter fra kabelgraven bliver vandet udledt mellem kabelgraven og naturområdet. Afstanden til naturtypen og vandløb skal være mindst 50 meter.

Som følge af den lille mængde samt den lokale nedsivning til samme terrænnære magasin, vurderer bygherre, at både den kvantitative som den kvalitative påvirkning på de enkelte grundvandsforekomster samt på de nærliggende både private og almene vandforsyninger, indvindingsoplande, sårbare grundvandsforekomster herunder nitratfølsomme indvindingsområde, er ubetydelig.

SGAV er enig i bygherres vurdering af, at påvirkning fra tørholdelse af kabelgraven ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøforholdene. I den forbindelse skal det dog sikres, at nedsivningen sker på arealer uden fare for hverken erosion eller at oppumpet vand løber til områder med beskyttet natur eller overfladevand. Dette fastholdes ved vilkår 32-33. De kommunale myndigheder regulerer denne aktivitet.

Tørholdelse af kabelgrav nær de nævnte forurenede ejendomme er ikke en del af nærværende tilladelse, idet der ikke er oplysninger herom. Der vil således være tale om en ændring til det tilladte projekt, der som udgangspunkt er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 pkt. 13a.

Dræneffekt

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der vil blive anvendt lerspærre i kabelgraven til hindring af hydraulisk kontakt, hvor det i felten skønnes nødvendigt for at undgå dræneffekt i kabelgraven. Jf. afsnit 5.5 om natur, vurderer SGAV, at de lokale geologiske forhold ikke er tilstrækkelig belyst til ud fra forsigtighedsprincippet, at kunne udelukke en væsentlig dræneffekt fra kabelgraven til nærliggende naturområder. På den baggrund stilles der vilkår 8 om lerspærre i kabelgrav, hvis denne ligger nærmere end 12 m fra våde naturområder. Ved anvendelse af lerspærre vurderes det endvidere, at der ikke vil ske dræneffekt på det terrænnære grundvand.

Bavnebakke Højspændingsstation

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der potentielt kan ske spild af brændstoffer og hydraulikolie i anlægsfasen for højspændingsstationen. Oplag af brændstof til entreprenørmaskiner og lignende sker på befæstede arealer, så risikoen for forurening af grundvandet, hvis der sker uheld. Der foretages ikke grundvandssænkning som led i etablering af højspændingsstationen hvorfor bygherre vurderer, at der er ingen/ubetydelig påvirkning af borer og grundvandsforekomsten i anlægsfasen.

SGAV er enig i denne vurdering og tillægger det desuden betydning, at der udarbejdes en beredskabsplan til brug for begrænsning af uheldets udbredelse og minimering af påvirkning herfra. Der er stillet vilkår 24 om beredskabsplan.

De dybe grundvandsforekomster under stationsområdet har ringe kemisk tilstand på grund af pesticider og chlorerede opløsningsmidler. I driftsfasen står oliefyldte apparater på tæt belægning indendørs i GIS-bygningen, mens der omkring de udendørs kompenseringsspøler etableres tætte opsamlingskar. Vand herfra ledes via olieudskiller til nedsivningsbassin. Sanitært spildevand fra bygningen opsamles i samletank. SGAV vurderer, at de i miljøkonsekvensrapportens beskrevne tiltag til reduktion af risiko for udslip af olieholdige væsker som opsamlingskar i tilstrækkelig størrelse og alarm ved olieudslip kan sikre, at grundvandsforekomstens kvalitet ikke påvirkes væsentligt.

Hovegård Højspændingsstation

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at Hovegård Højspændingsstation ligger inden for område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og inden for indvindingsoplandet til Værebros Kildeplads.

Der kan potentielt ske spild af brændstoffer og hydraulikolie i anlægsfasen for højspændingsstationen. Oplag af brændstof til entreprenørmaskiner og lignende sker på befæstede arealer, så risikoen for forurening af grundvandet, hvis der sker uheld. Der er i miljøkonsekvensrapporten ikke oplysninger om grundvandssænkning som led i etablering af højspændingsstationen.

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående og i lighed med bygherre, at påvirkning af borer og grundvandsforekomsten i anlægsfasen ikke er væsentlig. Det tillægges betydning, at der udarbejdes en beredskabsplan til brug for begrænsning af uheldets udbredelse og minimering af påvirkning herfra. Der er stillet vilkår 24 om beredskabsplan.

Hovegård Højspændingsstation er V1-kortlag. Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, evt. nødvendig § 8 tilladelse efter jordforureningsloven indhentes hos Region Hovedstaden. Det forudsættes at jord fra det kortlagte areal opbevares på tæt belægning eller i container, og flytning af jord anmeldes til Egedal Kommune. Tilsvarende er anført for jord fra opgravning af Lundevej, der er omfattet af vejjordsklassificeringen.

Det forventes, at der ikke skal grundvandssænkes ved anlægsarbejderne på Hovegård transformerstation. I forbindelse med anlægsarbejdet skal en mindre mængde forurenede jord bortskaffes. SGAV forudsætter at dette sker i henhold til gældende regler herfor om jordflytning, hvorfor det vurderes, at det ikke vil medføre påvirkning af den konkrete grundvandsforekomst.

I driftsfasen stoppes den nuværende udledning af overfladevand til Bredmosegrøften, der er hydraulisk belastet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at den dybe grundvandsforekomst er i ringe kemisk tilstand på grund af nikkel, nitrat og pesticider. Det er forudsat, at der ikke anvendes pesticider på stationsområdet. Endvidere er det oplyst, at reaktorerne og transformerne etableres med tætte opsamlingskar, som samler vandet op og leder det gennem olieudskillere og videre til nedsivningsbassinet, der vil blive etableret som en del af denne station uden for det V1-kortlagte areal. Ved eventuel lækage lukker udskilleren, hvorved al olien tilbageholdes i reservoiret, og der afgives samtidig alarm til kontrolrummet hos Energinet.

På baggrund af ovenstående vurderer SGAV, at driften af stationen ikke vil medføre påvirkning af grundvandsforekomsten, idet der ikke anvendes pesticider, nitrat eller chlorerede opløsningsmidler i den almindelige drift. Nedsivningsbassinet etableres uden for det V1-kortlagte areal, så der herved ikke kan ske spredning af den potentielle forurening på området. SGAV vurderer, at de i miljøkonsekvensrapportens beskrevne tiltag til reduktion af risiko for udslip af olieholdige væsker som opsamlingskar i tilstrækkelig størrelse og alarm ved olieudslip kan sikre, at grundvandsforekomstens kvalitet ikke påvirkes væsentligt.

SGAV vurderer på baggrund af miljøkonsekvensrapportens oplysninger samt ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil påvirke hverken kvantiteten eller kvaliteten af de lokale (terrænnære) eller regionale og dybe grundvandsforekomster, når de stillede vilkår efterleves. Dermed vil projektet ikke medføre påvirkning på hverken almen eller privat drikkevandsindvinding.

5.8 Landskab og visuelle påvirkninger

5.8.1 Plangrundlag

Plan- og Landdistriktsstyrelsen har vedtaget et landplandirektiv der muliggør etableringen af de to højspændingsstationer i projektet. Dette udgør således gældende plangrundlag i forhold til vurderingerne i nærværende tilladelse og ligger til grund for vurderingerne.

I landsplandirektivet samt i bygherres miljøkonsekvensrapport er der en gennemgang af de rammer og retningslinjer i hhv. Gribskov og Egedal Kommunes kommuneplan 2021, der vil blive berørt af den nye planlægning samt det konkrete projekt. Rammer, lokalplaner og retningslinjer er erstattet af landsplandirektivet. SGAV vurderer derfor ikke projektet op i mod tidligere gældende kommunal planlægning som anført i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Stationsområdet ved Hovegård Højspændingsstation er omfattet af udpegning for ydre grønne kiler og inden for transportkorridoren i Fingerplan 2021. Landsplandirektivet erstatter bestemmelserne om grønne kiler og vurderes af Plan- og Landdistriktsstyrelsen ikke at være i konflikt med fremtidigt arealbehov til vejinfrastruktur i korridoren.

SGAV vurderer på baggrund af oplysningerne i bygherres miljøkonsekvensrapport samt det udarbejde landsplandirektiv for etablering af højspændingsstationerne i projektet, at projektet ikke er i modstrid med planlægningsmæssige interesser i området. Nærmere redegørelse og vurdering af miljøpåvirkning af ændring af plangrundlaget fremgår af Plan- og Landdistriktsstyrelsens bekendtgørelse samt miljørapport hertil, hvorfor det ikke er behandlet yderligere i nærværende afgørelse.

5.8.2 Landskabelig påvirkning

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår en vurdering af projektets påvirkning af landskabet for de to højspændingsstationer med afsæt i landskabskaraktermetodens principper. Der er omkring hver højspændingsstation udpeget et undersøgelsesområde, hvor bygherre vurderer, at projektet potentielt kan medføre påvirkning af landskabet.

Stationernes synlighed i landskabet er illustreret med visualiseringer fra udvalgte punkter i det omkringliggende landskab.

5.8.2.1 Bavnebakke Højspændingsstation

Bavnebakke Højspændingsstation omfatter et areal på ca. 3,5 ha og vil bestå af en ca. 14 meter høj GIS-bygning, der placeres centralt i området, samt 9 kompenseringsspoler, der er 9 meter høje og placeres nord og syd for bygningen, ligesom lynafledere på op til 25 m placeres ved stationen. Inden for projektområdet er der terrænvariation mellem kote 7 og 9, mens det øvrige terræn ligger omkring kote 4-5. Selve projektområdet er dermed hævet over det omgivende terræn mod nord og vest.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at projektområdet for Bavnebakke Højspændingsstation ligger i et landskab, der inden for undersøgelsesområdet er præget af et lavtliggende, svagt bakket terræn med små moser og kær i terrænlavninger. Landskabet er overvejende åbent landbrugslandskab med store markflader og kendetegnet ved vide udsigter i alle retninger med få tekniske anlæg.

Mod vest findes et højspændingstracé med orientering NØ-SV, og ca. 2 km nordøst for projektområdet står en telemast. Nord for projektområdet findes en række slam-bassiner, der giver landskabet en teknisk karakter. Bassinerne er omgivet af jordvolde, der fremstår kunstige i landskabsbilledet.

Bygherre vurderer, at Bavnebakke Højspændingsstation vil fremstå som et nyt, stort element i det åbne, overvejende flade landbrugslandskab, og stationsanlægget vil generelt blive synlig i landskabsbilledet fra alle retninger også på stor afstand, hvilket er underbygget af visualiseringer i miljøkonsekvensrapporten. Det tillægges dog visuel betydning, at den åbne landbrugsflade er omgivet af mere bevoksningsprægede landskaber.

Som forudsætning for projektet er der derfor indarbejdet etablering af afskærmende beplantning omkring stationsområdet. Denne skal mindske indblikket til bygninger

og anlæg, samt mindske den visuelle påvirkning af landskabet. Beplantningen vil bestå af hjemmehørende egnskarakteristiske arter, der efter ca. 20 år vil opnå en højde på ca. 18-20 m. Efter ca. 5-7 år forventer bygherre, at beplantningen har en højde på ca. 3-4 m. Den samlede bevoksning omkring stationsanlægget vil relatere sig til den øvrige bevoksning i landskabet.

Der anvendes et åbent beplantningsprincip, der består af dels et hegn med træer og buske mod nord, dels buske/krat mod syd samt enkelte trægrupper mod øst og vest. Dette beplantningsprincip tager desuden afsæt i, at Bavnebakke Højspændingsstation kun i et begrænset omfang indeholder udendørs anlæg med en teknisk karakter, ligesom landskabet generelt er præget af landbrugsbyggeri, der er delvist afskærmet af bevoksning, og at bygningen centralt i stationsområdet har en tilnærmelsesvis sammenlignelig karakter som en stor landbrugsbygning. Bygningens synlighed vil dermed ikke bryde landskabets karakter.

For at fremme at bygningen visuelt falder i ét med landskabsfarverne, er det en forudsætning, at stationsbygningen opføres med en mørk facade inden for jordfarveskalaen. Bygherre fremhæver, at synligheden af de øvrige tekniske anlæg inden for stationsområdet har et begrænset omfang i landskabsbilledet, når bevoksningen tages i betragtning.

Bygherre vurderer, at højspændingsstationen vil medføre en mindre påvirkning. Stationen vil blive synlig i landskabet men vil med ovennævnte indpasning kun have en lille, stedvis middel, visuel betydning for landskabets visuelle karakter. Desuden vil synligheden påvirke et landskab med en begrænset sårbarhed, hvor der ikke er udpeget særlige landskabsværdier.

SGAV's vurdering

SGAV finder, at der er tilstrækkeligt redegjort for højspændingsstationens påvirkning af de landskabelige og visuelle forhold i miljøkonsekvensrapporten. SGAV vurderer i lighed med bygherre, at højspændingsstationen vil være synlig i landskabet uanset afstanden inden for undersøgelsesområdet. De nye anlæg vil lokalt medvirke til at give landskabet et mere teknisk præg.

I projektet er der indarbejdet afværgende tiltag i form af etablering af skærmende beplantning omkring højspændingsstationen. Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at det ikke er besluttet, hvilken udformning beplantningen omkring højspændingsstationen vil få. Der er dog i vurderingerne taget udgangspunkt i beplantningen vist på figur 12.14 i rapporten, som derfor er den, der ligger til grund i nærværende tilladelse. Såfremt anden udformning af beplantning ønskes, vil der således være tale om en ændring til det konkrete projekt omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 pkt. 13a.

Den anførte beplantning består overvejende af træer placeret usammenhængende omkring anlægget for at efterligne den øvrige beplantning i landskabet, hvorved anlægget søges indpasset i landskabet, og de visuelle effekter mindskes. SGAV vurderer, at påvirkning af de landskabelige og visuelle forhold vil være størst helt lokalt omkring anlægget samt i perioden frem til en veletableret beplantning omkring stationsanlægget (ca. 5-7 år). I denne interimperiode vurderer SGAV, at der vil være en væsentligt, kortvarig og lokal påvirkning af landskabet og de visuelle forhold. SGAV vurderer dog, at beplantningen på sigt vil nedbringe den landskabelige påvirkning, samt at beplantningen er afgørende for at mindske stationens påvirkning af landskabet og stiller derfor vilkår 34 og 38 hertil.

SGAV vurderer, at den landskabelige påvirkning kan mindskes, når bygningen opføres i et farvevalg, der er afstemt de øvrige landskabsfarver, også selv om bygningen ikke skjules helt af den afskærmende bevoksning. SGAV tillægger dette forhold betydning i forhold til begrænsning af landskabelig påvirkning fra stationsanlægget og stiller vilkår 35 herom.

Med de stillede vilkår om beplantning samt farvevalg til bygning vurderer SGAV, at højspændingsanlægget vil være synligt i området, samt give dette et mere teknisk præg dog uden i væsentligt omfang at begrænse vigtige udsigter i landskabet. Der vil være en lokalt, kortvarig væsentlig påvirkning af landskabet og de visuelle forhold, der dog med de ansøgte afværgetiltag vil medføre, at højspændingsstationen samlet set ikke medfører en væsentlig landskabelig- og visuel påvirkning.

5.8.2.2 Hovegård Højspændingsstation

Hovegård Højspændingsstation omfatter efter projektrealiseringen et areal på ca. 39 ha og vil bestå af GIS-bygninger (ca. 14 m høje), AIS-anlæg og bygning (ca. 10 m høje), kompenseringsspoler (ca. 10 m høje), samleskinner (ca. 11 m høje) samt lynfangsmaster, ny aflastningsportal og kabelovergangsmast (ca. 25 m høje). For yderligere beskrivelse af elementer se bilag 1 til bygherres miljøkonsekvensrapport.

Udvidelsen af Hovegård Højspændingsstation medfører, at det samlede stationsområde bliver fordoblet med udvidelser mod øst og vest, og at en del af Lundevej omlægges med en placering øst for projektområdet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at landskabet ved Hovegård Højspændingsstation bærer præg af en overgang mellem et landbrugsdomineret storbakket landskab mod syd og øst samt det markante dallandskab omkring Værebros Ådal mod nord og vest. Landskabet har en lokal/regional betydning, og dele af området er udpeget som bevaringsværdigt landskab og er sårbart over for teknisk påvirkning.

I Værebros Ådal er landskabets karakter i høj grad præget af varierende typer af lavbundsområder i form af moser, kær og enge, der giver landskabet en naturpræget og ekstensivt dyrket karakter, mens dalsiderne i vid udstrækning er præget af dyrkede marker. I dalbunden varierer bevoksningen derfor fra sammenhængende bevoksning i moser og kær.

Landskabet nord og nordvest for Hovegård Højspændingsstation er præget af at mindre gårde og huse ligger i landskabet med varieret synlighed afhængig af bevoksningen og placeringen i terrænet. Denne del af landskabet har et stort teknisk præg fra tre højspændingstracéer, der føres til Hovegård Højspændingsstation på tværs af dal-landskabet.

Landskabet syd for højspændingsstationen er et storbakket landsbrugslandskab. Landsbyen Hove ligger syd for Hovegård Højspændingsstation. Bebyggelsen består overvejende af huse og enkelte gårde i tilknytning til Hove og i det omgivende landskab. Bebyggelsen er delvist afskærmet af terræn og bevoksning og synes generelt nedtonet i landskabet. Inden for det storbakkede landbrugslandskab udgår ét højspændingstracé fra Hovegård Højspændingsstation mod øst og to tracéer mod sydvest, der giver et teknisk komplekst landskabsbillede.

Bygherre vurderer, at Hovegård Højspændingsstation efter udbygningen vil have en størrelse, der overstiger de øvrige elementer i landskabet. Stationsanlægget etableres med skærmende beplantning, som lukker for indblik, og med tiden vil skjule de nye anlæg, så de kun i begrænset omfang bliver synlige fra omgivelserne. De 25 m høje lynaflederne vil med tiden også kunne skjules af bevoksning.

Beplantningen etableres med fokus på at mindske den visuelle påvirkning af projektet set fra landsbyen Hove primært syd for anlægget, og fra det åbne land mod øst og vest. Mod nord findes en ca. 60 år gammel beplantning med overvejende eg, som udgør en visuel barriere i forhold til anlægget. Denne beplantning bevares og planlægges at blive udvidet i begge retninger for at skærme mod indblik til det nye anlæg.

Bygherre har udarbejdet en detaljeret beplantningsplan for den afskærmende beplantning omkring anlægget, jf. bilag 2 til bygherres miljøkonsekvensrapport. I beplantningsplanen er indgået en række parametre, der tilsammen vil medføre at der med tiden opnås en beplantning, der vil skærme for indkig til højspændingsstationen, og mindske den om- og udbyggede højspændingsstationens synlighed i omgivelserne. Nærmere argumentation for valg af arter fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Beplantningsplanen ligger op til en rig variation af egnskarakteristiske arter, der både omfatter store træer (f.eks. stilkeg, navr, ahorn, avnbøg, hassel, ask), ammetræer (f.eks. rødelt, vortebirk), halvtræer (f.eks. skovæble, mirabel, alm. hæg, alm. røn), buske (tjørn, rød kornel, benved, alm. syren, kvalkved) og stedsegrønt (f.eks. skovfyr, alm. taks).

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at beplantningen efter 5 år vil have en højde på 3-4 meters højde, mens fuldt skærmende beplantning vil være etableret efter 15-25 år. Størrelse og tæthed af træer og buske varierer, så beplantningen hurtigere kan vokse til og skærme for indkig.

Bygherre vurderer i miljøkonsekvensrapporten, at stationsanlægget vil medføre en væsentlig påvirkning indtil den afskærmende beplantning er vokset op. Beplantningens effekt vurderes at indtræffe, når beplantningen har en højde på mindst 12 meter. For dallandskabet lige nord for Hovegård Højspændingsstation vurderer bygherre, at bevoksningen først har en tilstrækkelig afskærmende effekt til at sikre en mindre påvirkning, når den har en højde på mere end 15 meter og en betydelig tæthed.

SGAV's vurdering

SGAV kan konstatere, at det nye stationsanlæg placeres i tilknytning til det eksisterende stationsområde i et område, hvor der er til en vis grad præget af tekniske anlæg (eksisterende station, vindmøller og luftledningsanlæg). Den eksisterende Hovegård Højspændingsstation har afskærmende beplantning og vurderes ikke i det væsentlige synlig fra omgivelserne.

SGAV finder, at der er tilstrækkeligt redegjort for højspændingsstationens påvirkning af de landskabelige og visuelle forhold i miljøkonsekvensrapporten. SGAV vurderer i lighed med bygherre, at højspændingsstationen vil være stor, i forhold til øvrige elementer i landskabet og give dette et mere teknisk præg.

SGAV vurderer, at højspændingsstationen vil være meget synlig og præge det landskabelige udtryk i flere år, indtil den skærmende beplantning er veletableret svarende til en højde på 10-12 meter dog op til 15 meter for området nord for stationsbygningen i dallandskabet.

I denne interimperiode vurderer SGAV, at der vil være en væsentlig, lokal påvirkning af landskabet og de visuelle forhold. Dette gælder især set fra Værebros Ådal nord for anlægget, hvor terrænregulering samt bidrager til højspændingsstationens synlighed. SGAV vurderer dog, at beplantningen på sigt vil nedbringe den landskabelige påvirkning fra anlægget, så bygning og andre elementer kun kan anes gennem bevoksningen i et ubetydeligt omfang. SGAV vurderer videre, at den største påvirkning vil ske i vinterhalvåret, når der ikke er løv på træer og buske. Det vurderes på den baggrund, at beplantningen er afgørende for at mindske stationens påvirkning af landskabet og stiller derfor vilkår 36 og 38 til beplantning i henhold til miljøkonsekvensrapportens beplantningsplan som defineret i bilag 2 hertil.

Landsplandirektivet fastsætter i øvrigt bestemmelser om hegning og beplantning omkring stationsanlægget. SGAV vurderer, at den beskrevne beplantning vil kunne holdes inden for rammerne af landsplandirektivet for området.

SGAV vurderer i lighed med bygherre, at den landskabelige påvirkning kan mindskes, når GIS-bygningerne opføres som beskrevet i røde teglsten, hvilket medfører en visuelt afdæmpet påvirkning af omgivelserne, i interim perioden indtil den afskærmende beplantning har opnået sin effekt. SGAV tillægger dette forhold betydning i forhold til begrænsning af landskabelig påvirkning fra stationsanlægget og stiller vilkår 37 herom. De hvide STATCOM bygninger vurderes at være mere synlige fra omgivelserne, indtil afskærmende beplantning er realiseret.

Med de stillede vilkår om beplantning samt farvevalg til bygninger vurderer SGAV, at højspændingsanlægget vil være synligt i området, samt give dette et mere teknisk præg dog uden i væsentligt omfang at begrænse vigtige udsigter i landskabet. Der vil være en lokal, midlertidig, væsentlig påvirkning af landskabet og de visuelle forhold, som over en årrække løbende vil mindskes på baggrund af afværgetiltagene.

5.9 Arkæologi, kulturarv og fredning

Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for de arkæologiske fund, fortidsminder og øvrige kulturarvsinteresser, der kan påvirkes af projektet ved hhv. kabeltracéet og højspændingsstationerne. Vurderingerne er foretaget for anlægsfasen, da driftsfasen ikke vurderes at kunne medføre væsentlige påvirkninger af forholdene, jf. afgrænsningsudtalelsen.

Der er foretaget en vurdering af påvirkningen af følgende elementer:

- Fredninger
- Arkæologiske fund, fortidsmindearealer og kulturarvsarealer
- Beskyttede fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinjer
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Værdifulde kulturmiljøer og områder med kulturhistoriske værdier
- Kirkebyggelinjer og kirkeomgivelser
- Fredede og bevaringsværdige bygninger

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der udføres forundersøgelser af Nordsjællands Museum, Roskilde Museum og Kroppedal Museum ved egentlig arkæologiske udgravninger forud for anlægsarbejdet.

Kabeltracé

Kabeltracéet berører fem fredede områder, 87 arkæologiske fund (ikke beskyttede eller fredede), to fortidsmindearealer (vest for Tulstrup, Æbelholt Kloster) samt et større antal beskyttede sten- og jorddiger.

Æbelholt Kloster med omgivelser er af meget stor kulturhistorisk værdi, og både fortidsminde, -beskyttelseslinje og -areal passeres ved en styret underboring. Bygherres miljøkonsekvensrapport beskriver, at dette sikrer, at der ikke sker en påvirkning på arkæologiske skjulte fund og kulturarvs interesser. De nærmere detaljer omkring dette aftales med Nordsjællands Museum forud for anlægsarbejderne. Ved underboring vil der således ikke være en påvirkning på arkæologiske fund og fortidsmindearealet ved og omkring Æbelholt Kloster.

Ved Værebros kryds krydser kabeltracéet hhv. fortidsmindebeskyttelseslinje og et kulturarvsareal, hvor der er gjort mange offerfund fra alle historiske perioder.

Værdifulde kulturmiljøer og områder med kulturhistoriske bevaringsværdier udpeget i kommuneplanen for Gribskov, Hillerød, Frederikssund og Egedal Kommune krydses af kabeltracéet, jf. tabel 13.6 i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Kabeltracéet berører kirkebyggelinje ved Alsønderup Kirke, samt kirkeomgivelsernes for hhv. Alsønderup og Jørlunde kirker.

Projektområdet for Bavnebakke Højspændingsstation

Stationsområdet er placeret inden for udpegning af værdifuldt kulturmiljø i Gribskov Kommunes kommuneplan 2021-2033. Der er ikke andre kulturarvsinteresser, der falder sammen med stationens placering.

Projektet ved Hovegård højspændingsstation

Miljøkonsekvensrapporten redegør for, at projektområdet ved Hovegård Højspændingsstation berører to kulturarvsarealer ved hhv. Værebros Å og omkring langdyssen ved Hove samt har et delvist overlap med fortidsmindebeskyttelseslinjen for langdyssen ved Hove. Inden for stationsområdet er der registeret et arkæologisk fund (ikke beskyttet eller fredet).

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det desuden, at landbrugsejendommen Lundedevej 13 både er en bevaringsværdig firelænget bebyggelse, som omkranser et bevaringsværdigt gårdmiljø, samt at der står et bevaringsværdigt kastanje træ nord for bebyggelsen og et bevaringsværdigt kastanjehegn syd for bebyggelsen. Landsplandirektivet for det samlede stationsområde ved Hove erstatter en del af den eksisterende lokalplan 030201 for Hove Landsby og muliggør nedrivning af ejendomme og fældning af træer.

SGAV's vurdering

Kabeltracé

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, kabeltracéet krydser alle fredninger, fortidsmindebeskyttelseslinjer, beskyttede fortidsminder, beskyttede diger inden for projektområdet ved styret underboring. Endvidere fremgår det, at der forud for anlægsarbejdet udføres arkæologiske undersøgelser af de respektive museer, hvor disse finder det relevant. Bygherre har oplyst, at markeringspæle til afmærkning af projektet ikke placeres på beskyttede diger eller –fortidsminder.

På den baggrund vurderer SGAV, at kabelanlægget ikke vil påvirke de nævnte elementer væsentligt, idet disse udelukkende krydses af kabeltracéet ved styret underboring, ikke medfører en direkte fysisk påvirkning, og at anlægsarbejdet udføres med det nødvendige hensyn til kulturarvsinteresser via planlægning med de lokale museer. SGAV vurderer dog, at krydsning af fortidsmindebeskyttelseslinjen kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 18 stk. 1. Dispensationen skal ansøges hos den respektive kommune. SGAV stiller vilkår om underboring af de nævnte elementer jf. vilkår 7.

På baggrund af anvendelsen af anlægsmetoden styret underboring, og det forhold, at der ikke etableres overjordiske anlægsdele inden for de berørte fredninger vurderer SGAV, at projektet ikke vil påvirke disse væsentligt. Underboringen af fredningen af Værebros Ådal nødvendiggør på grund af længden (ca. 2 km) dog anlæggelse af en midlertidig arbejdsplads inden for fredningen, hvorved SGAV vurderer, at dette vil medføre en midlertidig påvirkning af det fredede areal. SGAV vurderer dog, at påvirkningen er reversibel, når den midlertidige arbejdsplads nedlægges, og arealet reetableres, idet det fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport, at der ikke efterlades synlige spor på terræn. SGAV vurderer på den baggrund, at denne del af projektet

ikke er i strid med fredningens formål, der er at bevare områdets karakter af sammenhængende landskab og forbedre mulighederne for plante- og dyrelivet. SGAV gør opmærksom på, at den midlertidige arbejdsplads kræver dispensation fra en fredning, hvorfor bygherre skal afklare forholdet med den berørte kommune eller Naturstyrelsen samt ansøge fredningsnævnet herom. Kan dispensation opnås, vurderer SGAV, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af fredningen.

Fortidsmindearealet ved Rugbjerg krydses ved åben grav eller styret underboring afhængig af, om der påtræffes blød bund eller vanddækkede arealer. Da bygherre oplyser, at det berørte museum forud for anlægsarbejdet udfører forundersøgelser og dermed sikre nye fund og fortidsminder, vurderer SGAV, at projektet ikke vil medføre væsentlig påvirkning af evt. fortidsminder inden for fortidsmindearealet. Anlægsarbejdet under fortidsmindearealet og kulturarvsarealet ved Æbelholt Kloster udføres efter nærmere anvisninger fra Nordsjællands Museum. SGAV vurderer, at dette sikrer korrekt og mest hensigtsmæssig krydsning af området, ligesom en væsentlig påvirkning af fund og fortidsminder forventes undgået.

Kulturarvsarealet ved Værebros Å krydses ved styret underboring, og ansøger er opmærksom på kravene om standsning af anlægsarbejdet i henhold til museumslovens § 29, såfremt der påtræffes fortidsminder under anlægsarbejdet. SGAV vurderer dermed, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af evt. forekomst af fortidsminder inden for dette areal.

Det midlertidige anlægsarbejde i forbindelse med kabeltracéet vurderes på grund af den korte varighed og det lille omfang ikke at medføre væsentlig påvirkning af udsyn fra kirken eller oplevelsen af området omkring. I driftsfasen vil alle projektdele være underjordiske og ikke synlige, hvorved de ikke vil være i modstrid med bestemmelsernes formål om udsigt fra kirken samt oplevelsen af kirkeområderne, idet disse ikke ændres som følge af projektet. Projektet vurderes på den baggrund ikke at medføre en væsentlig påvirkning i driftsfasen for dette forhold.

De værdifulde kulturmiljøer og områder med kulturhistoriske bevaringsværdier krydses enten ved styret underboring eller gennemgravning. Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at anlægsarbejdet i begge tilfælde er kortvarigt, at arealerne reetableres, og at projektet ikke efterlader synlige spor på terræn. SGAV vurderer på den baggrund, at projektet ikke er i modstrid med udpegninger eller i det væsentlige påvirker de værdier, disse skal varetage.

Der findes ingen bevaringsværdige bygninger, der direkte berøres af projektet, hvorfor SGAV vurderer, at dette ikke vil medføre væsentlige påvirkninger heraf.

Bavnebakke Højspændingsstation

Den nye højspændingsstation ligger inden for udpegningen for værdifuldt kulturmiljø jf. Gribskov Kommunes Kommuneplan 2021-2033. Højspændingsstationen vil medføre en permanent visuel ændring af det værdifulde kulturmiljø, da arealet i dag er ubebygget. Idet stationsarealet kun udgør en lille andel af det samlede kulturmiljø, vurderer bygherre, at projektet ikke medfører en væsentlig påvirkning af området, der ikke rummer udpegningens væsentlige kulturarvselementer. SGAV er enig i disse vurderinger, når stationens visuelle påvirkning begrænses ved etablering af beplantning omkring stationen. Dette er nærmere vurderet i afsnit 5.8.2 og fastholdes ved vilkår 36.

Hovegård Højspændingsstation

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at projektområdet ved Hovegård Højspændingsstation er beliggende inden for fredningen af Værebros Ådal, men at der ikke opføres bebyggelse eller lignende inden for fredningen. Anlægsarbejdet inden for fredningen omfatter udskiftning af en eksisterende mast til en kabelovergangsmast, der nedgraves kabler nord for stationen og en markvej forlægges.

SGAV gør opmærksom på, at det alene er fredningsnævnet, der kan vurdere, hvorvidt det ansøgte er i modstrid med fredningens bestemmelser, og i benægtende fald, hvorvidt der kan meddeles dispensation til projektet.

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at kabelarbejdet ikke vil medføre væsentlig påvirkning af fredningen, idet det er oplyst, at arealet reetableres uden synlige spor på terræn.

Henholdsvis erstatning af mast til overgangsmast samt omlægning af markvej vil medføre en permanent ændring inden for fredningen. SGAV vurderer, at den ændrede miljøpåvirkning, som følge af opsætning af overgangsmasten i forhold til den nuværende mast ikke er væsentlig, idet masten etableres i samme område som den eksisterende mast, den eksisterende mast nedtages, og masternes dimensioner ikke adskiller sig væsentligt. SGAV vurderer, at overgangsmasten ikke vil være i modstrid med fredningens formål, og såfremt det er muligt at opnå dispensation til overgangsmasten, vurderes denne ikke at medføre væsentlig påvirkning af fredningen.

SGAV ligger til grund, at den eksisterende markvej, der forlægges, tilbageføres til samme tilstand som det omgivende terræn. Udstrækningen af forlægningen vedrører under 200 m vej og medfører ikke etablering af vertikale elementer, ligesom den nye ubefæstede markvej etableres på eksisterende dyrket mark.

SGAV vurderer, at vejforlægningen ikke vil være i modstrid med fredningens formål, og såfremt det er muligt at opnå dispensation til forlægningen, vurderes denne ikke at medføre væsentlig påvirkning af fredningen.

Bygherre oplyser, at museet forud for anlægsarbejdet foretager forundersøgelser og evt. udgravninger, hvis der skønnes behov herfor. SGAV vurderer, at dette sikrer eventuelle underjordiske/jordfaste fortidsminder og at påvirkningen af disse fra projektet minimeres. SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at anlægsarbejderne i forbindelse med Hovegård Højspændingsstation, herunder omlægning af Lundevej, ikke påvirker kulturarv og arkæologi væsentligt, når forudsætningerne for projektet samt de stillede vilkår imødekommes.

Hvis der opdages fortidsminder i forbindelse med de forskellige arbejdsprocesser, skal arbejdet standses, og det ansvarlige museum tilkaldes, så det sikres, at fortidsmindet så vidt muligt bliver bevaret, jf. museumslovens §27 stk. 2.

Ikke-fredede fortidsminder i form af enkeltfund kan registreres og fjernes fra stedet, så de bevares for eftertiden.

Anlægsarbejderne ved Hovegård Højspændingsstation herunder nedrivning af naboejendom sker inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen omkring en langhøj ved Hove landsby. Idet anlægsarbejderne er midlertidige og ikke direkte berører fortidsmindet samt det forhold at der ikke etableres permanente anlæg inden for beskyttelseslinjen vurderer SGAV, at projektet ikke vil påvirke fortidsmindebeskyttelseslinjen væsentligt, hvis kommunen kan meddele dispensation til anlægsarbejdet.

Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for projektets påvirkning af hhv. værdifulde kulturmiljøer og kulturhistoriske bevaringsværdier i området omkring Hovegård Højspændingsstation. Det fremgår, at der kan finde midlertidige anlægsarbejder sted inden for disse udpegninger. Ved realisering af projektet opkøbes tre ejendomme, der ligger i periferien af det udpegede kulturmiljø i Hove. Bygherre vurderer, at landsbyen efter projektrealiseringen fortsat vil fremstå som en bevaringsværdig helhed. SGAV er enig i dette og vurderer på den baggrund, at projektet ikke vil påvirke udpegningen væsentligt.

SGAV kan konstatere, at projektet fordrer nedrivning af bevaringsværdig nabobebyggelse inkl. beplantning. Det udarbejdede Landsplandirektiv, træder i stedet for den gældende bevaringsplan for Hove Landsby, hvorved den del af lokalplanens bestemmelser og udpegninger, der omfattes af landsplandirektivet, bortfalder og erstattes af landsplandirektivets regler. På den baggrund vurderer SGAV, at projektet medfører

en permanent og dermed væsentlig påvirkning af den bevaringsværdige ejendom, men at dette i øvrigt ikke er i modstrid med plangrundlaget. Vurdering af påvirkningen af arter fra fældningen af træer på ejendommen se afsnit 5.5.

5.10 Alternativer

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for de væsentligste alternativer, som bygherre har undersøgt, herunder fravalg af alternative placeringer af hhv. ilandføring, kystnær højspændingsstation, tilslutningspunkt, og kabeltracéets forløb ved Tulstrup-Borup.

Tilslutning af havvindmølleparken til det overordnede net sker på Hovegård Højspændingsstation. Bygherre har undersøgt tilslutning til Gørlose med ilandføring ved Heatherhill/Rågeleje via ny 400 kV-station øst for Kundbyværket. Bygherre har fravalgt Gørlose som tilslutningspunkt, da det ville medføre behov for en 400 kV-netforstærkning mellem Gørlose og Hovegård, der ikke tidsmæssigt kan realiseres uden at kompromittere projektets formål. Bygherre vurderer, at tilslutningspunkt ved Hovegård Højspændingsstation med ilandføringspunkt ved Gilbjerg Hoved, er den placering, der tager størst muligt hensyn til natur, miljø og mennesker samtidig med, at den er teknisk mulig at gennemføre og samfundsøkonomisk mest attraktiv inden for den politiske fastsatte tidsramme.

Ilandføring ved Kundby er fravalgt, da Roskilde Fjord er udpeget som Natura 2000-område, og også har en høj forekomst af emner af arkæologiske interesse, bl.a. vikin-geskibe. Krydsning af Roskilde Fjord forventes derfor at ville kræve omfattende arkæologiske undersøgelser, både på land og i fjorden. Teknisk vil ilandføringen her kræve en meget lang underboring, der er særligt teknisk udfordrende ligesom løsningen vil forsinke projektet væsentligt.

Ilandføring ved Heatherhill/Rågeleje er af bygherre fravalgt særligt på baggrund af påvirkning natur- og miljømæssige årsager. Etableringen af kabeltracéet gennem Heatherhill og Hanebjerg Mose er uhensigtsmæssigt, idet de er fredet og beskyttet efter naturbeskyttelsesloven. Desuden vil eksisterende bebyggelse, terrænforhold og øvrig infrastruktur (rensningsanlæg og Højbro Å) vanskeliggøre dette alternativ med f.eks. underboringer af bygninger.

Placering af kystnær station ved Alme i Gribskov Kommune er fravalgt på grund af høj visuel påvirkning af omkringliggende veje og bebyggelser på barmark, hvor påvirkningen af bygherre vurderes større end den valgte placering ved Pårup.

Bygherre har på baggrund af dialog med Nordsjællands Museum og Slots- og Kulturstyrelsen vurderet, at kabeltracéet ved Æbelholt Klosterruin kan passere det beskyttede fortidsminde og beskyttelseszonen hertil, når der foretages forundersøgelser herunder forudgående udgravninger, detektor eftersøgningen samt styrede underboringer. Det vestlige projektforslag er på den baggrund fravalgt.

På baggrund af bygherres miljøkonsekvensrapport er det SGAVs vurdering, at der ikke findes rimelige alternativer til projektet og dets særlige karakteristika. SGAV vurderer, at de alternativer bygherre har inddraget i miljøkonsekvensrapporten ikke kan gennemføres uden, at andre miljøhensyn herved bliver berørt. Desuden vil flere af de behandlede alternativer kompromittere projektets formål, og medføre tekniske udfordringer ved etablering, ligesom projektet ikke kan etableres rettidigt.

Projektet vurderes til stadighed at medføre påvirkninger på miljøet upåagtet placering af ilandføring, kabeltracé og højspændingsstationer. Hvis projektet ikke realiseres, vil dette ikke medføre de forventede positive effekter, som havvindmølleparken medfører i relation til både forsyningssikkerheden samt omstillingen til vedvarende energiproduktion.

I forhold til projektets formål vurderer SGAV, at det er belyst, at nul-alternativet ikke vil medføre den nødvendige mulighed for distribution af strøm produceret på Hesselø Havvindmøllepark og dermed vil kompromittere forsyningssikkerheden. For yderligere vurdering vedr. projektets betydning for forsyningssikkerheden jf. bilag 2.

5.11 Kumulative påvirkninger

Bygherre har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for mulige kumulative påvirkninger fra projektet samt andre kendte projekter og planer.

Bygherre har anført, at det ikke kan afvises, at der vil være et vist tidsmæssigt overlap mellem anlægsarbejdet ved Bavnebakke Højspændingsstation samt det arbejde, der finder sted i forbindelse med anlæggelse af ny vej mellem Græsted og Gilleje. Samtidige anlægsarbejder kan medføre kumulative påvirkninger som trafikale gener i form af øget anlægstrafik og fremkommelighedsproblemer på Pårupvej på grund af vejarbejderne. Bygherre vurderer, at påvirkningerne er af mindre omfang, da anlægstrafikken til stationsanlægget er relativt begrænset, og områderne er beliggende i det åbne land, hvor der kun er relativt få boliger. SGAV er enig i disse betragtning og stiller ikke vilkår til forholdet.

Den kommende Frederikssundmotorvej forventes at blive anlagt fra 2028 og frem. Dermed kan der ikke udelukkes et tidsmæssigt overlap mellem anlægsarbejdet ved Hovegård Højspændingsstation samt det arbejde, der finder sted ved etableringen af motorvejen. Bygherre forventer dog, at hovedparten af transport til og fra vejprojekter vil ske fra det overordnede vejnet ad midlertidige arbejdsveje langs det kommende vejanlæg, og dermed ikke vil medføre væsentlige kumulative påvirkninger på trafikbelastning og fremkommelighed i Hove landsby.

Ligeledes kan der forventes kumulative støjpåvirkninger fra anlægsarbejder fra nærværende projekt samt Frederikssundmotorvejen. Dog forventer bygherre, at overlapet i anlægsarbejdet er relativt kortvarigt, anlægsarbejdet i projektet udføres inden for almindelig arbejdstid på hverdage/lørdage.

For samme vejprojekt vil der med nærværende projekt kunne forekomme kumulativ påvirkning i driftsfasen, idet de to projekter samlet vil medføre en væsentlig teknisk prægning i området, og Hove landsby vil i stor udstrækning være omgivet af tekniske anlæg, der vil medføre kumulative påvirkninger på landskabet og de visuelle forhold omkring landsbyen.

SGAV er enig i denne vurdering, men anser indeværende projekts afgørende betydning for forsyningssikkerheden udslagsgivende for, at de kumulative påvirkninger er acceptable ud fra et samfundsmæssigt hensyn og projektets bydende nødvendighed, ligesom visuelle påvirkninger fra nærværende projekt begrænses mest muligt ved afværgeforanstaltning om beplantning omkring Hovegård Højspændingsstation.

I den 1. offentlige høring, blev der gjort opmærksom på Egedal Kommunes projekt om omlægning af Stenløse Å. Det fremgår af kommunens hjemmeside, at projektet stadig er på undersøgelsesstadiet (juni 2024), hvorfor de kumulative påvirkninger mellem de to projekter ikke inkluderes i vurderingerne i nærværende § 25 tilladelse. SGAV vurderer, at evt. kumulative påvirkninger mellem nærværende projekt og det nævnte ved Stenløse Å, bør indgå i miljøvurderingen af sidstnævnte.

Bygherre oplyser, at de samlede påvirkninger på miljøet i øvrigt indgår i miljørapporten for planen for Hesselø Havvindmøllepark, herunder vurdering af påvirkninger af Natura 2000-områder, vandområder samt havstrategidirektivet.

På projektniveau er anlæg på havet endnu ukonkret, så det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at vurdere på hhv. land- og havanlæggets eventuelle kumulative påvirkninger. I miljøvurderingsprocessen for havanlægget, omfattende både bygherres miljøkonsekvensrapport og Energistyrelsens tilladelse efter miljøvurderingsloven, vil

der blive foretaget vurderinger af det samlede projekts (havdel og landdel) kumulative påvirkninger, jf. afsnit 1. Disse vurderinger vil omfatte evt. påvirkninger både på forhold på land samt på havet. SGAV vurderer på den baggrund, at miljøvurderingslovens regler om vurdering af kumulative påvirkninger/samlede påvirkninger fra et projekt bliver tilgodeset i miljøvurderingen af havdelen, når den meddelte undtagelse jf. Miljøvurderingslovens tages i betragtning.

5.12 Samlet konklusion

Det er SGAVs samlede vurdering, at der ikke er uacceptable miljømæssige forhold som følge af projektet, når de stillede vilkår overholdes. Endvidere vurderes projektets miljøpåvirkninger ikke at have en sådan karakter eller omfang, der gør at, projektet ikke kan realiseres.

6. Overvågning

SGAV har på baggrund af bygherres miljøkonsekvensrapport vurderet, at projektet ikke kan afvises at medføre en væsentlig negativ påvirkning af flagermus ved Hovegård Højspændingsstation, idet områdets funktionalitet for flagermus påvirkes midlertidigt som følge nedrivning af bygninger. På den baggrund har SGAV (tidl. Miljøstyrelsen) udarbejdet en afgørelse om fravigelse fra habitatbekendtgørelsens § 11, jf. bilag 3. SGAV vurderer, at vilkårene i afgørelsen om fravigelse er tilstrækkelige til at sikre, at de mulige kompenserende tiltag iværksættes. Der stilles således ikke yderligere vilkår i nærværende tilladelse med henblik på overvågning af den væsentlige påvirkning, idet vilkårene i afgørelsen om fravigelse vurderes at opfylde betingelserne jf. habitatdirektivet.

Til grund for nærværende afgørelse har SGAV endvidere truffet afgørelse om dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsens §§ 10, 11 og 14, jf. §§ 12 og 19 til flytning af individer af arten stor vandsalamander (*Triturus cristatus*), spidssnudet frø (*Rana arvalis*) og løgfrø (*Pelobates fuscus*) samt nationalt fredede arter; grøn frø (*Pelophylax esculentus*). Dispensationen fremgår af bilag 4. SGAV vurderer, at der ikke er behov for yderligere overvågning af forholdet end de, der fremgår af nævnte afgørelse.

SGAV har vurderet, at der kan være en midlertidig, væsentlig påvirkning af landskabet ved Hovegård Højspændingsstation i perioden indtil beplantningen omkring stationen er veletableret. Der er stillet vilkår til minimering af påvirkningen ved beplantning, mens overvågninger heraf ikke vurderes nødvendigt, da SGAVs almindelige tilsynsforpligtigelse kan håndtere overholdelse af vilkåret, og der i øvrigt er tale om et velkendt afværgetiltag.

Hvis der sker blow-out i et typologi 2 vandløb, hvor opsamling af boremudder ikke kan ske, skal der udføres monitorering af koncentrationen af relevante stoffer i vandløbssedimentet jf. vilkår 19-21. Monitoreringen kan standses, når SGAV som tilsynsmyndighed vurderer, at udbredelsen af det sediment, der er belastet over miljøkvalitetskriterierne, hvorefter tilførsel af rent sediment skal finde sted.

For øvrige forhold vurderer SGAV, at realisering af projektet under hensyntagen til de stillede vilkår, kan gennemføres uden behov for vilkår til overvågning, da projektet ikke medfører væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet.

7. Offentliggørelse

Afgørelsen om at meddele §25-tilladelse inkl. bilag vil blive offentliggjort på SGAVs hjemmeside (www.mst.dk) den XX 2024.

8. Klagevejledning

En § 25-tilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 3 år, efter at den er meddelt, jf. Miljøvurderingsloven § 39.

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på <https://mfkn.naevnenes-hus.dk/>. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, som er på 900 kr. for private og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside ((www.naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaev-net/)).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den XX 2024.

SGAVs afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse.

§ 25-tilladelse

Hesselø Havvindmøllepark - Landanlæg

J.nr. 2020-53669

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
www.sgav.dk